

อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในพื้นที่อำเภอหนองจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

นายอำนาจ ทองรินทร์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ.2564

**The Influence of the Village Headman on the Election of Members
of the House of Representatives in Na Chaluai District,
Ubon Ratchathani Province**

Mr.Amnuay Thongrin

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ อธิธิพลของก้านันผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอหนองจะหลวย
จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อและนามสกุล นายอำนาจ ทองรินทร์

วิชาเอก การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวัดัญช์ โจรนพล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2564

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวัดัญช์ โจรนพล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชโสธร ผู้ทองคำ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนัส ปิยะกุลชัยเดช)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ อธิธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรในพื้นที่ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ศึกษา นายอำนาจ ทองรินทร์ รหัสนักศึกษา 2578002277 ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวัลย์ โจรจนพล ปีการศึกษา 2563

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน
มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี
(2) ศึกษาการใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่
อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี (3) เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้อิทธิพลของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง
ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 14 คน ได้แก่ (1) กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จำนวน 6 คน
(2) ประชาชนในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จำนวน 6 คน (3) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตพื้นที่
อำเภอนาจะหลวย จำนวน 2 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เช่น วิทยานิพนธ์ บทความ
เอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า (1) สาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี มีสาเหตุหลัก คือ ประชาชน
เชื่อถือ เชื่อมั่น ศรัทธา มีความเกรงใจและมีความชื่นชอบในตัวกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงเกิดการทดแทน
บุญคุณตามประเพณี ทั้งนี้ระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ก็มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง
(2) การใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่
อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏดังนี้คือ การกระทำใดๆอันเป็นการให้คุณต่อประชาชน
การใช้อำนาจอ้างอิง การใช้ระบบเครือญาติ และการใช้ระบบอุปถัมภ์ (3) แนวทางแก้ไขปัญหา
การใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่
อำเภอนาจะหลวยจังหวัดอุบลราชธานี ผู้บังคับบัญชาต้องใช้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นกลไกในกระบวนการ
ชี้้นำที่ถูกต้องแก่ประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามเจตนารมณ์อย่างแท้จริง
ตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพิ่มบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมพรรค
การเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองและสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้อต่อการพัฒนา
ประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ อำนาจ อิทธิพล กำนันผู้ใหญ่บ้าน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

Independent Study title: The Influence of the Village Headman on the Election of Members of the House of Representatives in Na Chaluai District, Ubon Ratchathani Province

Author: Mr. Amnuay Thongrin; **ID:** 2578002277; **Degree:** Master of Political Science

Independent Study advisors: Dr. Wornwaluncha Rojanapol, Assistant Professor;

Academic year: 2020

Abstract

The objectives of this research were (1) to investigate the causes of the village headman's influence on the election of members of the House of Representatives in Na Chaluai District, Ubon Ratchathani Province; (2) to study on using the influence of the village headman on the election of members of the House of Representatives in Na Chaluai District, Ubon Ratchathani Province; and (3) to propose the solution on using the influence of the village headman on the election of members of the House of Representatives in Na Chaluai District, Ubon Ratchathani Province.

This research was a qualitative research. There were 14 purposive samples which consisted of 6 village headmen in Na Chaluai District, 6 people in Na Chaluai District and 2 members of the House of Representatives in Na Chaluai District. The research instruments were literature review and interview. Then, the data was analyzed by descriptive analysis.

The study found that (1) the main causes of the village headman's influence on the election of members of the House of Representatives in Na Chaluai District, Ubon Ratchathani Province were confidence, faith, considerate and fondness for the headman resulting in traditional replacement of merit. Thus, the kinship system and the patronage system were very important. (2) The using of influence of the village headman in the election of members of the House of Representatives in Na Chaluai, District Ubon Ratchathani Province appeared as any act that was favorable to the public, using of reference power, using of the kinship and patronage system. (3) The solutions to using the influence of the village headman on the election of members of the House of Representatives in Na Chaluai District, Ubon Ratchathani Province are following. The superiors must use the village headman as a mechanism to guide the people to ensure that the members of the House of Representatives meet their true intentions in accordance with the democracy. Roles of the village headman should be included in promoting political parties to be political institutions and creating a political culture for sustainable democratic development.

Keywords: Influence, Village Headman, Election of Members of the House of Representatives, Na Chaluai

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้ความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ วัฒนพล สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดอุบลราชธานี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี กำนันผู้ใหญ่บ้านและประชาชนในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

อำนาจ ทองรินทร์
ตุลาคม 2564

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิดและงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจและอิทธิพล.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับหวัคະແນນ.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและกำนันผู้ใหญ่บ้าน.....	16
แนวคิดและทฤษฎีเลือกตั้ง.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
ข้อมูลทั่วไปของอำเภอหนองหลวง.....	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
ประเภทข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย.....	38
สาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งพื้นที่อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี.....	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ด้วยอำนาจหน้าที่ทำให้เกิดความเชื่อถือ/เชื่อมั่น/ศรัทธา จากประชาชน.....	39
ด้วยการให้คุณให้โทษทำให้ประชาชนมีความเกรงใจ/ทดแทนบุญคุณ/ ประเพณี.....	49
ด้วยการบังคับทำให้ประชาชนถูกรอบงำ/เกรงกลัว.....	58
ประชาชนมีความชื่นชอบ/เชื่อถือ/อุปถัมภ์.....	59
รูปแบบการใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งพื้นที่อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี.....	62
การใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองที่มีตามกฎหมาย.....	64
การกระทำการใดๆที่เป็นการให้คุณต่อประชาชน.....	66
การกระทำการใดๆที่เป็นการบังคับประชาชน.....	68
การใช้อำนาจอ้างอิง เช่นการใช้ความนิยมส่วนตัว/ใช้ระบบเครือข่าย/ ใช้ระบบอุปถัมภ์.....	70
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
ผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	87
ก แบบสัมภาษณ์.....	88
ข โครงสร้าง และการจัดหน่วยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.).....	94
ประวัติผู้ศึกษา.....	97

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ประชากรตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎรทั้งสิ้นรวม 58,930 คน ชาย 29,794 คน หญิง 29,136 คน.....	30
ตารางที่ 2.2 ข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี.....	31
ตารางที่ 2.3 รายได้เฉลี่ยของประชาชน.....	32

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 ภาพกิจกรรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกำนันผู้ใหญ่บ้านชุดรักษาความสงบ เรียบร้อยในหมู่บ้าน (ชรบ.) ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่.....	45
ภาพที่ 4.2 ภาพกิจกรรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ สาธารณสุข ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมโรคระบาดในพื้นที่.....	45
ภาพที่ 4.3 ภาพราษฎรอำเภอนาจะหลวยได้รับผลกระทบจากอุทกภัย.....	46
ภาพที่ 4.4 การปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ อ.นาจะหลวย จ.อุบลฯ.....	46
ภาพที่ 4.5 การช่วยเหลือราษฎรของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการต่อเติมบ้านและสร้างห้องน้ำพื้นที่ อ.นาจะหลวย จ.อุบลฯ.....	50
ภาพที่ 4.6 การช่วยเหลือด้านสิ่งอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้ในเมื่อยามจำเป็นในพื้นที่ อำเภอนาจะหลวย.....	50
ภาพที่ 4.7 การช่วยเหลือด้านสิ่งอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้ในเมื่อยามจำเป็นในพื้นที่ อำเภอนาจะหลวย.....	51
ภาพที่ 4.8 การจัดกำลังให้ความช่วยเหลือตามที่ราษฎรร้องขอเช่นค้นหาผู้หลงป่าในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติภูจองนายอย.....	51
ภาพที่ 4.9 การจัดกำลังให้ความช่วยเหลือตามที่ราษฎรร้องขอเช่นค้นหาผู้หลงป่าในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติภูจองนายอย.....	52
ภาพที่ 4.10 ภาพกิจกรรมบุญเดือนสี่ หรือบุญผะเหวด ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย นำโดยกำนันตำบลโสกแสง อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ.....	53
ภาพที่ 4.11 ภาพกิจกรรมบุญเดือนสี่ หรือบุญผะเหวด ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ.....	53
ภาพที่ 4.12 ภาพกิจกรรมบุญเดือนหก หรือบุญบั้งไฟ ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย.....	54
ภาพที่ 4.13 ภาพกิจกรรมบุญเดือนหก หรือบุญบั้งไฟ ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย นำโดยกำนันตำบลพรสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ.....	54
ภาพที่ 4.14 ภาพกิจกรรมบุญเดือนหก หรือบุญบั้งไฟ ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย.....	55

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“หวัคะแนนมีความสำคัญต่อการหาเสียงเป็นอย่างมากสำหรับการเมืองไทยที่มีรากฐานอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ความเป็นพรรคพวก เครือญาติความเป็นคนที่ไว้วางใจได้ ความสำเร็จของผู้สมัครรับเลือกตั้งมาจากหวัคะแนนที่มีประสิทธิภาพ สามารถหาหวัคะแนนให้กับผู้สมัครเป็นจำนวนมาก” (ไอพาร์ ถิ่นบางเตียว, นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, ออนไลน์)

สำหรับในพื้นที่อำเภอจะหลวยกำนันผู้ใหญ่บ้านค่อนข้างจะมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สาเหตุหนึ่งน่าจะมาจาก กำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นมีที่มาจาก การได้รับเลือกของประชาชนในพื้นที่ ทำให้มีฐานเสียงในพื้นที่พอสมควรอยู่แล้ว ทั้งนี้ในพื้นที่อำเภอจะหลวยนั้นเป็นพื้นที่ที่มีความห่างไกลโดยห่างจากตัวจังหวัดอุบลราชธานีมากกว่าอำเภออื่นๆ คือประมาณ 120 กิโลเมตร สังคมยังค่อนข้างเป็นสภาพวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม วิถีชีวิตในการประกอบอาชีพอาศัยธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ รายได้หลักมาจากภาคการเกษตรและหาของป่า และถือว่ารายได้ประชากรส่วนใหญ่ยังไม่สูงมากนักเฉลี่ยประมาณ 50,000 - 70,000 บาทต่อคนต่อปีวิถีชีวิตประชาชนเป็นไปอย่างเรียบง่ายไปมาหาสู่กันแบบเครือญาติกันเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนในพื้นที่ตำบลหมุ่มบ้านมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทั้งนี้บุคคลที่ประชาชนในพื้นที่ตำบลหมุ่มบ้านให้ความเคารพนับถือคือกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งประชาชนจะเรียกติดปากว่าผู้นำการดำเนินกิจกรรมต่างๆในตำบลหมุ่มบ้านจะต้องได้รับการตัดสินใจจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน แม้กระทั่งงานศพ งานบุญ งานบวชต่างๆ ต้องมีกำนันผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำคิดวางแผนและตัดสินใจให้กับประชาชนและคอยแก้ไขปัญหาระหว่างๆให้ (ภาษาพื้นถิ่นจะพูดกันว่า “ขาดกำนัน ผู้ใหญ่บ้านผู้นำมันบ่อุ่น” คือขาดความมั่นใจ ไม่สบายใจนั่นเอง) และสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านได้รับเลือกจากประชาชนมาทำหน้าที่เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านคือการมีเครือญาติเป็นจำนวนมากในพื้นที่จึงทำให้มีฐานเสียงเป็นของตนเองอยู่มากพอสมควรจึงชี้ให้เห็นได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอจะหลวยมีอิทธิพลต่อประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

ทั้งนี้ยังมีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในพื้นที่อำเภอจะหลวย คือบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งในระยะเวลาที่ทำการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นอดีตกำนัน ถึงแม้ว่าจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วประชาชนยังเรียกติดปากว่ากำนันตุน และบุคคลดังกล่าวไม่อาจจะลงสมัครรับเลือกตั้งในสังกัดพรรคใดก็ได้แต่ก็จะได้รับการเลือกตั้งทุกครั้งไป และถึงแม้มีน้องชาย หรือหลานชายลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้รับการเลือกตั้งเช่นกัน (ซึ่งจะปรากฏนามสกุลเดียวกัน) ผลการเลือกตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 - 2562 ปรากฏดังนี้

1. ในปี พ.ศ.2550 นั้นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งแบบรวมเขต เขตเลือกตั้งที่ 3 ประกอบด้วย อำเภอเดชอุดม อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอน้ำยืน อำเภอนาจะหลวย อำเภอสำโรง อำเภอน้ำขุ่น และอำเภอทุ่งศรีอุดม ซึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง 10 ลำดับแรกเรียงคะแนนเสียงจากมากไปน้อย

1.1 นายต๋น จินตะเวช ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 94,957 คะแนน ร้อยละ 42.00

1.2 นายศักดิ์ชัย จินตะเวช ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 90,162 คะแนน ร้อยละ 39.87

1.3 นายสุชาติ ตันตวิณิชชานนท์ ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 65,955 คะแนน ร้อยละ 29.17

1.4 นายชาติ พิริยะกิจไพบูลย์ ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 59,488 คะแนน ร้อยละ 26.29

1.5 นายกิตติพงษ์ เทียมสุวรรณ ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 50,906 คะแนน ร้อยละ 22.51

1.6 นายประจักษ์ แสงคำ ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 41,140 คะแนน ร้อยละ 18.19

1.7 นายเอกชัย ทรงอำนาจเจริญ ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 36,247 คะแนน ร้อยละ 16.03

1.8 นายจ้านง บุปผาดี ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 29,648 คะแนน ร้อยละ 13.11

1.9 นายสมมาตร มะลิลา ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 25,225 คะแนน ร้อยละ 11.16

1.10 นายปัญญา จินตะเวช ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22,785 คะแนน ร้อยละ 10.08 (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2563, ออนไลน์)

2. ในปี พ.ศ.2554 ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เป็นการเลือกตั้งแบบเขตเดียวหมายเลขเดียว อำเภอนาจะหลวย ได้ถูกแยกออกมาเป็นเขตเลือกตั้งใหม่ เป็นเขตเลือกตั้งที่ 9 ประกอบด้วย อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอนาจะหลวย อำเภอสิรินธร (เฉพาะตำบลโนนก่อ) ซึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง 6 ลำดับแรกเรียงคะแนนเสียงจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้

2.1 นายปัญญา จินตะเวช ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 42,199 คะแนน ร้อยละ 58.91

2.2 นายสุชาติ ตันตวิณิชชานนท์ ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22,621 คะแนน ร้อยละ 31.58

2.3 นายเรืองศรี ตรีราช ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 6,320 คะแนน ร้อยละ 8.82

2.4 นายอุดม เฉลิมไธสง ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 259 คะแนน ร้อยละ 0.36

2.5 นายบัวสอน สิงห์ทอง ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 217 คะแนน ร้อยละ 0.30

2.6 นายดาวชัย จันทรเปரியง ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 11 คะแนน ร้อยละ 0.02 (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2563, ออนไลน์)

3. ในปี พ.ศ.2562 ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เป็นการเลือกตั้งแบบเขตเดียวหมายเลขเดียว เขตเลือกตั้งที่ 9 ประกอบด้วย อำเภอบุญทวี อำเภอนาจะหลวย อำเภอสิรินธร (ยกเว้นตำบล ผางคำตำบลคันไร่ และตำบลนิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย) ซึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง 6 ลำดับแรก เรียงคะแนนเสียงจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้

3.1 นายประภุคค์ดี จินตะเวช ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 33,157 คะแนน ร้อยละ 38.04

3.2 นางรำพูน ตันติวณิชชานนท์ ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 18,579 คะแนน ร้อยละ 21.31

3.3 นายสุพจน์ วรรณสุข ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 14,518 คะแนน ร้อยละ 16.65

3.4 นายสุรัตน์ ทองพันธ์ ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 10,427 คะแนน ร้อยละ 11.96

3.5 นายนิคม พระเมเด ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3,272 คะแนน ร้อยละ 3.75

3.6 นายไพศาล ยอดจันดา ไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1,257 คะแนน ร้อยละ 1.44 (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2563, ออนไลน์)

ผลคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 พ.ศ.2562 เฉพาะในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย

นายประภุคค์ดี จินตะเวช ได้ 11,539 คะแนน

นางรำพูน ตันติวณิชชานนท์ ได้ 3,228 คะแนน

(แบบรายงานผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ส.ส. 5/18 ชุดที่เก็บไว้ในเล่มเพื่อส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง)

ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจว่าหากกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี หรือไม่และผู้วิจัยอยากทราบว่า 1) สาเหตุใดที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี 2) กำนันผู้ใหญ่บ้านใช้อิทธิพลอย่างไรให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาให้การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นไปด้วยวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

2.2 เพื่อศึกษาการใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

2.3 เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามีอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยนำมาเป็นกรอบแนวคิด เพื่อศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอหนองจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ได้ดังนี้

สาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ อำเภอหนองจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

1. ประชาชนเชื่อถือ/เชื่อมั่น/ศรัทธา
2. ประชาชนมีความเกรงใจ/ทดแทนบุญคุณ/ประเพณี
3. ประชาชนถูกครอบงำ/เกรงกลัว
4. ประชาชนมีความชื่นชอบ/เครือข่าย/อุปถัมภ์

การใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอหนองจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

1. การใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองที่มีตามกฎหมาย
2. การกระทำใดๆที่เป็นการให้คุณต่อประชาชน
3. การกระทำใดๆที่เป็นการบังคับประชาชน
4. การใช้อำนาจอ้างอิงเช่นการใช้ความนิยมส่วนตัว/การใช้ระบบเครือข่าย/การใช้ระบบอุปถัมภ์

4. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอหนองจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี ศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ.2550 - พ.ศ.2562

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 อำนาจ หมายถึง ความสามารถของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นสาเหตุให้ประชาชนในพื้นที่เปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการได้

5.2 อิทธิพล หมายถึง การใช้ความสามารถของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่สามารถทำให้ประชาชนในพื้นที่เปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการได้ เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของตน

5.3 ระบบอุปถัมภ์ หมายถึง การเอื้อผลประโยชน์ให้แก่กันและกันระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้านและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งผลประโยชน์อาจจะไม่เท่าเทียมกัน อยู่บนพื้นฐานต่างคนต่างพอใจ

5.4 อำนาจหน้าที่ หมายถึง หมายถึงอำนาจโดยชอบธรรม หรืออำนาจตามกฎหมายตามอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

5.5 อำนาจบังคับ หมายถึง อำนาจที่เกิดจากกำลังไม่ว่าจะเป็นกำลังกาย อาวุธ กำลังทางใจ

5.6 อำนาจในการให้รางวัลหรือให้คุณ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อประชาชนในเรื่องต่างๆ ทั้งตามอำนาจหน้าที่และที่ไม่ใช่อำนาจหน้าที่รวมทั้งการให้ทรัพยากร สิทธิพิเศษ เงิน ความสะดวกสบาย หรือที่เรียกว่าสิ่งที่มีค่า

5.7 อำนาจอ้างอิง หมายถึง อำนาจที่เกิดจากการที่ประชาชนในพื้นที่ ขึ้นชอบกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นการส่วนตัว

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงสาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

6.2 ทำให้ทราบว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านใช้อิทธิพลอย่างไรให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

6.3 สามารถเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

บทที่ 2

แนวคิดและงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ค้นคว้ารวบรวมแนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบ เพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์มากขึ้นดังนี้

- 1 แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจและอิทธิพล
- 2 แนวคิดเรื่องหัวคะแนน
- 3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์
- 4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
- 5 แนวคิดและทฤษฎีเลือกตั้งทั่วไป
- 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอหนองหลวง

1. แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจและอิทธิพล

1.1 อำนาจและอิทธิพล

อำนาจ หมายถึงความสามารถของบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดที่ทำให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นเปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติ หรือวิถีชีวิตได้ ตัวอย่างเช่น ถ้านายแดงสามารถทำให้นายดำกระทำการบางสิ่งบางอย่างได้ทั้งนี้โดยปกติ นายดำจะไม่ทำเช่นนั้น ก็อาจกล่าวได้ว่าในกรณีนี้ นายแดงมีอำนาจเหนือนายดำ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ อำนาจปรากฏขึ้นเมื่อบุคคลหนึ่งสามารถทำให้บุคคลอื่นกระทำหรือไม่กระทำอะไรบางอย่าง...นิยามอำนาจว่า หมายถึง พลังหรือความสามารถที่มีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และทัศนคติ ดังเช่นที่ David McChanic เขียนไว้ว่า อำนาจเป็น “พลังอะไรก็ตามที่มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งจะไม่เกิดถ้าไม่มีพลังเช่นนั้น” ส่วนจักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ ให้แนวความคิดเกี่ยวกับอำนาจว่าเป็น “ความสามารถที่จะมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของผู้อื่น หรือความสามารถในการป้องกันมิให้ผู้อื่นมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของตน” แต่การจะเกิดพฤติกรรมหรือไม่ก็ตาม มิได้ขึ้นกับตัวอำนาจฝ่ายเดียว ยังขึ้นอยู่กับผู้ใช้อำนาจ และผู้ถูกใช้อำนาจด้วย ดังนั้นอำนาจจึงมีลักษณะเป็นพลังแฝงหรือพลังงานซึ่งจะส่งผลบางอย่างได้หากมีการนำเอาพลังแฝงหรือพลังงานนี้มาใช้ เช่น พลังไฟฟ้า หากมีการต่อหลอดต่อไฟฟ้า จัตุรงค์ให้ถูกต้องก็เกิดแสงสว่างได้ เป็นต้น เมื่อพิจารณาว่าเป็นพลังงาน อำนาจก็เป็นความสามารถหรือพลังที่จะก่อให้เกิดบางสิ่งบางอย่างได้ ไม่ว่าจะผ่านทางดีหรือทางร้าย เพราะอำนาจโดยตัวของมันเองย่อมไม่มีเจตจำนง ไม่มีทิศทาง มอบหมายให้บุคคลอื่นไม่ได้ เป็นคุณสมบัติส่วนตัวของแต่ละบุคคล ดังนั้นประเด็นที่สำคัญก็คือองค์ประกอบ หรือต้นตอสำคัญที่ก่อให้เกิดอำนาจ Schein (อ้างในปรัชญา เวสารัชช, อรุณ รักรธรรม, ออนไลน์)

ประเภทของอำนาจ

อำนาจอาจแบ่งได้หลายประเภทต่างๆกัน โดยพิจารณาจากแหล่งต้นตอของอำนาจ เป็นเกณฑ์ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ อำนาจหน้าที่นี้มีผู้เรียกว่า อำนาจโดยชอบธรรม หรืออำนาจตามกฎหมาย เป็นอำนาจที่เกิดจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กฎหมายสถาบัน ขนบธรรมเนียม ค่านิยม หรือวัฒนธรรม ซึ่งบุคคลส่วนใหญ่ยอมรับว่าถูกต้องชอบธรรม ควรเชื่อฟัง

ฐานของอำนาจหน้าที่จึงขึ้นอยู่กับกรยอมรับของบุคคลเป็นเกณฑ์ การยอมรับนี้อาจเป็นการยอมรับค่านิยม มรดกตกทอดทางวัฒนธรรม หรือประวัติศาสตร์ก็ได้ เช่น การที่คนอิหร่านจำนวนมากยอมรับว่าประมุขของศาสนา คือ โคไมนี มีอำนาจชอบธรรมในการจัดตั้งสาธารณรัฐอิสลาม อำนาจหน้าที่ได้มาจากการยอมรับโครงสร้างทางสังคม...หรือองค์การ เช่น ยอมรับว่าคนที่มิด้าแห่งอยู่ในสายการบังคับบัญชาระดับสูง มีอำนาจหน้าที่เหนือกว่าคนในระดับต่ำกว่า

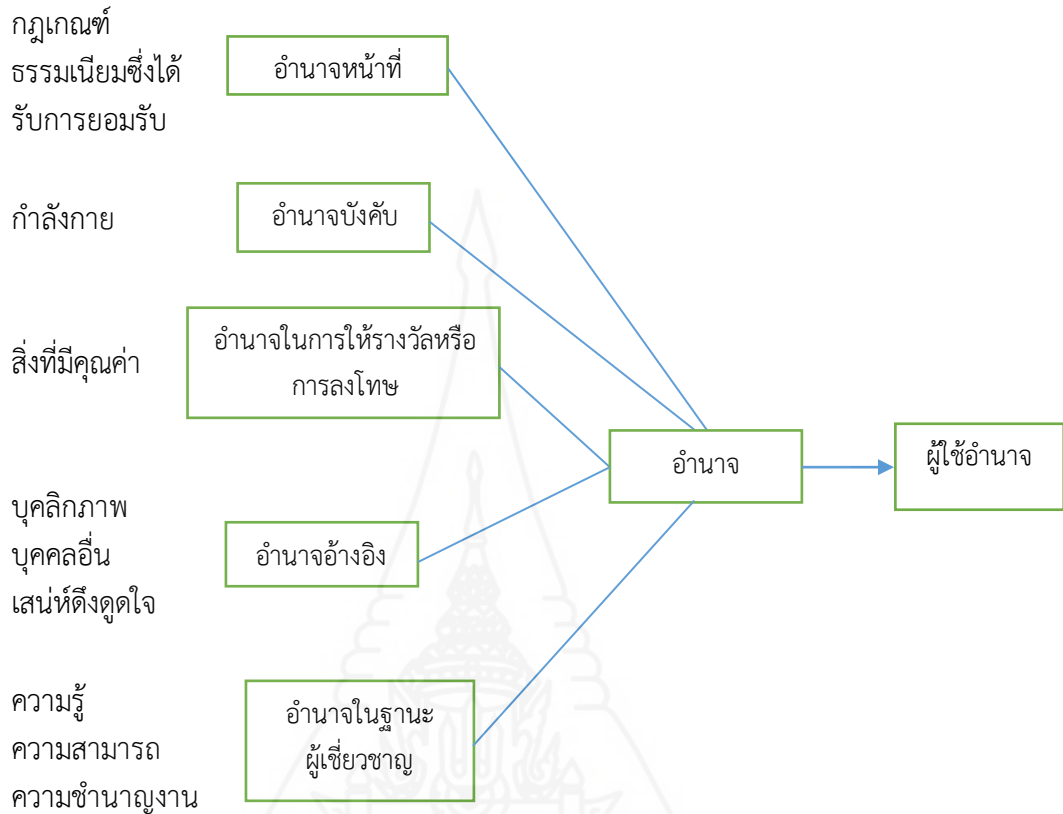
2. อำนาจบังคับ เป็นอำนาจที่เกิดจากกำลังไม่ว่าจะเป็นกำลังกาย อาวุธ กำลังทางใจ ก็ตาม เช่น ทำให้เจ็บปวด การจอบจำกักขัง การทำให้ถึงตาย เป็นต้น อำนาจชนิดนี้เป็นความสามารถที่ทำให้ผู้ถูกใช้กำลังถูกบีบคั้นจนต้องยอมตาย หรือเกิดความหวาดกลัวผลที่จะเกิดจากอำนาจนั้นๆ ทั้ๆที่ยังไม่มีการใช้กำลังก็ได้...อำนาจบังคับทำนองนี้ใช้กันน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นการกระทำซึ่งขัดกับกฎเกณฑ์ของกฎหมาย

3. อำนาจในการให้รางวัลหรือลงโทษ ต้นกำเนิดของอำนาจชนิดนี้อยู่ที่ทรัพยากร สิทธิพิเศษ เงิน ความสะดวกสบาย ซึ่งอาจจะเรียกสั้นๆว่า สิ่งที่มีค่า ในสายตาของผู้ถูกใช้อำนาจ ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่สามารถให้ประโยชน์หรือให้ความดีความชอบแก่บุคคลอื่นได้ มักจะเป็นผู้มีอำนาจ... ส่วนอำนาจในการลงโทษนั้น มีลักษณะตรงกันข้าม กล่าวคือ เป็นความสามารถที่จะลด ถ่วง หรือระงับให้สิ่งที่มีคุณค่าดังกล่าวแก่บุคคลอื่น

4. อำนาจอ้างอิง เป็นอำนาจที่เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของตัวบุคคลมากที่สุด ดังที่ วุฒิชัย จานงค์ (2517, น.237-274) เคยเขียนไว้ว่า เป็นการใช้เสน่ห์ดึงดูด และพื้นฐานของอำนาจนี้อยู่ที่ผู้ถูกใช้อำนาจ “ชอบ” หรือมีความรู้สึก “ใกล้ชิด” และมีความชื่นชมศรัทธาในตัวผู้ใช้อำนาจ อาจมองอำนาจอ้างอิงได้อีกแง่หนึ่ง คือ การอาศัยฐานอำนาจจากผู้อื่นเป็นเกณฑ์ เช่น อ้างว่าเป็นเพื่อนกับนายอำเภอเพื่อให้เจ้าหน้าที่จัดการธุระให้โดยเร็ว ในการอ้างเช่นนี้ต้นตอของอำนาจมิได้อยู่ที่ผู้ใช้อำนาจแต่อยู่ที่ผู้ถูกกล่าวอ้าง และอยู่ที่ความรู้สึกผูกพันของผู้ถูกใช้อำนาจที่มีต่อผู้ถูกอ้างอิง

5. อำนาจในฐานะผู้เชี่ยวชาญ อำนาจประเภทนี้เป็นความสามารถที่เกิดจากคุณวุฒิ ความเชี่ยวชาญ ความรู้ ความชำนาญของผู้ใช้อำนาจเป็นอำนาจที่เกิดจากการเรียนรู้ การศึกษาอบรม ประสบการณ์ เช่นเป็นที่ปรึกษากฎหมาย อนึ่ง...การเชี่ยวชาญนั้น บางครั้งยอมอยู่ทำหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ เช่น เมื่อไปธนาคาร เจ้าหน้าที่ธนาคารนั้นๆยอมมีอำนาจเหนือเรา เพราะเจ้าหน้าที่รู้เรื่องดีกว่า นอกจากนั้นนักบริหารที่มีความรู้รอบตัวดีแม้อาจไม่เชี่ยวชาญนัก แต่รู้พอที่จะควบคุมหรืออำนวยความสะดวกให้สำเร็จได้ รู้พอที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาบางครั้งได้ อาจจะทำให้อำนาจในสายตาของลูกน้องหรือผู้ร่วมงานได้

โดยสรุปลักษณะของอำนาจ อาจแสดงแผนผังดังนี้

จะเห็นได้ว่าเรื่องของอำนาจหยุดลงที่ผู้ใช้อำนาจ แต่อิทธิพลที่จะกล่าวต่อไปเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (ปรัชญา เวสารัชช์, อรุณ รักธรรม, ออนไลน์)

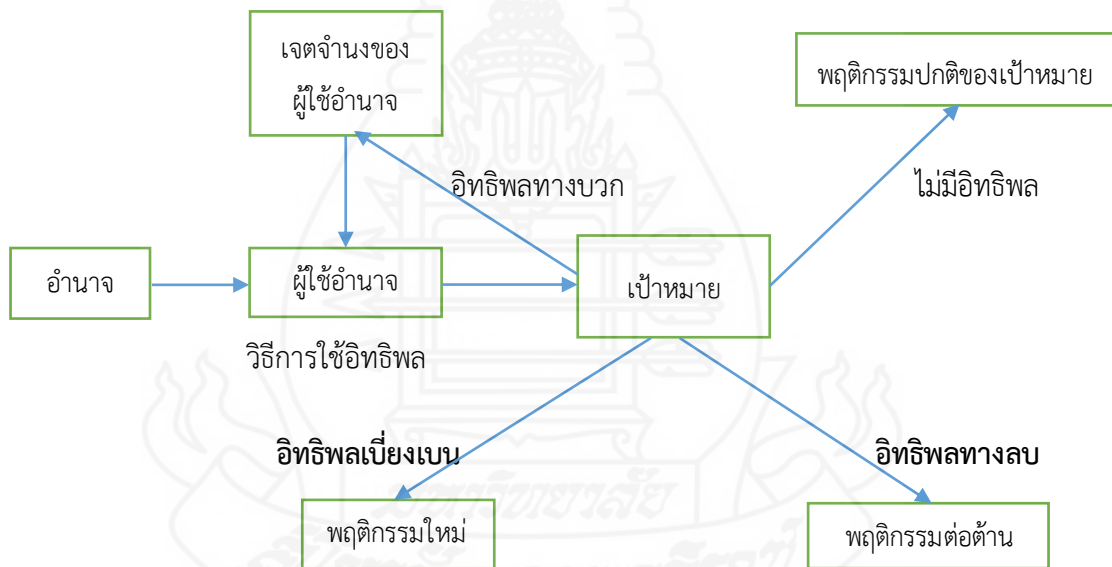
อิทธิพล

อิทธิพลหมายถึง สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในลักษณะที่ฝ่ายหนึ่งได้กระทำการลงไปอันมีผลเปลี่ยนแปลงของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของตน (Katz and Kahn, 1966, น.218) เช่นตำรวจจราจรเดินไปกลางถนนเป่านกหวีดแล้วยกมือห้าม และคนขับรถก็หยุดรถตามที่ตำรวจต้องการ นั่นก็แสดงว่าตำรวจมีอิทธิพลเหนือคนขับรถในกรณีนี้โดยปกติอิทธิพลจะเกิดขึ้นโดยมีอำนาจหนุนหลัง ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์หรือผู้ถูกใช้อิทธิพลเชื่อว่ามีอำนาจจริงๆ (ทั้งที่ไม่มีอำนาจ) ก็ได้...ลักษณะของอิทธิพลจึงแยกพิจารณาเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. ไม่มีอิทธิพล ในกรณีที่ผู้ใช้อำนาจกระทำการลงไป เพื่อให้เป้าหมายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน แต่การกระทำของฝ่ายแรกไม่บังเกิดผล คือไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติของเป้าหมาย หรือเป้าหมายยังคิดและทำตามปกติของตนอยู่ ก็ถือว่าไม่มีอิทธิพล เช่น นายอำเภอสั่งให้ชาวบ้านรื้อเขื่อนซึ่งชาวบ้านสร้างขึ้นเพื่อระบายน้ำเพื่อเขื่อนของตน แต่ทำให้ชาวบ้านตอนกลางขาดแคลนน้ำ ปรากฏว่าชาวบ้านได้ยื่นคำสั่งของนายอำเภอแต่ไม่ดำเนินการตามสั่ง

2. อิทธิพลเบี่ยงเบน หมายถึงได้มีการใช้อำนาจแล้ว และเป้าหมายได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติของตน แต่พฤติกรรมหรือทัศนคตินั้นไม่สอดคล้องหรือเกี่ยวข้องกับเจตจำนงของผู้ใช้อำนาจ เช่น ลูกจ้างรวมหัวกันใช้อำนาจเรียกร้องให้นายจ้างขึ้นเงินเดือนนายจ้างกลับเพิ่มสวัสดิการต่างๆ แทน แต่ไม่ขึ้นเงินเดือนโดยที่ลูกจ้างไม่ได้เรียกร้องในส่วนสวัสดิการ เป็นต้น
3. อิทธิพลทางบวก หรืออิทธิพลโดยปกติหมายถึง ได้มีการกระทำเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้ใช้อำนาจ และเป้าหมายได้กระทำการตามเจตนารมณ์นั้น เช่น ผู้จัดการบริษัทขอให้ลูกจ้างเลิกหยุดงาน มิฉะนั้นจะไล่ออกหมด (อำนาจในการลงโทษ) และลูกจ้างปฏิบัติตาม
4. อิทธิพลทางลบ คือ เกิดการใช้อำนาจและผู้ถูกใช้อำนาจหรือเป้าหมายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติของตน แต่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ตรงกันข้าม หรือไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของผู้ใช้อำนาจ ตัวอย่างเช่น ตัวอย่างบอกให้ลูกชายตัดหญ้าลูกชายกลับไปว่ายน้ำ ในกรณีนี้เป็นอิทธิพลทางลบ (Dahl, 1957, น.205)

Gamson (1968,น.68) จึงได้เสนอว่า เราควรพิจารณาอิทธิพลในแง่ผลรวม คือ หักลบกลบล้างระหว่างความพยายามใช้อิทธิพลกับปฏิกิริยาต่อต้าน ถ้าความพยายามล้มเหลวก็ถือว่าไม่มีอิทธิพล

จากแผนภาพข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีองค์ประกอบหลายประการที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพล กล่าวคือ

1. เจตนารมณ์ขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกัน หมายถึงว่า ผู้ใช้อำนาจมีความต้องการให้เป้าหมายกระทำการอย่างหนึ่ง หรือมีทัศนคติอย่างหนึ่งที่ผู้ใช้อำนาจประสงค์ แต่ขณะเดียวกันก่อนการดำเนินการลงไปให้เป้าหมายเปลี่ยนแปลงการกระทำหรือทัศนคติของตน เป้าหมายก็มีเจตนารมณ์ หรือพฤติกรรมบางอย่าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้อำนาจ เช่น ผู้ใช้อำนาจต้องการให้เป้าหมายเริ่มต้นวางแผนฝึกอบรม แต่ขณะนั้นเป้าหมายต้องการทำอย่างอื่น หรืออยู่เฉยๆ หรือไม่เคยคิดเกี่ยวกับแผนการอบรมเลย

2. ปฏิสัมพันธ์ ไม่เพียงแต่มีเจตนาธรรมเท่านั้น ผู้ใช้อ่านาจจะต้องกระทำต่อเป้าหมายเพื่อให้บรรลุเจตนาธรรมของตน กล่าวคือ ต้องมีสัมพันธภาพเกิดขึ้นระหว่างทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งใช้อ่านาจเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และอีกฝ่ายหนึ่งกระทำการสนองตามหรือตอบโต้
3. ช่วงเวลา หมายถึง ช่วงเวลาที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ใช้อ่านาจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดลงไป ไปจนถึงการตอบสนองของเป้าหมาย เช่น ผู้บัญชาการเรือรบ จำ ออกคำสั่งให้ผู้คุมปฏิบัติต่อนักโทษอย่างดี และผู้คุมใช้เวลาปรับตัว 7 วัน จึงปฏิบัติตามคำสั่งได้
4. ผลที่เกิดขึ้น คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติของเป้าหมายไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบใด (หรือไม่เปลี่ยนแปลงก็ได้ในกรณีไม่มีอิทธิพลต่อเป้าหมาย)

ระดับของอิทธิพลจึงอาจวัดได้จากผลที่เกิดขึ้นโดยมองในแง่ความสอดคล้องกับเจตนาธรรมทางหนึ่ง และในแง่ช่วงเวลาอีกทางหนึ่ง ในประการแรกอิทธิพลของฝ่ายหนึ่ง จะมีเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่งมาก หากพฤติกรรมและทัศนคติของเป้าหมายสอดคล้องกับเจตนาธรรมของผู้ใช้อ่านาจอย่างมาก และในประการที่สองหากช่วงเวลาตอบสนองระหว่างการใช้่านาจกับการเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเจตนาธรรมมีระยะสั้นมาก ก็นับว่าผู้ใช้อ่านาจมีอิทธิพลต่อเป้าหมายมาก ระดับของอิทธิพลนั้นอาจพิจารณาจากระดับของอ่านาจที่ใช้จริงก็ได้ คือ หากใช้อ่านาจน้อยหรือไม่ใช้เลย (เช่น ชูว่าจะใช้) คือเพียงแต่แสดงเจตจำนงไปเท่านั้น และเป้าหมายเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามเจตนาธรรมก็ถือว่าผู้ใช้อ่านาจมีอิทธิพลสูง(ปรัชญา เวสารัชช, อรุณ รักธรรม, ออนไลน์)

วิธีการใช้อิทธิพล

วิธีการใช้อิทธิพลนั้นอาจจำแนกออกได้หลายวิธี เช่น จำแนกในแง่ของการบีบบังคับหรือการชักชวน ในแง่การใช้อิทธิพลทางอ้อม อย่างไรก็ตามอาจมองวิธีการใช้อิทธิพลในแง่ของอ่านาจดังนี้

1. **การใช้่านาจหน้าที่** เป็นการอ้างอำนาจหน้าที่ หลักการ แนวธรรมเนียมปฏิบัติ ประเพณี ระเบียบกฎเกณฑ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไป และ ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ อธิบายว่า “ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจยอมรับนับถือผู้มีอำนาจในลักษณะของตัวบุคคล ซึ่งได้อ่านาจหรือตำแหน่งนั้นๆ มาตามระเบียบประเพณีมากกว่ายอมรับนับถือเพราะกฎเกณฑ์ กษัตริย์ที่ได้รับอำนาจมาตามระเบียบประเพณีหรือหัวหน้าเผ่าซึ่งได้รับอำนาจมาตามระเบียบประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อมาช้านาน ก็จะอยู่ในลักษณะของผู้นำประเภทนี้” (2521, น.3) ส่วน บรรพต วีระสัย เสริมว่า “อำนาจประเภทนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อว่า แบบปฏิบัติและธรรมเนียมประเพณีต่างๆ มีความศักดิ์สิทธิ์หรือหลงอยู่ในตัวของมันเอง ดังนั้น ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าอยู่ในกรอบแห่งขนบธรรมเนียมอันเป็นที่เคารพนับถือกันมาเป็นเวลานาน ย่อมมีอำนาจตามประเภทนี้” (2515, น.43) หรือ เช่น ยามรักษาการณ์ ห้ามผู้จัดการเข้าบริเวณอาคารบริษัทยามวิกาล โดยบอกว่า “ผมทำตามระเบียบของบริษัท” หรือนายอำเภอให้ปลัดอำเภอไปจุดธูปเทียนบูชาศาลเจ้าที่หน้าอำเภอเพราะใครมาใหม่ๆ เขาก็ทำกันอย่างนี้ทั้งนั้น เป็นต้น

การสร้างอิทธิพลโดยอาศัยอำนาจหน้าที่นี้มีลักษณะไม่ขึ้นกับตัวบุคคล และมักไม่มีผลกระทบเป้าหมายโดยส่วนตัว เว้นแต่ผู้ใช้อ่านาจจะเลือกปฏิบัติคือ ใช้อ่านาจกับคนหนึ่งไม่ใช้กับอีกคนหนึ่ง โดยเหตุผลส่วนตัวเป็นต้น

อย่างไรก็ตาม อิทธิพลจากอำนาจหน้าที่จะมีมากน้อยเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 2 ประการ ประการแรกคือการยอมรับที่บุคคลทั่วไปหรือเป้าหมายมีต่อกฎเกณฑ์ประเพณี และหลักการที่นำมาอ้าง เช่น ผู้จัดการที่จะเข้าบริษัทยามวิกาลบอกว่า “กรณีผู้จัดการเป็นช้อยกเว้นบริษัทให้เข้าได้” ถ้ายามเชื่อว่าจริงก็ปล่อยเข้า แต่ยามอ้างว่าไม่เคยได้ยื่นช้อยกเว้นมาก่อนข้ออ้างของผู้จัดการก็ไม่เป็นผล ประการที่สอง คือ การคาดคะเนถึงผลสะท้อนที่เป้าหมายจะได้รับ กล่าวคือ เมื่อผู้ใช้อำนาจอ้างกฎเกณฑ์หรือระเบียบใด ถ้าผู้ถูกใช้อำนาจหรือเป้าหมายคาดคะเนว่า หากตนไม่ปฏิบัติตาม ผลสะท้อนที่เกิดขึ้นจะกระทบตนในทางลบอย่างมาก อิทธิพลของผู้ใช้อำนาจก็มีมากตามไปด้วย เช่น ปลัดอำเภอเกรงว่าหากไม่ไปกราบศาลเจ้าแล้ว เจ้าอาจสำแดงอิทธิฤทธิ์ต่างๆ ที่เป็นผลร้ายกับตน ตนจึงรีบปฏิบัติตามที่นายอำเภอบอก ก็นับว่านายอำเภอมีอิทธิพลต่อปลัดอำเภอในกรณีนี้

2. การใช้อำนาจในการให้รางวัลและการลงโทษ เป็นการก่ออิทธิพลโดยอาศัยสิ่งที่มีคุณค่ามาเป็นแรงกระตุ้นให้เป้าหมายกระทำการตามเจตนาของของผู้ใช้อำนาจ ซึ่งวิธีการอาจเป็นได้หลายรูป คือ รูปการคุกคาม เช่น บอกว่าจะตัดเงินเดือน หรือตั้งกรรมการสอบสวนถ้าไม่เลิกกินเล็กกินน้อย หรือรูปการชักชวน เช่น บอกว่าถ้าทำงานในระดับนี้จะได้สองขั้นแน่

อย่างไรก็ตามการสร้างอิทธิพลในรูปนี้ ถึงแม้จะมีผลกระทบเป้าหมายมาก แต่ก็มีผลสะท้อนด้วย เพราะโดยหลักการ การให้รางวัลและการลงโทษย่อมขึ้นอยู่กับกระทำของเป้าหมายเป็นเกณฑ์ คือ ถ้าเป้าหมายทำงานดีก็ให้รางวัล ทำงานไม่ดีก็ไม่ได้รางวัล หรือถูกลงโทษแทนแต่ทราบใดที่องค์การไม่มีมาตรการวัดการกระทำให้มีลักษณะวัดคุณนิสัย หรือปราศจากเรื่องของตัวบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องแล้วการสร้างอิทธิพลในรูปนี้จะมีผลต่อความผูกพันระหว่างผู้ใช้อำนาจกับเป้าหมายโดยตรง ไม่ว่าความผูกพันจะเป็นไปในรูปความแค้นเคืองหรือความชอบพอส่วนตัวก็ตามนอกจากนี้ ผลสะท้อนยังรวมไปถึงผู้อื่นนอกเหนือจากเป้าหมาย ซึ่งก็คาดว่าตนเองน่าจะได้รับรางวัลด้วยเป็นต้น

3. การใช้กำลัง เป็นการสร้างอิทธิพลโดยวิธีรุนแรง หรือคุกคามว่าจะใช้วิธีรุนแรง ซึ่งมักจะใช้เมื่อหาวิธีอื่นไม่ได้ โดยปกติจะใช้โดยผู้อยู่ในฐานะลูกจ้างซึ่งไม่มีแหล่งอำนาจทางอื่น เช่น อำนาจหน้าที่ ทร์พยากร สิ่งที่มีคุณค่า เป็นต้น อิทธิพลในรูปนี้มักจะส่งผลแต่กร้าวในองค์การและเกิดได้เพียงครั้งคราวไม่อาจสร้างติดต่อกัน เพราะหากเกิดติดต่อกันไม่ช้าองค์การก็ล้มหรือขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

4. การใช้อำนาจอ้างอิง การสร้างอิทธิพลโดยใช้อำนาจอ้างอิงนี้แสดงออกหลายรูปจุดสำคัญ คือ ความผูกพันระหว่างเป้าหมายกับสิ่งที่ใช้อ้างอิง ซึ่งอาจเป็นผู้ใช้อำนาจหรือผู้อื่นก็ได้ ทั้งนี้โดยอาศัยความรักความชื่นชม ความเมตตาสงสาร ความใกล้ชิดเป็นเกณฑ์ วิธีสร้างอิทธิพลแบบนี้จึงเป็นไปในทำนองชักชวนมากกว่าคุกคาม เป็นเรื่องที่อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวมาก (ปรัชญา เวสารัชช, อรุณ รักธรรม, ออนไลน์)

ผลสะท้อนของอำนาจและอิทธิพล

สิ่งที่ตระหนักประการหนึ่งคือ อำนาจและอิทธิพลมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด และการใช้อำนาจเพื่อสร้างอิทธิพลนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำจากฝ่ายเดียว แต่อาจเป็นลักษณะปฏิสัมพันธ์ก็ได้ คือ ฝ่ายผู้ใช้อำนาจกระทำเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของเป้าหมาย ส่วนเป้าหมายก็ดำเนินการตอบโต้ และเป็นผู้ใช้อำนาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของฝ่ายแรก ซึ่งกลายเป็นเป้าหมาย

ในขณะที่เดียวกัน อาจสรุปได้ว่าพฤติกรรมในองค์การเป็นเรื่องของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยมีอำนาจ และอิทธิพลเป็นตัวการเกี่ยวข้องตลอดเวลา ทั้งนี้โดยบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาจไม่ตระหนักก็ได้ เพราะโดยปกติการใช้อำนาจเพื่อเกิดอิทธิพลนั้นกระทำกันโดยปกติธรรมดา แบบประจำวัน ส่วนการมุ่งใช้อำนาจเพื่ออิทธิพลอย่างจงใจที่เห็นชัดนั้นเป็นเรื่องยกเว้น

อย่างไรก็ตามอำนาจและอิทธิพลนั้นเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดความไม่สะดวกใจสำหรับผู้อยู่ในองค์การ และผลสะท้อนคือเกิดการกระทำในลักษณะต่างๆ เพื่อลดความไม่สะดวกใจดังต่อไปนี้ ผลสะท้อนประการหนึ่งคือสัมพันธภาพระหว่างผู้ใช้อำนาจกับเป้าหมาย ในขณะที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจ และอิทธิพลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเป้าหมายอาจเกิดสัมพันธภาพแทรกซ้อนโดยอัตโนมัติก็ได้ เช่น ผู้บังคับบัญชาใช้การลงโทษ และมีผลทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเลิกการทำการบางอย่าง แต่สัมพันธภาพไม่ได้หยุดลงแค่นั้น ผู้ใต้บังคับบัญชาอาจเกิดเป็นความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนตัว และความรู้สึกนี้มีผลต่อการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาในภายหลังได้ หรือความรู้สึกสนิทสนมชอบพอกับผู้บังคับบัญชาอาจเกิดขึ้น เมื่อใช้อำนาจในการให้รางวัล เป็นต้น

ผลสะท้อนประการที่สอง เป็นผลโดยธรรมชาติอันเนื่องเกิดจากการใช้อำนาจและอิทธิพลในองค์การ กล่าวคือ เนื่องจากคนบางคนในองค์การมีอำนาจ จึงเป็นการคุกคามคนอื่นๆ ในองค์การ เนื่องจากผู้อยู่ในฐานะผู้น้อยรู้ว่านายมีอำนาจซึ่งอาจเกิดผลเสียภัยแก่ตัวได้ในอนาคต จึงมี “สัมผัสไว” ต่อพฤติกรรมของเจ้านาย จึงกระทำการต่างๆ เพื่อลดความไม่สบายใจ... เช่นออกกระเบียบต่างๆ เพื่อคุ้มครองตัวเอง เช่นระเบียบคุ้มครองข้าราชการจากการถูกลงโทษโดยไม่ชอบธรรม หลีกเลียงสถานการณ์ไม่กระทำการให้ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจเล่นงานตน พยายามประจบประแจง หรือหาแหล่งสนับสนุนจากที่อื่น

ผลสะท้อนประการที่สาม คือ ผู้อยู่ในองค์การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของตนหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติของตนไปในทิศทางที่คาดหวังจะทำให้ตนสามารถอยู่ในองค์การได้อย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และทัศนคตินี้เกิดขึ้นจากการที่บุคคลรับรู้ถึงสภาพของอำนาจ และสัมพันธภาพระหว่างศูนย์อำนาจต่างๆ โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนมีการใช้อำนาจจริงๆ (ปรัชญา เวสารัชช, อรุณ รักธรรม, ออนไลน์)

กล่าวโดยสรุป

อำนาจและอิทธิพลเป็นคำที่มีความหมายต่างกัน อำนาจเป็นเรื่องของความสามารถส่วนอิทธิพลเป็นเรื่องของการใช้ความสามารถเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติของบุคคลและคำทั้งสองมีความใกล้เคียงอย่างมาก ในแต่ละองค์การไม่ว่าจะเป็นองค์การเอกชนหรือองค์การของรัฐ อำนาจและอิทธิพลเป็นยาตำที่แทรกอยู่อย่างแยกไม่ได้ เพราะการควบคุมพฤติกรรมของคน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นเรื่องจำที่ต้องใช้อำนาจและอิทธิพลเป็นตัวการอาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นพลังเคลื่อนไหวอยู่ในองค์การ ซึ่งมีผลให้องค์การทรงสภาพอยู่หรือเปลี่ยนแปลงไปแต่จะเปลี่ยนในรูปใดก็สุดแต่การใช้อำนาจ และระดับอิทธิพลของผู้ใช้ประกอบกับเจตนารมณ์ในการใช้เป็นเกณฑ์ (ปรัชญา เวสารัชช, อรุณ รักธรรม, ออนไลน์)

2. แนวคิดเรื่องหัวคะแนน

2.1 หัวคะแนน

ระบบหัวคะแนน หมายถึงการวางรูปแบบการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยการจัดกระบวนการผู้รับหาคะแนนเสียงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะช่วยรณรงค์เพื่อให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสนับสนุนผู้สมัครด้วยวิธีต่างๆ ตลอดจนวางแผนในขั้นตอนผู้สมัครรับเลือกตั้ง หัวคะแนนมักเป็นผู้ที่มีคนรู้จักอย่างกว้างขวางเป็นที่เชื่อถือของชาวบ้านเมื่อไปแนะนำผู้สมัครคนใดให้ชาวบ้านเลือกชาวบ้านก็จะเชื่อและเลือกคนนั้น

หัวคะแนนมีความสำคัญต่อการหาเสียงอย่างมากสำหรับการเมืองไทยที่มีรากฐานอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ความเป็นพรรคพวก เครือญาติ ความเป็นคนในที่วางใจได้ ความสำเร็จของผู้สมัครรับเลือกตั้งมาจากหัวคะแนนที่มีประสิทธิภาพ สามารถหาคะแนนให้กับผู้สมัครเป็นจำนวนมาก ทศนคติของสังคมโดยทั่วไปมักมองว่า “หัวคะแนน” คือบุคคลที่ช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยใช้เล่ห์เหลี่ยม กลโกง หรืออามิสสินจ้างกับผู้ มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อชักจูงให้เลือกผู้สมัครที่เขาสนับสนุนจนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยที่หัวคะแนนมักจะหวังสินจ้างรางวัลจากผู้สมัครเป็นการตอบแทน เพื่อยกยอกสิ่งของเงินทองที่ผู้สมัครให้ไว้ ดิดสินบนชาวบ้านบางส่วนมาเป็นของตนเอง ส่วนคนที่ช่วยผู้สมัครหาเสียงอย่างเต็มที่โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นตัวเงินหรือสินจ้างโดยตรง มักจะนิยมเรียกกันว่า “ผู้สนับสนุน” มากกว่า “หัวคะแนน” ดังนั้น “ผู้สนับสนุน” หรือ “หัวคะแนน” ก็คือบุคคลที่สามารถหาคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ โดยไม่คำนึงถึงว่าจะใช้วิธีการอย่างไร มาแสวงหาความสนับสนุนให้ กับผู้สมัครของตน หัวคะแนนจึงเป็นกลไกที่สำคัญภายในกระบวนการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นเสมือนแขนขาที่สำคัญในการประสานงาน ติดต่อเร่งเร้า กระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของผู้สมัครที่เขาสนับสนุน ในหลายพื้นที่ที่หัวคะแนนจะต้องเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีญาติเพื่อนฝูงมากเป็นที่นับถือของประชาชน ผู้สมัครให้การยอมรับหัวคะแนนก็ เพราะหัวคะแนนเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวอย่างใกล้ชิดหรือเป็นผู้นำของชุมชนที่ชาวบ้านให้ความยอมรับนับถือ หัวคะแนนที่ประสบความสำเร็จที่ชักจูงให้ชาวบ้านมาลงคะแนนให้กับผู้สมัครจะใช้ความสัมพันธ์และการยอมรับที่ชาวบ้านมีให้กับเขาเป็นเครื่องมือสำคัญในการโน้มน้าวใจให้ชาวบ้านคล้อยตามแต่ถ้าความสัมพันธ์ ระหว่างชาวบ้านกับหัวคะแนนมีไม่มากพอหัวคะแนนอาจต้องอาศัยปัจจัยอย่างอื่นในบางกรณีหัวคะแนนอาจจะทำหน้าที่เป็นเพียงกลไกประสานระหว่าง “การซื้อ - ขายคะแนนเสียง” ของผู้สมัครกับชาวบ้าน

ประเภทของหัวคะแนน

1. แบ่งโดยยึดหลักความสัมพันธ์กับผู้สมัคร

1.1 ประเภทกลุ่มหัวคะแนนที่เป็นเครือญาติของผู้สมัคร เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกับผู้สมัครมากที่สุดและมีส่วนช่วยเหลือผู้สมัครในการหาเสียงทุกรูปแบบมากที่สุดความผูกพันดังกล่าวมีผลให้หัวคะแนนในกลุ่มนี้มีความซื่อสัตย์ต่อผู้สมัครมากที่สุด

1.2 ประเภทกลุ่มหัวคะแนนที่เป็นเพื่อนหรือเป็นกลุ่มคนที่รู้จักกับผู้สมัครโดยตรง บุคคลกลุ่มนี้จะช่วยเหลือผู้สมัครในการหาเสียงมากน้อยอย่างไรขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ผู้สมัครมีต่อเขาเป็นสำคัญ

1.3 ประเภทห้วคະແນນທີ່ได้รับการแนะนำมา ห้วคະແນนประเภทนี้ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้สมัครแต่ได้รับคำแนะนำมาจากกลุ่มห้วคະແນนประเภทแรกและประเภทที่สอง

2. แบ่งประเภทห้วคະແນนตามสาขาอาชีพ

2.1 กลุ่มข้าราชการหรืออดีตข้าราชการ เป็นกลุ่มที่มีอำนาจ อิทธิพลสูง มีคนเคารพนับถือมาก ในท้องถิ่นเป็นตัวเชื่อมไปถึงห้วคະແນนอื่นๆ ด้วยข้าราชการพวกนั้น นอกจากมีส่วนสนับสนุนด้านการห้วคະແນนเสียง ให้กับผู้สมัครแล้ว ยังอาจให้ความช่วยเหลือในด้านกลวิธี ในด้านการห้วคະແນนเสียงอย่างไม่ชอบมาพากลอีกด้วย ข้าราชการบางกลุ่มโดยเฉพาะที่มีสายการบังคับบัญชาที่เด็ดขาดมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนสามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนได้

2.2 กลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งจากทางราชการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล กรรมการสภาตำบล กรรมการหมู่บ้าน ฯลฯ ผู้นำเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีเครือข่ายดีมาก มีอิทธิพลต่อท้องถิ่นสูง ก่อนที่จะมาเป็นผู้นำชุมชนก็ต้องมีฐานคะแนนเสียงของตนในหมู่บ้านเป็นฐานอยู่แล้ว ดังนั้น ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งจึงเป็นเป้าหมายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงพยายามแสวงหามาเป็นห้วคະແນนให้กับตนเองเพราะนั่นเกือบจะประกันชัยชนะในท้องถิ่นนั้นๆ ได้อย่างแน่นอน

2.2 กลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาลนายกเทศมนตรี อบต. ฯลฯ เป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเลือกตั้งของการบริหารส่วนท้องถิ่น ห้วคະແນนในกลุ่มนี้ยังมีความชำนาญในการเลือกตั้งมีฐานคะแนนกว้างกว่าผู้นำท้องถิ่นข้างต้น ความสัมพันธ์ระหว่างนักรการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีลักษณะพึ่งพาอาศัยกัน และกันทั้งด้านฐานคะแนนเสียงและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจลักษณะนี้ทำให้นักรการเมืองท้องถิ่นเป็นห้วคະແນนที่สำคัญยิ่งของผู้สมัคร

2.4 กลุ่มนักธุรกิจ พ่อค้า คหบดีท้องถิ่น

2.5 กลุ่มผู้นำทางจิตวิญญาณ

2.6 กลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่เป็นเจ้าพ่อ นักเลง อันธพาล ผู้กว้างขวาง

3. แบ่งประเภทห้วคະແນนตามลักษณะการจัดตั้ง

3.1 ห้วคະແນนที่มีการจัดตั้งโดยตรงจากผู้สมัครหรือพรรคการเมืองของผู้สมัคร การรณรงค์หาเสียง เลือกตั้งในสมัยหลังๆ มีผู้สมัครพยายามที่จะจัดตั้งห้วคະແນนระดับต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด เพื่อที่จะอาศัยห้วคະແນนเหล่านี้ชักนำให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครในวิธีการต่างๆ

3.2 ห้วคະແນนที่ไม่มีการจัดตั้งไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้สมัคร

4. แบ่งประเภทของห้วคະແນนตามความชำนาญ

4.1 ห้วคະແນนมีความชำนาญ

4.2 ห้วคະແນนที่ยังไม่เคยเป็นห้วคະແນนมาก่อน

4.3 ห้วคະແນนจอมปลอม

5. แบ่งประเภทหัวคะแนนตามระดับและโครงสร้างของหัวคะแนน

5.1 หัวคะแนนระดับจังหวัด

5.2 หัวคะแนนระดับอำเภอ

5.3 หัวคะแนนระดับตำบล

5.4 หัวคะแนนระดับหมู่บ้าน

5.5 หัวคะแนนระดับคุ้มหรือกลุ่ม (โอฬาร ถิ่นบางเตียว, นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2559, ออนไลน์)

3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

ไพรัช บุรุษชัยศรี (2553) ศึกษาเรื่อง “บรรษัทภิบาลของธุรกิจกับการยกระดับการเมืองและการเลือกตั้งของไทย”

ระบบอุปถัมภ์ แนวคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์ที่มีนักวิชาการได้อธิบายสังคมไทย อาทิ เช่น ม.ร.ว. อคิน รพีพัฒน์ ลูเซียนเอ็ม แฮงค์ (Lucian M.Hank) และนักวิชาการท่านอื่นๆ โดยแนวความคิดนี้ชี้ให้เห็นความจริงข้อหนึ่งว่าสังคมไทย เป็นสังคมที่มีโครงสร้างที่เน้นความแตกต่างระหว่างฐานะตำแหน่ง ซึ่งได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ที่มีฐานะสูงกว่าและผู้รับอุปถัมภ์ที่มีฐานะต่ำกว่า ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ไว้หลายท่าน (อมร และปรีชา 2539:137, 185) ดังนี้

อคิน รพีพัฒน์ (2533:79) กล่าวว่าเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ที่เหนือกว่า คือ มีทรัพยากรมากกว่าหรือสูงศักดิ์มีอำนาจมากกว่ากับผู้ที่ย้อยกว่าคือผู้มีทรัพยากรน้อยกว่าหรือผู้มีอำนาจน้อยกว่า โดยผู้ที่เหนือกว่าให้การอุปการะช่วยเหลือคุ้มครองป้องกันให้แก่ ผู้ที่ย้อยกว่า และผู้ที่ย้อยกว่าให้การสนับสนุน ทำงานให้โดยคอยรับใช้และเชื่อฟังเป็นการตอบแทน ถ้าพูดเป็นภาษาไทยๆ เราก็คือว่า ผู้ที่เหนือกว่าสร้างบุญช่วยเหลือผู้ที่ย้อยกว่าและผู้ที่ย้อยกว่าย่อมต้องตอบแทนบุญคุณสาระสำคัญในความสัมพันธ์เช่นนี้ คือกตัญญูทดแทน

สนิท สมัครการ (2533:25) ให้ความหมายว่า เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ทางสังคมประเภทหนึ่งซึ่งแต่ละฝ่าย บทบาท หน้าที่ และความคาดหวังต่อกันบางประการ ซึ่งเป็นที่รับรู้หรือยอมรับกันตามธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมของสังคม

Scott (ม.ป.ป อ้างถึงใน พิชาย, 2533:79) ให้ความหมายว่าระบบอุปถัมภ์เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนสองกลุ่มที่เอื้อประโยชน์ให้แก่กันและกัน โดยมีฐานะทางสังคมต่างกันโดยคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าจะใช้อิทธิพลและสิ่งที่ตนมีอยู่คุ้มครองให้ผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้มีฐานะต่ำกว่า ซึ่งต้องตอบแทนด้วยการให้ความจงรักภักดี เป็นแบบช่วยเหลือตอบแทนซึ่งรวมถึงการอุทิศตนรับใช้แก่ผู้อุปถัมภ์

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2539:171-172) ได้อธิบายว่าเป็นระบบของคนสองฝ่ายซึ่งไม่เท่าเทียมกัน ในหลายๆด้าน ต่างฝ่ายต่างมาแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการซึ่งกันและกันและเป็นการแลกเปลี่ยนที่ไม่เหมือนกัน ผู้ใหญ่อาจให้สินค้าแก่ผู้น้อย ในขณะที่ผู้น้อยให้บริการกับผู้ใหญ่หรือกลับกัน

ก็ตามแต่กรณี ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ดำรงอยู่ได้ไม่ใช่เพียงพอเพราะต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์ เท่านั้นแต่ต้องมีอุดมการณ์ ที่ช่วยจรรโลงความสัมพันธ์อย่างนี้เอาไว้

ลิขิต วีระเวทิน (2542:6) กล่าวว่า ระบบอุปถัมภ์คือระบบความสัมพันธ์ในสังคมจารีตค่านิยม โดยการจัดกลุ่มระหว่างผู้อุปถัมภ์หนึ่งคน และผู้ใ้อุปถัมภ์จำนวนหนึ่ง โดยผู้อุปถัมภ์จะเป็นคน ซึ่งมีฐานะ หรืออำนาจทางการบริหาร มีเงินมีทองและเป็นที่ยอมรับนับหน้าถือตา สามารถให้คุณให้โทษ อยู่บนพื้นฐานต่างคนต่างพอใจ

กล่าวโดยสรุป ระบบอุปถัมภ์หมายถึง ระบบความสัมพันธ์หนึ่งในสังคมที่มีส่วนประกอบดังนี้ คือ มีผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ซึ่งเอื้อผลประโยชน์ให้แก่กันและกัน ซึ่งผลประโยชน์จะไม่เท่าเทียมกัน อยู่บนพื้นฐานต่างคนต่างพอใจ

4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

4.1 คู่มือปฏิบัติงานสำหรับกำนันผู้ใหญ่บ้าน (2562) กล่าวถึงการปกครองท้องถิ่นและบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านดังนี้

การปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (อยุธยา) ได้มีการจัดระเบียบการปกครองแผ่นดินเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ก) การปกครองส่วนกลาง

ข) การปกครองส่วนภูมิภาค

หรือเรียกว่าการปกครองอาณาเขต การปกครองส่วนภูมิภาค หรือการปกครองอาณาเขต มีเมือง หรือหัวเมือง เป็นศูนย์การบริหาร มีผู้รั้ง หรือพระยามหานคร เป็นผู้ปกครอง จัดระเบียบการปกครองภายในเมืองหนึ่งๆ ออกเป็นหน่วยการปกครองรับผิดชอบลดหลั่นกันลงมา คือ

- แขวง ประกอบด้วย ตำบลหลายแห่งรวมกัน มี “หมื่นแขวง” เป็นผู้ปกครอง

- ตำบล ประกอบด้วยหมู่บ้านหลายแห่งรวมกัน มีกำนันเป็นหัวหน้า ได้รับบรรดาศักดิ์เป็น “พัน”

- หมู่บ้าน มี “ผู้ใหญ่บ้าน” ซึ่งผู้ว่าราชการเมืองเลือกตั้งเป็นหัวหน้า

ในสมัยต่อมา หัวเมืองต่างๆ บางเมืองได้ละเลยไม่ปฏิบัติตามพระราชกำหนดกฎหมายที่ระบุไว้ รวมทั้งสถานการณ์บ้านเมืองในบางขณะไม่เอื้ออำนวย ทำให้บางครั้งหมู่บ้านไม่มีผู้ปกครอง ประกอบกับลักษณะการจัดการปกครองก็ไม่ได้มีระเบียบวางไว้เป็นที่แน่นอนแต่อย่างใดทำให้มีการละเว้นการจัตุรูปการปกครองในระดับหมู่บ้าน คงมีแต่พนักงานปกครองระดับตำบล “กำนัน” เป็นผู้ปกครองชั้นต้น ดังนั้น ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงพระราชดำริให้มีการฟื้นฟูการปกครองระดับหมู่บ้านขึ้นใหม่ เพราะทรงเล็งเห็นว่า การปกครองระดับนี้จำเป็นและสำคัญยิ่งในการบริหารราชการแผ่นดินเนื่องจากเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด โดยได้ทรงให้มีการทดลองจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน เมื่อ ร.ศ. 111 (2435) ที่อำเภอบางประอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งการจัดการปกครองตำบล หมู่บ้านใหม่นี้มีลักษณะแตกต่างจากเดิมหลายประการ คือ ให้ราษฎรพิจารณาเลือกผู้ใหญ่บ้านเอง แทนการแต่งตั้งโดยผู้รั้งเมืองดังแต่ก่อนสำหรับการบังคับบัญชานั้นได้กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องที่

การป้องกันโจรกรรมและผู้ร้าย และกำหนดให้มีผลประโยชน์ตอบแทนในหน้าที่ ได้แก่ สิ้นลดค่านา ภาษีไม้ไผ่ ค่าเหยียบย่ำที่นาราชภูฏ ซึ่งความมุ่งหมายในการปกครองระดับหมู่บ้าน ก็เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านซึ่งราษฎรเลือกสรรขึ้นด้วยความยินยอมช่วยกันดำเนินกิจการในหมู่บ้าน ให้เรียบร้อย เป็นหูเป็นตาแก่ทางราชการ ที่จะช่วยสอดส่องดูแลทุกข์สุขของราษฎรทั่วไป ตลอดจนช่วยเก็บภาษีอากรเพื่อใช้ในกิจการบริหารงานของแผ่นดิน

ภายหลังปรากฏว่าโครงการทดลองตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านประสบผลสำเร็จด้วยดี จึงได้วางรูปแบบ การปกครองระดับหมู่บ้าน ตำบล เรียกว่า “การปกครองท้องที่” อย่างเป็นทางการขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของการปกครองประเทศ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ ปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 ขึ้นใช้บังคับทั่วประเทศ โดยประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ร.ศ.116 (พ.ศ.2440) ข้อความและหลักเกณฑ์ส่วนใหญ่ของพระราชบัญญัตินี้ ได้ใช้เป็นหลักการ ปกครองท้องที่ของประเทศไทยสืบมา นับว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ได้กำหนดการจัดระเบียบ ตำบลและหมู่บ้าน รวมทั้งกำหนดหน้าที่ไว้อย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายฉบับดังกล่าว นี้มีจุดเด่นที่กำหนดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ด้วยพระราชประสงค์ ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่จะให้ราษฎรมีโอกาสใช้สิทธิในการปกครองตนเอง ต่อมาในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ได้ทรงประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติ ดังกล่าวและประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 และ ถือเป็นหลักในการจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้านสืบมา

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 กำหนดวิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง บทบาทอำนาจหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พอสรุปได้ดังนี้

1. ที่มาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

1.1 ที่มาของกำนัน

กำนัน มีที่มาจากกรณีที่นายอำเภอเป็นประธานประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลคัดเลือกผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ขึ้นเป็นกำนัน หากมีผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นกำนัน มากกว่า 1 คน ให้นายอำเภอจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนน เมื่อผู้ใหญ่บ้านคนใดได้รับคะแนน สูงสุดให้นายอำเภอคัดเลือกผู้นั้นเป็นกำนัน ในกรณีที่ได้รับคะแนนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

1.2 ที่มาของผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้านมีที่มาจากเลือกโดยตรงจากราษฎรในหมู่บ้านนั้นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2. บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2.1 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน

กำนัน มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) บรรดาการที่จะตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบล คือ การที่จะว่ากล่าวราษฎร ในตำบลนั้น ให้ประพฤติตามพระราชกำหนดกฎหมายก็ดี หรือการที่จะป้องกันภัยอันตรายและ รักษาความสุขสำราญของราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือการที่จะรับกิจสุขทุกข์ของราษฎรในตำบลนั้น ขึ้นร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการเมือง กรมการอำเภอ และจะรับข้อราชการมาประกาศแก่ราษฎร

ในตำบลนั้นก็ดีหรือที่จะจัดการตาม พระราชกำหนด กฎหมาย เช่น การตรวจและนำเก็บภาษีอากร ในตำบลนั้นก็ดี การทั้งนี้อยู่ในหน้าที่ของกำนันผู้เป็นนายตำบล ผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงในตำบลนั้น จะต้องช่วยกันเอาเป็นธุระจัดการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่หน้าที่

2) นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าวโดยเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนันให้กำนันมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านด้วย

3) กำนันมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวข้องกับความอาญาดังต่อไปนี้

ข้อ 1 เมื่อทราบข่าวว่า มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้น ในตำบลของตนเอง ต้องแจ้งความต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

ข้อ 2 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในตำบลที่ใกล้เคียง ต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลนั้นให้ทราบ

ข้อ 3 เมื่อปรากฏว่า ผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมาย ก็ดี ให้จับผู้นั้นไว้ และรีบนำส่งต่อกรมการอำเภอ

ข้อ 4 ถ้ามีหมายหรือตามคำสั่งหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในตำบลนั้นเป็นหน้าที่ของกำนันที่จะจับผู้นั้นแล้วรีบส่งต่อกรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ 5 เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด กำนันต้องจัดการให้เป็นไปตามกฎหมาย

ข้อ 6 ถ้ามีผู้มาขออายัดตัวคนหรือสิ่งของก็ดี หรือผู้ต้องโจรกรรม จำทำกฎหมายตราสสิน หรือมีผู้จะขอทำชั้นสูตรบาดแผลก็ดี ทั้งนี้ให้กำนันสืบสวนฟังข้อความแล้วรีบนำตัวผู้ขอและผู้ต้องอายัด และทรัพย์สินของตามที่จะพาไปด้วยนั้นไปยังกรมการอำเภอ ถ้าสิ่งของอย่างใดจะพาไปไม่ได้ ก็ให้กำนันชั้นสูตรให้รู้เห็น แล้วนำความไปแจ้งต่อกรมการอำเภอในขณะนั้น

4) ถ้ากำนันรู้เห็นเหตุทุกซักรื้อนของราษฎร หรือการแปลกประหลาดเกิดขึ้นในตำบลต้องรีบรายงานต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

5) ถ้าเกิดจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดี ชิงทรัพย์ก็ดี ปล้นทรัพย์ก็ดี ไฟไหม้ก็ดี หรือเหตุร้ายสำคัญอย่างใดๆ ในตำบลของตน หรือในตำบลที่ใกล้เคียงอันสมควรจะช่วยได้ก็ดี หรือมีผู้ร้ายแต่ที่อื่นมา มั่วสุมในตำบลนั้นก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าลูกบ้านในตำบลนั้น บางคนจะเกี่ยวข้องกับโจรผู้ร้ายก็ดี เป็นหน้าที่ของกำนันจะต้องเรียกผู้ใหญ่บ้านและลูกบ้านในตำบลออกช่วยต่อสู้ติดตามจับผู้ร้าย หรือติดตามเอาของกลางคืน หรือดับไฟ หรือช่วยอย่างอื่นตามควรแก่การโดยเต็มกำลัง

6) ให้กำนันดูแลคนเดินทาง ซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้าย ให้ได้มีที่พักตามควร

7) ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องการคนนำทาง หรือขาดแคลนพาหนะเสเปียงอาหารลงในระหว่างทาง และจะร้องขอให้กำนันช่วยสงเคราะห์ กำนันต้องช่วยจัดหาให้ตามที่จะทำได้ถ้าหากว่าการที่จะช่วยเหลือนั้นจะต้องออกราคาค่าจ้างเพียงใด ให้กำนันเรียกเอาแก่ผู้เดินทางนั้น

8) กำนันต้องร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในตำบลนั้น

9) กำนันต้องรักษาบัญชีสำมะโนครัว และทะเบียนบัญชีของรัฐบาลในตำบลนั้นและคอยแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องกับบัญชีของผู้ใหญ่บ้าน

10) กำหนดต้องทำบัญชีสิ่งของ ซึ่งต้องภาชีอากรในแขวงนั้นยื่นต่อกรรมการอำเภอและนำราษฎรไปเสียภาชีอากรตามพระราชบัญญัติภาชีอากร

11) กำหนดกระทำการตามหน้าที่จะเรียกผู้ใดมาหาหรือให้ช่วยก็ได้

2.2 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านตนเอง และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

1) อำนวยความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน

2) สร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

3) ประสานหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ

5) ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6) ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการได้แนะนำ

7) อบรมหรือชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ ในการนี้ สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร

8) แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณะประโยชน์เพื่อบำบัดปกป้องภัยอันตรายสาธารณะอันมีมาโดยฉุกเฉิน รวมตลอดทั้งการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย

9) จัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

10) ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันทราบ พร้อมทั้งรายงานต่อนายอำเภอด้วย

11) ปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย

นอกจากนี้ ผู้ใหญ่บ้านยังมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญาดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ 1 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมาย เกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน ต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลให้ทราบ

ข้อ 2 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมาย เกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านที่ใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านนั้นให้ทราบ

ข้อ 3 เมื่อตรวจพบของกลางที่ผู้กระทำความผิดกฎหมายมีอยู่ก็ดี หรือสิ่งของที่สงสัยว่าได้มาโดยกระทำความผิดกฎหมาย หรือเป็นสิ่งของสำหรับใช้ในการกระทำความผิดกฎหมายก็ดีให้จับสิ่งของนั้นไว้และรับนำส่งต่อกำนันนายตำบล

ข้อ 4 เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับตัวผู้นั้นไว้และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

ข้อ 5 ถ้ามีหมายหรือคำสั่งตามหน้าที่ราชการ ให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้น เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้น และรีบส่งต่อกำนัน หรือกรรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ 6 เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้น หรือให้ยึด ผู้ใหญ่บ้านต้องจัดการให้เป็นไปตามหมาย

กล่าวโดยสรุปบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 และตามกฎหมายอื่นๆ ที่สำคัญมีรายละเอียดดังนี้

1. ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2457

- 1.1 อำนาจหน้าที่ในทางปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย
- 1.2 หน้าที่ต้องรายงานต่อทางราชการ เช่น รายงานความเดือดร้อนของราษฎรให้ทางราชการทราบเพื่อขอความช่วยเหลือ ปฏิบัติตามคำสั่งของทางราชการ
- 1.3 การจัดทำทะเบียน เช่น การปรับปรุงทะเบียนท้องที่ ข้อมูลจำนวนราษฎร
- 1.4 การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร
- 1.5 การฝึกอบรมราษฎรให้รู้จักกระทำการในยามรบ
- 1.6 การบำรุงและส่งเสริมอาชีพแก่ราษฎร
- 1.7 การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 1.8 การอันเกี่ยวกับความอาญา เช่น อำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายส่งพนักงานสอบสวนท้องที่

2. ตามกฎหมายและระเบียบอื่นๆ

- 2.1 ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เช่น ผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่ และออกหลักฐานให้แก่ประชาชนนำไปยื่นต่อนายทะเบียน
- 2.2 ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เช่น เป็นเจ้าพนักงานในการตรวจบัตรประจำตัวประชาชนเฉพาะด้านตรวจในพื้นที่
- 2.3 ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว เช่น ผู้ใหญ่บ้านอาจต้องไปเป็นพยานบุคคลรับรองบุคคลที่ประสงค์จะจดทะเบียนสมรส ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม
- 2.4 ตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ เช่น ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ไปกับเจ้าของหรือตัวแทนนำสัตว์ที่ต้องจดทะเบียนรูปพรรณไปจดทะเบียนรูปพรรณ
- 2.5 ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เช่น ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ให้คำรับรองเกี่ยวกับความประพฤติและหลักฐานของผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืน
- 2.6 ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 เช่น ต้องนำราษฎรไปแสดงตนเพื่อคัดเลือกทหาร
- 2.7 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดหรือจัดการให้เป็นไปตามหมายจับหรือหมายค้น ผู้ใหญ่บ้านและกำนันเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเมื่อกระทำตามอำนาจหน้าที่ ผู้ใดดูหมิ่นหรือขัดขวางย่อมมีความผิดต่อเจ้าพนักงานจะได้รับโทษหนักขึ้นกว่าความผิดต่อบุคคลธรรมดา

เห็นได้ว่าการันันผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่มีอยู่คู่กับสังคมและการปกครองของไทยมาอย่างยาวนาน มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการรักษาความสงบเรียบร้อยการแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อน การอำนวยความสะดวก คุณแลความเป็นอยู่ทุกข์สุขของราษฎรเป็นกลไก ขับเคลื่อนนโยบายของรัฐ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในพื้นที่ตำบลหมู่บ้าน หัวใจของภารกิจงานกรมการปกครองอยู่ที่อำเภอ และตำบลหมู่บ้าน ซึ่งเป็นหน่วยการปกครอง ระดับรากฐานที่เป็นจุดเชื่อมโยงของทุกหน่วยงานและหลอมรวมประชาชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่ช่วยเหลือบูรณาการการทำงานร่วมกับส่วนราชการ และทุกฝ่ายในพื้นที่ให้ประสบผลสำเร็จ

5. แนวคิดและทฤษฎีเลือกตั้ง

5.1 พงษ์สนธิ คุณนะลา (2536) ศึกษาเรื่อง “สถานภาพและบทบาทของหัวคะแนน ในการซื้อ - ขายเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2536 : ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 3 อำเภอต๋อยเต่า จังหวัดเชียงใหม่” ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องการเป็นตัวแทนและการเลือกตั้ง ดังนี้

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการทางการเมือง จุดสำคัญของการเลือกตั้ง ก็คือ การสนองตอบมติมหาชนเพื่อความชอบธรรมในการปกครอง การเลือกตั้งเป็นฐานที่มาของการเลือกสรรผู้ปกครอง เลือกสรรแนวนโยบายที่ใช้เรียนรู้ทางการเมือง สร้างบูรณาการของชาติ ฯลฯ

การเลือกตั้งคือการที่ประชาชนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งบุคคลหนึ่ง หรือหลายคนจากบุคคลหลายคน เพื่อให้ไปกระทำการอันใดอันหนึ่งแทนตัวเองโดยสุจริต (Joseph F.Zimmerman, 1968:56) การเลือกตั้งเป็นเครื่องช่วยให้ประชาชนมีความเชื่อถือว่าตนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านการเมืองการปกครองอันเป็นเหตุก่อให้เกิดความร่วมมือกันรักษาและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และแนวนโยบายที่วางไว้ และการเลือกตั้งยังเป็นการวินิจฉัยที่จะได้มาซึ่งผู้แทนที่เข้ามาปกครองประเทศไทยอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้ง ตามกำหนดไว้ในปฎิญาญาสภาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และหลักการขั้นมูลฐานกำหนดว่า (เมธา สุตบรรทัด, 2517:49)

1. หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง
2. หลักเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา เวลาที่แน่นอน
3. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริงคือการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม
4. หลักออกเสียงโดยทั่วไปคือไม่กีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ
5. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค
6. หลักการลงคะแนนเสียงลับ

สำหรับมูลเหตุที่ทำให้เกิดการเลือกตั้งขึ้นมาก็คือ การก่อให้เกิดสภาวะที่มีระเบียบวินัยและมีแบบแผนการอยู่ร่วมกัน บุคคลจึงยอมสละสิทธิและเสรีภาพของตนเพื่อแลกสิทธิและเสรีภาพของการคงอยู่ร่วมกัน ซึ่งต้องหาตัวแทนของประชาชนที่จะทำหน้าที่เพื่อกิจกรรมส่วนรวม การเป็นตัวแทน และทำให้มีสิทธิและความชอบธรรมในการเป็นผู้ปกครอง การเป็นตัวแทน

คือการได้รับการมอบหมายจากผู้ถูกปกครอง ดังนั้นการเป็นตัวแทนของประชาชนของหัวหน้างาน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน และผู้ที่จะสมัครเป็นตัวแทนประชาชนนั่นเอง โดยผ่านระบบการเลือกตั้งซึ่งอาจมีการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อแถลงนโยบายหรือโฆษณาตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งอาจกระทำโดยหาเสียงโดยเปิดเผย เช่นการติดโปสเตอร์ ปราบศรีย เคาะประตูบ้าน หรือการใช้สื่อมวลชนก็ตาม

ส่วนการหาเสียงที่ไม่เปิดเผย เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย เช่น การใช้อิทธิพล บารมี และหัวหน้างานอาจแบ่งเป็นลักษณะดังนี้

1. ผู้มีอิทธิพลเป็นผู้ที่กว้างขวาง มีบุญบารมีเป็นที่นับถือในจังหวัดโดยเป็นผู้สามารถให้การช่วยเหลืออนุเคราะห์พึ่งพาแก่ประชาชนในเขตนั้นๆ ตลอดจนการให้ความร่วมมือกับหน่วยราชการต่างๆ ในเขตนั้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ผู้มีอิทธิพลจะให้การสนับสนุนแก่ผู้สมัครในเขตอิทธิพล โดยอาจให้การสนับสนุนทั้งทางด้านกำลังเงินหรือช่วยกำลังพลอุปกรณ์ วัสดุและประกาศิให้คนได้รับทราบ
2. หัวหน้างาน ผู้มีอิทธิพลอาจเป็นหัวหน้างานไปในตัว หรือบางครั้งก็อาจไม่ใช่เป็นผู้มีอิทธิพล อาจเป็นผู้นำท้องถิ่นหรือเป็นคนที่สนิทกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หัวหน้างานมีทั้งหัวหน้างานหลักหรือหัวหน้างานรองระดับล่าง ซึ่งปัจจัยเรื่องเงินได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. จำต้องติดต่อกับหัวหน้างานโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งทำให้การเลือกตั้ง ส.ส. น่าจะเข้ามาบริหารและเข้ามาเป็นตัวแทนในหลักทฤษฎี แต่กลับกลายเป็นการเลือกผู้ที่ประชาชนสามารถคาดหวังว่าจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้

รณชัย ภูตรี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทหัวหน้างานในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์” ได้กล่าวทฤษฎีเลือกตั้งดังนี้ การเลือกตั้งเป็นการกระจายอำนาจทางการเมืองไปสู่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริงนั้น กระมล ทองธรรมชาติ, สมบูรณ์ สุขสำราญ และ ปรีชา หงส์ไกรเลิศ (2531:32) ได้กล่าวถึงการเลือกตั้งว่า เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญและเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะว่า การเลือกตั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง และแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการกำหนดนโยบายการปกครองประเทศ รวมทั้งเป็นการแสดงให้เห็นว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง

สำหรับแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ถือว่าการเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งหมายถึง การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองซึ่งแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล การเลือกตั้งเป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องและสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในทางการเมือง และการตัดสินใจนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน การที่ประชาชนเลือกตัวแทนหรือกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์หรือนโยบาย

ที่สอดคล้องกับความต้องการของตน ก็เพราะประชาชนเชื่อว่าผู้แทนที่ตนเลือกไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะมีอุดมการณ์หรือนโยบายที่ประกาศเป็นแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติและบริหารประเทศในทำนองเดียวกัน เพื่อเป็นการพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง กล่าวได้ว่าการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนแสวงหาทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเอง

การเลือกตั้งนอกจากจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองแล้ว แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งจึงถือว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของประชาชนทุกคนด้วย ซึ่งตามปณิญาสาสกลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามเห็นชอบ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2492 ได้ระบุภาระหน้าที่ของรัฐบาลที่จะจัดการเลือกตั้งให้มีความสุจริตและความยุติธรรมไว้ ดังนี้

ข้อ 21 (1) “ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองจะโดยทางตรงหรือโดยผ่านผู้แทน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยอิสระ”

ข้อ 21 (3) “เจตจำนงของประเทศจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาลเจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลาและอย่างแท้จริง จึงอาศัยการออกเสียงโดยทั่วไปและโดยเสมอภาค และการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นในทำนองเดียวกัน”

จากปณิญาสาสกลดังกล่าว ประเทศไทยได้มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยมีตัวแทนมาเป็นหลักในการปกครองประเทศ โดยยึดหลักที่ว่า (สุขุม นวลสกุล . 2537 :65)

“...การให้ราษฎรออกเสียงเลือกตั้งบุคคลที่จะไปทำหน้าที่ปกครองประเทศตน เป็นวิธีที่สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตยมากกว่าการแต่งตั้งหรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้เพราะวิธีการเลือกตั้งนั้น เป็นวิธีที่ทำให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอำนาจควบคุมผู้แทนของตนได้อย่างใกล้ชิดและทำให้ผู้แทนราษฎรตระหนักอยู่เสมอว่า อำนาจที่ตนได้รับมานั้นเป็นอำนาจที่ผู้เป็นเจ้าของเรียกคืนได้เสมอ ซึ่งถ้าหากว่าตนอยากจะได้รับมอบหมายอำนาจนั้นต่อไป ตนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบและคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก...”

1. ความหมายของการเลือกตั้ง

กรมล ทงธรรมชาติ และคณะ (2531:33) ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ว่าการเลือกตั้งคือการให้ราษฎรออกเสียงเลือกตั้งบุคคลที่จะไปทำหน้าที่ปกป้องประเทศ เป็นวิธีที่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยมากกว่าการแต่งตั้งหรือวิธีการอื่น ทั้งนี้เพราะวิธีการเลือกตั้งเป็นวิธีการที่ทำให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอำนาจในการควบคุมผู้แทนของตนอย่างใกล้ชิด และทำให้ตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้งต้องตระหนักอยู่เสมอว่า อำนาจที่ได้มานั้นเป็นอำนาจที่ผู้เป็นเจ้าของเรียกคืนได้เสมอ ถ้าอยากได้รับอำนาจนั้นต่อไป จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

สุขุม นวลสกุล (2529:2) ได้กล่าวถึงการเลือกตั้งไว้ดังต่อไปนี้

1. การเลือกตั้ง คือ วิธีการที่จะให้คนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย

2. การเลือกตั้ง คือ กระบวนการคัดเลือกหรือสรรหาผู้ปกครองโดยสันติวิธี และตามความเห็นของคนส่วนใหญ่

สมบุรณ์ สุขสำราญ (2531:30) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้ง คือ การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สังกัดกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองเท่ากับว่าประชาชนได้มอบอำนาจอธิปไตยของตนให้ผู้ที่ตนเลือกไปใช้อำนาจการปกครองในช่วงที่กำหนดไว้

วิสุทธิ โปธิแทน (2542:43) ให้ความหมายการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้งคือ การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่ง หรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลายๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง บัญชีหนึ่งหรืออีกบัญชีหนึ่ง จำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลายๆ บัญชีให้ไปกระทำอันใดอันหนึ่งของตน

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2532:3) ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ว่าการเลือกตั้ง คือ กิจการทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและรัฐบาล

ณัชชาภัทร อุตรงจิตร (2548:57) ได้อธิบายความหมายและความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้งเป็นวิธีการคัดสรรคนเพื่อเข้ามาทำกิจกรรมทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตยทางอ้อมหรือประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน เพราะเป็นกระบวนการจัดสรรตัวบุคคลที่จะไปทำหน้าที่แทนบุคคลทั่วประเทศ การเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยต้องเป็นการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีตัวเลือกเพื่อที่จะคัดสรรบุคคลเป็นตัวแทนของตัวเองเข้าไปบริหารประเทศหรือออกกฎหมาย

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปความหมายของการเลือกตั้งได้ว่า หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเอง โดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้ได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งหมด มีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง

2. ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ เป็นระบอบประชาธิปไตยโดยผู้แทน ได้แก่ การใช้สิทธิพลเมืองทุกคนเป็นผู้ลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตัวในรัฐสภา และมติหรือการดำเนินการต่างๆ ของรัฐสภา ถือว่าเป็นความต้องการหรือสอดคล้องกับเจตจำนงของประชาชน

การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยต้องเป็นการเลือกตั้งที่ให้สิทธิกับพลเมืองทุกคนโดยเสมอภาคกัน หมายความว่าเสียงของทุกคนมีค่าเท่ากันคือ 1 คะแนนเสียง ไม่ใช่ว่ามีอายุมากเกิน 40 ปี มี 2 คะแนน อายุต่ำกว่า 40 ปี มี 1 คะแนน ในระบอบประชาธิปไตยนั้นบุคคลทุกคนอันมีคุณสมบัติครบถ้วนเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแล้ว ต่างก็มีสิทธิคนละ 1 เสียงเท่ากันทั้งสิ้น ความสำคัญของการเลือกตั้งมีผลในทางการเมือง นัยที่สำคัญสามารถกำหนดผู้ที่จะเข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมือง นอกจากนี้การเลือกตั้งจึงก่อให้เกิดความสำคัญต่อระบบการเมืองดังนี้

1. สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบอบการปกครอง เช่น

1) การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้ปกครองเป็นไปโดยสันติ ทำให้รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลในนามประชาชนเพราะได้รับความยินยอมให้เข้าปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน

2) ทำให้ประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองเกิดความผูกพันกับนโยบายต่างๆของรัฐบาลที่ตนเองเลือกขึ้นไป และทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีส่วนในการปฏิบัติตามนโยบายนั้นทั้งรัฐบาลพอที่จะเรียกร้องให้ประชาชนสละเพื่อประเทศได้ ลักษณะนี้เสริมความชอบธรรมแก่รัฐบาลมากกว่าเพื่อการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล แต่เงื่อนไขที่ทำให้เกิดลักษณะทั้งสองอยู่ที่มีการเลือกตั้งที่อิสระ

2. เป็นกลไกเชื่อมโยง สะท้อนทัศนคติของสาธารณชนต่อนโยบายของรัฐบาลและกำหนดแนวทางของนโยบายการบริหารออกมา

ดังนั้น การเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวไม่ใช่สิ่งแสดงความเป็นประชาธิปไตย เว้นไว้เสียแต่ว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามลักษณะของการเป็นประชาธิปไตย โดยปกติแล้วในระบบประชาธิปไตยการเลือกตั้งมีความสม่ำเสมอ มีวาระกับหลักการแน่นอนว่าจะมีการเลือกตั้งเมื่อใดบ้างเพื่อป้องกันเพื่อไม่ให้มีการผูกขาดใช้อำนาจการปกครอง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้มีการใช้อำนาจไปในทางอื่นที่มีใช้ความผาสุกหรือผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม การเลือกตั้ง นอกจากเป็นกระบวนการที่เลือกสรรรัฐบาลที่จะมาทำการปกครองและสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองให้เป็นไปโดยสันติแล้ว การเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคหรือหนึ่งกลุ่ม จะทำให้การเลือกตั้งมีบทบาทสำคัญในการยุติข้อขัดแย้งในระบบการเมือง โดยพรรคการเมืองต่างๆ จะเคารพและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาดังกล่าว จะทำให้คู่ต่อสู้ทางการเมืองยอมรับผลการตัดสินของผู้เลือกตั้งโดยฝ่ายที่ชนะจะได้รับมอบอำนาจจากประชาชนให้ทำการปกครองในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ไม่ต้องอาศัยวิธีการที่ผิดกฎหมายและไม่ชอบธรรม เช่น การปฏิวัติรัฐประหารมาเป็นกลไกในการสับเปลี่ยนอำนาจ ดังนั้น กระบวนการเลือกตั้งภายใต้เงื่อนไขที่กล่าวมานี้จึงแตกต่างไปจากการเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมืองที่มีอำนาจอิทธิพลมากที่สุดเพียงพรรคเดียวหรือกลุ่มคณะบุคคลเพียงคณะเดียว จึงใช้การเลือกตั้งเป็นเพียงข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรมในอำนาจการปกครองเท่านั้น มิใช่เป็นกลไกเพื่อขจัดความขัดแย้งหรือเพื่อตัดสินการสืบทอดอำนาจแต่อย่างใด

3. หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งประกอบด้วย

1. หลักแห่งอิสระในการเลือกตั้ง คือ ผู้เลือกตั้งมีอิสระ ปราศจากอิทธิพลข่มขู่
2. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา คือ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศจะอยู่ในอำนาจที่กำหนดไว้ เมื่อครบกำหนดก็พ้นตำแหน่งไปแล้วมีการเลือกตั้งใหม่
3. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง หมายถึง การจัดการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม
4. หลักการออกเสียงโดยทั่วไป ไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลใดหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ
5. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนมีคะแนนเสียงที่มีน้ำหนักเท่ากัน
6. หลักการลงคะแนนเสียงลับ เป็นการให้เสรีภาพที่จะลงคะแนนโดยไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าเลือกใคร

7. หลักการกำหนดอายุขั้นต่ำ การกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า การให้ผู้มีอายุต่ำกว่าที่กำหนดไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็อาจจะขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ทางการเมือง ซึ่งอาจจะทำให้การวินิจฉัยขาดเหตุผล
8. หลักความเป็นพลเมือง เกือบทุกประเทศจะสงวนสิทธิการเลือกตั้งไว้แก่พลเมืองของตน

5.2 ปัจจัยการใช้สิทธิพลและแนวโน้มการชักจูงด้วยวิธีการต่างๆที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง

สตีธร ธนานิติโชติ (2550,ออนไลน์) ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศหนึ่งต้องเผชิญกับสภาพปัญหา ประชาชนมิได้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยเจตจำนงที่แท้จริงของตนเองเนื่องจากถูกชักจูงด้วยวิธีการต่างๆ เช่นการใช้สิทธิพล การซื้อเสียง...เหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความผูกพันกับผู้มีสิทธิพลในพื้นที่ และเป็นที่มาของการใช้สิทธิพลในการโน้มน้าว ชักจูง บังคับให้ผู้อยู่ภายใต้สิทธิพลกระทำหรือตัดสินใจบางอย่างได้นั้น...เรียกว่าระบบอุปถัมภ์ มี 3 รูปแบบ

1. ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน กับลูกบ้าน
2. นายทุนกับชาวบ้านยากจน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และนายทุนจากภายนอกกับชนชั้นนำภายในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาประชาธิปไตยการสำรวจว่าปัญหาดังกล่าวอยู่ในระดับใดจึงมีความจำเป็นต่อการวางกรอบกติกาและแสวงหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมมาบังคับใช้... แต่ยังเป็นการยากที่กรอบกติกาจะสมบูรณ์แบบยังต้องศึกษาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมต่อไป

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สกล จริงจิตร์ (2535) ศึกษาเรื่อง “บทบาทและพฤติกรรมของหัวคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร:ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดสตูล” ได้กล่าวถึงแนวคิดที่ใช้วิจัยเกี่ยวกับหัวคะแนนดังนี้

ความหมายของหัวคะแนนการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครอง ซึ่งประชาชนจะต้องเป็นผู้กำหนด ผู้ปกครองของตนเองผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ดังนั้น การที่จะบรรลุถึงการปกครองดังกล่าวนี้ ต้องมีการเลือกสรรบุคคลที่มีความเหมาะสมเข้ามาบริหารการปกครองของประเทศ โดยการลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและเพื่อผู้ได้รับการเลือกตั้งจะไปจัดตั้งรัฐบาลเพื่อมาบริหารประเทศต่อไป ดังนั้นการเลือกสรรบุคคลเข้ามาบริหารงานปกครองประเทศการเลือกตั้งจึงมีความสำคัญอย่างมาก ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยการที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง โดยการเลือกตั้งทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีส่วนเป็นเจ้าของประเทศและความรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลไม่มากนักน้อยด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าการเลือกตั้งจะช่วยให้ความเป็นประชาธิปไตยดำรงอยู่ในสังคม และการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าคุณได้ทำหน้าที่ในฐานะที่พลเมืองดีทั่วไปพึงกระทำ

ในการเลือกตั้งของประเทศไทยนั้นจะมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งโน้มน้าวหรือชักจูงให้คนในชุมชนนั้นๆ ลงคะแนนเสียงให้แก่บุคคลที่ตนสนับสนุนบุคคลพวกนี้เรียกกันทั่วไปว่าหัวคะแนน Dan Nimmo กล่าวว่า หัวคะแนนหรือผู้รณรงค์ทางการเมือง คือบุคคลหรือกลุ่ม

บุคคลที่ช่วยพรรคการเมืองรณรงค์ให้ประชาชนให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยมียุทธวิธีการโน้มน้าวใจประชาชนให้ลงคะแนนเสียงสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่นการเลือกตั้งประธานาธิบดี ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดแผนงานเพื่อพยากรณ์คะแนนเสียงที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดีชนะการเลือกตั้ง
2. วางแผนโน้มน้าวให้ประชาชนมาลงคะแนนสนับสนุนผู้สมัครพรรคของตน โดยการโน้มน้าวใจประชาชนตามบ้านเรือน โดย Political Persuader ซึ่งมีความคุ้นเคยอยู่แล้ว หรืออาจจะเป็นคณะทำงานที่พรรคการเมืองกำหนดให้ผู้สมัครซึ่งเป็นอาสาสมัคร พวกรับจ้าง ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีอาชีพรับจ้าง โน้มน้าว รณรงค์ และสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง บริษัทจัดการด้านการรณรงค์หาเสียง และที่ปรึกษาในการหาเสียง

ดังนั้น Political Persuader อาจจำแนกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. Professional คือหัวหน้าคณะหรือผู้รณรงค์ทางการเมือง ที่รณรงค์หาเสียงสนับสนุนผู้สมัคร ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือเป็นนิติบุคคลก็ได้ ซึ่งมีความชำนาญการหรือมีอาชีพนี้โดยตรง
2. Party Worker คือหัวหน้าคณะหรือผู้รณรงค์ทางการเมือง ซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ในชุมชนนั้นซึ่ง Political Persuader ประเภทนี้จะมีความสำคัญมากโดยเฉพาะการจัดตั้งกลุ่มย่อยๆ รณรงค์และโน้มน้าวประชาชนในชุมชนนั้นๆ
3. Volunteer คือหัวหน้าคณะหรือผู้รณรงค์ทางการเมือง ซึ่งสนับสนุนผู้สมัคร โดยไม่หวังผลตอบแทนในรูปอาμισินจ้างแต่ต้องการชื่อเสียงและต้องการรู้จักกับประชาชน Political Persuader ประเภทนี้มักเป็นผู้ที่รู้จักกันดีในชุมชนนั้น

Raymond E. Wolfinger เรียกหัวหน้าคณะหรือผู้รณรงค์ทางการเมืองว่า Precinct Worker (ซึ่งเหมือนกับ Nimmo ซึ่งเรียกหัวหน้าคณะหรือผู้รณรงค์ทางการเมืองว่า Political Persuader) คือผู้ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการลงคะแนนเสียงสนับสนุนผู้สมัคร ทั้งนี้เพราะ Precinct Worker เป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองมากกว่าบุคคลอื่นต่อการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนชอบ ซึ่ง Precinct Worker จะมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและข้อบังคับการเลือกตั้งและหน้าที่ของประธานาธิบดีเป็นอย่างดี นอกจากนี้นโยบายพรรคการเมืองที่ Precinct Worker สนับสนุน อาทิ เช่น คุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, หน้าที่ของประธานาธิบดีในกระบวนการทางนิติบัญญัติกระบวนการทางบริหาร, ข่าวสารบ้านเมืองที่มีประโยชน์แก่ประชาชนโดยเฉพาะบทบาทของพรรคการเมืองต่อประชาชนตลอดจน การรณรงค์ให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง Precinct Worker จะโน้มน้าวและชักจูงให้ประชาชนในชุมชนคล้อยตามและลงคะแนนเสียงแก่ผู้ที่ Precinct Worker สนับสนุน

A.C. MAYER เรียกหัวหน้าคณะหรือผู้รณรงค์การเลือกตั้งในอินเดียแตกต่าง จาก Nimmo และ Wolfinger โดยเรียกว่า Political Worker คือผู้ที่มีอิทธิพลในการโน้มน้าวจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งลงคะแนนเสียงสนับสนุนผู้สมัครโดยให้ผลประโยชน์ด้านเงินทอง หรือการหางานให้ทำ หรือการใช้ความผูกพัน เช่น การมีวาระเดียวกัน การเป็นญาติกัน หรือการเป็นเพื่อนกัน และการมีภูมิลำเนาเดียวกัน โดย Political Worker อาจเป็นสมาชิกซึ่งคล้ายกับ Party Worker ตามแนวคิดของ Nimmo ซึ่ง Political Worker ทำงานเต็มเวลาหรือทำงานไปพร้อมๆ กับการรณรงค์ทางการเมืองก็ได้ อย่างไรก็ตาม A.C. MAYER กล่าวว่า Political Worker

จะมียุทธวิธีหาเสียง โดยการกล่าวสนับสนุนผู้สมัครของพรรคตน และการใช้ชื่อเสียงส่วนตัว Political Worker กล่าวโจมตีผู้สมัครพรรคฝ่ายตรงข้าม

สุรเชษฐ์ สุขเกษม (2553) “ศึกษาเรื่อง บทบาทในฐานะหัวคะแนนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี”

โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) ศึกษารูปแบบ บทบาทและวิธีดำเนินการในฐานะหัวคะแนนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (2) ศึกษาแรงจูงใจที่ทำให้เป็นหัวคะแนน และปัจจัยที่ทำให้การเป็นหัวคะแนนได้ประสบผลสำเร็จ (3) เสนอแนวทางป้องกันและลดบทบาทการเป็นหัวคะแนนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน... ผลการวิจัยพบว่า (1) การเข้ามาเป็นหัวคะแนนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มี 2 รูปแบบ คือผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา ติดต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้านโดยตรง และอีกวิธีหนึ่งคือ ติดต่อกันมาซึ่งนักการเมืองในระดับท้องถิ่นและนักการเมืองระดับท้องถิ่น ติดต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อีกทอดหนึ่งซึ่งบทบาทและวิธีดำเนินการในฐานะหัวคะแนน มีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ การสร้างทีมงานและเครือข่ายในการคุมคะแนนเสียง การตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิและประเมินผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประเมินการใช้จ่ายเงินในการซื้อเสียงให้แก่ผู้สมัคร และดำเนินการซื้อเสียงและติดตามผลผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (2) แรงจูงใจที่ทำให้เป็นหัวคะแนน ได้แก่ การเกรงกลัวอำนาจหรืออิทธิพลของผู้สมัคร การมีสายสัมพันธ์ส่วนตัวในระบบอุปถัมภ์กับผู้สมัคร ต้องการมีอำนาจ บารมี และดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สูงขึ้น และการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัคร โดยปัจจัยที่ทำให้การเป็นหัวคะแนนประสบผลสำเร็จ ได้แก่ การมีตำแหน่งทางราชการและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย การมีเครือข่ายจำนวนมากอยู่ในตำบลและหมู่บ้าน การมีฐานะการเงินที่ดีและการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ราษฎร (3) กำนันผู้ใหญ่บ้านได้เสนอแนวทางป้องกันและลดบทบาทในการเป็นหัวคะแนนไว้ 3 ประการ ดังนี้ 3.1 ให้เพิ่มค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ให้เทียบเท่ากับข้าราชการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน 3.2 ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและเพิ่มบทลงโทษทางวินัยและอาญาเพื่อป้องกันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เข้าไปเป็นหัวคะแนน และวางตัวไม่เป็นกลางทางการเมือง 3.3 ข้าราชการในทุกส่วนราชการ ต้องปฏิบัติงานให้เต็มความสามารถในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เพื่อเป็นการลดบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการนำปัญหาความเดือดร้อนไปประสานขอความช่วยเหลือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา โดยตรงหรือไม่ผ่านหน่วยงานของรัฐ

ศมานันท์ วัฒนพงศ์ผาสุก (2556) ศึกษาเรื่อง “ความสำคัญของ “หัวคะแนน” ในการเลือกตั้งของจังหวัดสิงห์บุรี”

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาความสำคัญของหัวคะแนนในการเลือกตั้งและปัจจัยที่มีผลต่อความสำคัญของหัวคะแนนในการเลือกตั้งของจังหวัดสิงห์บุรี... ผลการศึกษาพบว่า ความสำคัญของหัวคะแนนในการเลือกตั้งของจังหวัดสิงห์บุรีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยหัวคะแนนมีความสำคัญในการแสดงบทบาทในการช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของผู้สมัครที่สนับสนุน และปัจจัยที่มีผลต่อความสำคัญของหัวคะแนนที่มีต่อการเลือกตั้งของ

จังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ อายุ อาชีพหลัก และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสำคัญในการเลือกตั้งของ จังหวัดสิงห์บุรี...โดยอาชีพหลักเป็นเกษตรกร รองลงมาเป็นผู้มีตำแหน่งในชุมชน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สุริยันท์ จิรสัตย์สุนทร (2531) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัคร รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบการเลือกตั้งไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี”

ผลการศึกษาพบว่าวิธีการที่ผู้สมัครใช้และคิดว่าได้ผลมากที่สุด คือ วิธีการติดต่อสื่อสารโดยตรงกับ ประชาชน หรือที่เรียกว่า เคาะประตูบ้าน เยี่ยมเยียนพบปะพูดคุย และสามารถกระจายข่าว สู่ชาวบ้านได้โดยตรง แต่ผู้สมัครไม่สามารถกระทำได้ เกิดจากสาเหตุ 3 ประการ

1. ระยะเวลาหาเสียงน้อย
2. ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก
3. จำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนมาก

ด้วยเหตุผล 3 ประการจึงต้องมีคนช่วย นั่นก็คือหัวคะแนนนั่นเอง จากการศึกษาพบประเด็น ที่สำคัญเกี่ยวกับหัวคะแนน 3 ประเด็นด้วยกัน ดังนี้

1. คุณสมบัติของหัวคะแนนที่ดี ที่ผู้สมัครจะเลือกเพื่อช่วยในการหาเสียง

ประการแรก จะต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองไม่แสวงหาประโยชน์ตอบแทน

ประการที่สอง หัวคะแนนจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติประกอบด้วย 1. ความมีชื่อเสียง 2. ตำแหน่งหน้าที่ 3. ความเชื่อถือได้ 4. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม 5. มนุษย์สัมพันธ์ 6. ความสามารถในการพูด ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วน มีสถานภาพค่อนข้างสูงในชุมชน จะทำให้ ข่าวสารที่หัวคะแนนส่งไปนั้นมีน้ำหนักมากขึ้น

2. ประเภทของหัวคะแนน มีทั้งระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ หัวคะแนนที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุดคือระดับหมู่บ้านเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

3. ลักษณะของหัวคะแนน ในด้านอาชีพส่วนใหญ่เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าก็จะมีบารมีทำให้เกิดความเชื่อถือมากกว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง พบว่าส่วนใหญ่เป็นแบบลักษณะ การช่วยเหลือเกื้อกูล แบบผู้อุปถัมภ์ - ผู้ใต้อุปถัมภ์กัน ทั้งก่อนและหลังเลือกตั้ง แต่ไม่มีการซื้อเสียง วิธีการที่หัวคะแนนใช้ในการหาเสียง หัวคะแนนจะใช้ความเป็นผู้นำทางความคิดและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ให้กับประชาชน ได้แก่การสร้างสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน และการเลี้ยงอาหาร เพื่อให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครที่ตนสนับสนุน สำหรับการซื้อเสียงหรือแจกเงินโดยตรงพบว่ามีน้อยมาก

7. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอนาจะหลวย

ความเป็นมาของอำเภอนาจะหลวย

นาจะหลวย เดิมเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเดชอุดม ซึ่งเป็นถิ่นของ “จะรวาย” ซึ่งเป็น ภาษาส่วย ภาษาไทย เรียกว่า “กระจ้อน” ซึ่งมีลักษณะคล้าย “กระแต” ต่อมากระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศกำหนดแบ่งท้องที่อำเภอเดชอุดม จัดตั้งตำบลนาจะหลวยออกเป็นกิ่งอำเภอนาจะหลวย

เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2516 โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2516 เป็นต้นไป ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตำบล ตำบลนาจะหลวย ตำบลพรสวรรค์ และตำบลโนนสมบูรณ์ ต่อมาได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นอำเภอนาจะหลวยเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2520 การตั้งถิ่นฐานเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ราษฎรประกอบอาชีพด้านการเกษตร หางของป่า ตัดไม้เลียงชีพ นับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องภูตผี เจ้าป่าเจ้าเขา ภาษาที่ใช้สื่อสาร คือ ภาษาลาวอีสาน มีภาษาส่วยในเขตบ้านโนนเจริญ บ้านแก้งเรื่อง บ้านแก้งขี้เหล็ก บ้านทุ่งเงิน ปัจจุบัน 80% ของประชาชน เป็นราษฎรที่อพยพมาจากพื้นที่ต่างๆ เช่น จากอำเภอม่วงสามสิบ อำเภอดงดง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้อมูลที่ตั้ง

อำเภอนาจะหลวย ตั้งอยู่พิกัด 14°31'17"N 105°14'45"E หมู่ที่ 11 บ้านกลางเมือง ตำบลนาจะหลวย อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2248 (น้ำยืน - บუნทรุก) ตั้งอยู่ที่สี่แยกของจังหวัดอุบลราชธานี ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานี ประมาณ 120 กิโลเมตร

อาณาเขต

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอดงดง จังหวัดอุบลราชธานี
- ทิศใต้ ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

สภาพภูมิประเทศ

มีขนาดพื้นที่ประมาณ 652 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 407,500 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ราบ มีป่าไม้กระจายอยู่ทั่วไป พื้นที่ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย เหมาะแก่การทำไร่ ทำนามีเทือกเขาสลับซับซ้อนอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอซึ่งเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติภูจองนายอย เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาพนมดงรัก มีลักษณะสัณฐานคล้ายโดมและเป็นสันฐานของภูเขาไฟ ทำให้เกิดกระบวนการไหลของลำธารแตกกระจายลักษณะรังสีมี ทั้งยังเป็นแนวเขตติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตารางที่ 2.1 ประชากรตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎรทั้งสิ้นรวม 58,930 คน
ชาย 29,794 คน หญิง 29,136 คน มีรายละเอียด ดังนี้

ลำดับที่	ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
1	นาจะหลวย	19	6,448	9,686	9,571	19,257
2	ตุม	17	4,122	6,577	6,409	12,986
3	โสกแสง	11	2,728	3,965	3,846	7,811
4	โนนสมบูรณ์	11	2,311	3,500	3,479	6,979
5	พรสวรรค์	10	1,751	2,921	2,806	5,727
6	โนนสวรรค์	10	2,586	3,145	3,025	6,170
รวม		78	19,946	29,794	29,136	58,930

ด้านการเกษตร

ประชากรโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา การทำไร่ ทำสวน ยางพารา เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจ อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

ตำบล	พื้นที่การเกษตร(ไร่)					
	ข้าวนาปี (ไร่)	พืชไร่(ไร่)		ไม้ผล/ไม้ยืนต้น(ไร่)		
		มัน สำปะหลัง	อ้อย	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มะม่วงหิมพานต์
นาจะหลวย	25,042	13,718	259	10,245	2,404	825
บ้านตูม	34,066	10,039	411	3,387	1071	428
โสกแสง	29,659	769	105	1,398	77	110
พรสวรรค์	11,604	1,941	-	1845	295	211
โนนสมบูรณ์	18,936	352	134	1114	106	31
โนนสวรรค์	11,899	6,298	95	7,235	538	800
รวม	131,206	33,117	1,004	25,224	4,491	2,405
รวมพื้นที่ 197,447 ไร่						

ข้อมูล : รายงานผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ณ พฤษภาคม 2563

อาชีพหลักของประชากรอำเภอจะหลวย คือการทำนาข้าว ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ประจำปี ปลูกข้าวเหนียวสำหรับบริโภคในครัวเรือน ทำนาได้ปีละ 1 ครั้ง โดยอาศัยน้ำจากน้ำฝนตามธรรมชาติ มีพื้นที่เพียงบางส่วนของตำบลพรสวรรค์ ตำบลโสกแสง และโนนสมบูรณ์ ที่มีระบบชลประทานผ่านจะสามารถทำนาได้ ปีละ 2 ครั้ง ส่วนพื้นที่ตำบลนาจะหลวยจะเป็นพื้นที่ราบสูง เป็นภูเขาบางส่วน ทำให้เกษตรกรใช้พื้นที่ดังกล่าวทำไร่มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์ม และมะม่วงหิมพานต์ เป็นส่วนใหญ่ เมื่อเสร็จสิ้นการทำนาในระหว่างรอการเก็บเกี่ยว ประชาชนจะประกอบอาชีพเสริมโดยปลูกพืชล้มลุก เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และพืชผักสวนครัว ตลอดจนหาของป่าเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริม และเมื่อเสร็จสิ้นฤดูการเก็บเกี่ยว ช่วงระหว่างเดือนธันวาคม - มีนาคม ของทุกปีบางพื้นที่จะปลูกพืชผักสวนครัวเป็นอาชีพเสริมในบริเวณที่นา ซึ่งได้เก็บเกี่ยวข้าวออกแล้ว พืชที่ปลูกได้แก่พริก ถั่วฝักยาว แตงโม แตงร้าน แตงกวา ข้าวโพดหวาน และพืชผักสวนครัวอื่น ๆ โดยในการปลูกพืชฤดูแล้งนั้นเกษตรกรใช้น้ำจากบ่อบาดาลที่ขุดเจาะเองในแปลงเกษตรของเกษตรกร บางรายนำน้ำมาใช้โดยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้า ส่วนบางรายที่ระบบจ่ายกระแสไฟฟ้าไปไม่ถึงก็จะใช้เครื่องยนต์สูบน้ำแทน ผลผลิตของการปลูกพืชฤดูแล้ง

ของเกษตรกร จะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงสวน แล้วนำไปจำหน่ายยังตลาดกลางต่าง ๆ เช่น ตลาดสดนาจะหลวย ตลาดสดน้ำเย็น ตลาดเจริญศรี จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น

สิ่งที่ยังปรากฏว่าเป็นปัญหาด้านการเกษตรในปัจจุบัน คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ ยังไม่มีแหล่ง กักเก็บน้ำบนผิวดินไว้ใช้ในฤดูแล้ง ไม่ตระหนักถึงการใช้สารชีวภาพในการทำการเกษตร มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดวัชพืชและแมลงอย่างแพร่หลาย ก่อให้เกิดมลพิษกับสิ่งแวดล้อม การใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน ทำให้ต้นทุนในการผลหรือการทำเกษตรสูง และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ราคาผลผลิตตกต่ำ ราคาขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดเกษตรกรขาดอำนาจต่อรองในด้านราคาและหาตลาดรองรับไม่ค่อยได้

ตารางที่ 2.3 รายได้เฉลี่ยของประชาชน

ลำดับที่	ตำบล	รายได้เฉลี่ย/คน/ปี (บาท)
1	นาจะหลวย	62,945.42
2	บ้านตุม	65,739.12
3	โนนสมบูรณ์	50,767.58
4	โสภแสง	68,406.11
5	พรสวรรค์	66,190.76
6	โนนสวรรค์	67,383.31

ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ นาจะหลวย ปี 2562

ประเพณีที่สำคัญในพื้นที่อำเภอ นาจะหลวย มีดังนี้

จักรมนตรี ชนะพันธ์(2564,ออนไลน์) บุญผะเหวด หรือบุญพระเวส หมายถึง บุญพระเวสสันดร บุญผะเหวดของชาวอีสานถือเป็นงานบุญสำคัญ ชาวบ้านจะจัดให้มีงานพิธีอย่างใหญ่โต งานบุญต่อเนื่องกัน 2-3 วัน มูลเหตุที่มีการทำบุญมีคติความเชื่อมาจากเรื่อง พระมาลัยสูตรว่า “พระมาลัยได้ขึ้นไปไหว้พระธาตุเกษแก้วจุฬามณีในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ พบพระศรีอริยเมตไตรย องค์พระศรีอริยเมตไตรยได้ดำรัสสั่งพระมาลัยว่า ถ้ามนุษย์อยากพบพระองค์ จงอย่าได้ ทำบาปหนัก ได้แก่ฆ่าบิดามารดา ฆ่าพระอรหันต์ ทำร้ายพระพุทธเจ้า และยุยงให้พระสงฆ์ แดกกัน อนึ่งให้ฟังเทศน์เรื่องราวมหาเวสสันดรชาดกให้จบในวันเดียวกัน ฟังแล้วให้นำไปประพฤติ ปฏิบัติจะได้รับอานิสงส์มากและจะได้พบพระศาสนาของพระศรีอริยเมตไตรย เมื่อพระมาลัย กลับมาถึงโลกมนุษย์ จึงได้บอกเรื่องราวให้มนุษย์ทราบ ด้วยเหตุนี้ชาวอีสานผู้ปรารถนา จะพบศาสนาพระศรีอริยเมตไตรย จึงพากันทำบุญพระเวสสันดรสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน”

เมื่อถึงเดือนสี่ (ช่วงเดือนมีนาคม) ชาวบ้านจะประชุมกันเพื่อกำหนดวันทำบุญว่าจัดวันไหน และ จะนิมนต์พระภิกษุสามเณรที่มาเทศจากวัดไหนบ้าง ครั้นตกลงกันแล้วก็นำหนังสือใบลาน เรื่องพระเวสสันดรชาดก ซึ่งมีจำนวน 13 ผูก ออกมาแบ่งให้ครบเท่าจำนวนพระภิกษุสามเณร ที่จะนิมนต์มาเทศน์ จากวัดของหมู่บ้านใกล้เคียง รวมทั้งพระที่อยู่วัดของหมู่บ้านตัวเองด้วย งานบุญผะเหวดของชาวอีสานจะจัดอยู่ 2 วันคือ

1. มื้อโฮม (วันรวม) โดยในตอนเช้ามีการทำบุญตักบาตรภัตตาหารแด่พระภิกษุสามเณร ช่วงบ่ายมีการอัญเชิญพระอุปคุตจากสระหรือหนองน้ำใกล้หมู่บ้านมาประดิษฐาน ณ หอที่ตั้งไว้ มีขบวนแห่อัญเชิญพระเวสสันดร พระนางมัทรี พร้อมด้วยกัณหาและชาลีเข้าเมือง บางท้องที่จัดใหญ่โตมีช้างประกอบขบวนแห่อย่างเอิกเกริก ส่วนชาวบ้านจะเก็บดอกไม้ตามป่าโคกเพื่อมาบูชาพระ เข้าร่วมขบวนแห่มีดนตรีกลองยาวเล่นอย่างสนุกสนาน เมื่อมาถึงศาลาโรงธรรมก็ร่วมกันฟังเทศน์พระมาลัยหมื่นพระมาลัยแสน บางท้องที่มีมหรสพสมโภชไปตลอดทั้งคืน

2. มื้องั้น (วันเทศน์) ตอนเช้าตรู่เวลาประมาณ 05.00 น. มีการแห่ข้าวพันก้อนทำจากข้าวเหนียวปั้นทำเป็นลูกกลมขนาดเท่าหัวแม่มือจำนวน 1,000 ก้อน (เป็นคติการบูชาคาถา 1,000 พันคาถาในเรื่องพระเวสสันดรชาดก) นำมาแห่รอบศาลาโรงธรรม 3 รอบแต่ละรอบก็นำข้าวพันก้อนวางไว้ตามชั้นกะย่องที่ผูกไว้ต้นเสาธงผะเหวดให้ครบทั้ง 8 ทิศ

จากนั้นพระภิกษุสามเณรก็จะเริ่มเทศน์ตั้งแต่กัณฑ์สังกาส คือการบอกศักราช กล่าวถึงอายุการของพระพุทธศาสนาที่ล่วงมาตามลำดับ ต่อมาเป็นการเทศน์พระเวสสันดรชาดกเริ่มกัณฑ์แรกคือกัณฑ์ทศพร เรียงตามลำดับกัณฑ์ไปเรื่อยๆ ตลอดทั้งวันจนถึงนครกัณฑ์เป็นกัณฑ์สุดท้าย

การเทศน์ของพระภิกษุสามเณรมี 2 ลักษณะคือ 1. เทศน์แบบอ่านหนังสือหรือเทศน์ธรรมดาเป็นทำนองคล้ายกับสูตรขวัญอีสาน มีหลายทำนองตามความถนัดของพระผู้เทศน์ เช่น ทำนองกาเดินก้อน ทำนองช่างเทียมแม่ 2. เทศน์เล่นเสียงยาวๆหรือเรียกว่าเทศน์แหล่ พระผู้เทศน์มีการเล่นลูกคอและทำนองสูงต่ำเพื่อให้เกิดความไพเราะ ส่วนญาติโยมที่นั่งฟังเทศน์ เมื่อพระภิกษุสามเณรที่ตนรับเป็นเจ้าของกัณฑ์ขึ้นเทศน์ เจ้าภาพก็จุดเทียนบูชาคาถาหวานข้าวตอกข้าวสาร ในช่วงเวลาที่พระภิกษุสามเณรเทศน์อยู่นั้น ถ้าพระผู้เสียงเทศน์ดีญาติโยมชาวบ้านก็จะถวายปัจจัยพิเศษเพิ่มขึ้นเรียกว่า “แกมสมภาร” และช่วงเย็นมีการแห่ กัณฑ์จอบ กัณฑ์หลอน กัณฑ์จอบ คือต้นดอกไม้เงินกัณฑ์พิเศษที่เจ้าของกัณฑ์เจาะจงจะนำไปถวายพระผู้เทศน์รูปใดรูปหนึ่งโดยเฉพาะ จึงเรียกว่ากัณฑ์จอบ (จอบ หมายถึงแอบดู) เมื่อเวลาที่จะนำไปถวายเจ้าภาพต้องไปแอบดูให้รู้แน่เสียก่อนว่า พระที่กำลังเทศน์อยู่นั้นคือพระที่เจ้าภาพศรัทธาหรือไม่ ถ้าใช่จึงแห่ต้นกัณฑ์จอบเข้าไปยังอาราม เมื่อเทศน์เสร็จก็นิมนต์ลงมารับถวาย

ส่วนกัณฑ์หลอน คือต้นดอกไม้เงินที่ชาวบ้านรวมกลุ่มกันทำขึ้นด้วยศรัทธาจากคุ่มต่างๆภายในหมู่บ้านไม่ได้จำเพาะเจาะจงว่าจะถวายแด่พระภิกษุสามเณรรูปใดรูปใด ทั้งต้นกัณฑ์จอบ กัณฑ์หลอน มีการแห่ด้วยวงกลองยาวพินแค้น ผู้ร่วมขบวนพอร่าอย่างสนุกสนาน เมื่อนำไปถึงอารามพระหรือสามเณรรูปใดกำลังเทศน์อยู่ เมื่อท่านเทศน์เสร็จก็นิมนต์มารับกัณฑ์หลอนต้นนั้น พระเณรรูปใดหากถูกกัณฑ์หลอนถือว่าโชคดี เพราะกัณฑ์หลอนมีปัจจัยมาก ดังผญาอีสานว่า “ถึกกัณฑ์หลอน มันสิรวยข้าวต้ม” แปลว่า ถ้าได้รับถวายกัณฑ์หลอนจะรวยข้าวต้มที่มาพร้อมกัณฑ์หลอน

ในปัจจุบันประเพณีบุญผะเหวดของภาคอีสานนิยมทำกันทุกหมู่บ้าน เป็นการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านและเป็นการค้ำจุนพระพุทธศาสนาไปอีกทางหนึ่งด้วย

ในงานประกอบด้วยขบวนแห่ 13 กัณฑ์ มีการตกแต่งขบวนแห่อย่างสวยงามตามเนื้อเรื่องของพระเวสสันดรชาดก มีการจัดซุ้มโรงทานของประชาชน ห้างร้าน หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ไว้คอยบริการแก่ผู้มาร่วมงานที่สามารถรับประทานกันได้อย่างเต็มอิ่ม และ

มีการแก้กัณฑ์จอบกัณฑ์หลอนของแต่ละคุ้ม หน่วยงานราชการ ภาครัฐและเอกชนอย่างยิ่งใหญ่ รวมเงินที่ได้ปีละหลายแสนบาท

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี(2564,ออนไลน์) บุญบั้งไฟ ความเชื่อของชาวบ้านกับประเพณี บุญบั้งไฟ ชาวบ้านเชื่อว่ามีโลกมนุษย์ และโลกเทมมนุษย์อยู่ใต้อิทธิพลของเทวดา การรำผีฟ้า เป็นตัวอย่างที่แสดงออกทางด้านการนับถือเทวดา และเรียกเทวดาว่า “แกน”เมื่อถือว่ามีแกน ก็ถือว่า ผน ฟ้า ลม เป็นอิทธิพลของแกน หากทำให้แกนโปรดปราน มนุษย์ก็จะมีความสุข ดังนั้น จึงมีพิธีบูชาแกน การจัดบั้งไฟก็อาจเป็นอีกวิธีหนึ่งที่แสดงความเคารพหรือส่งสัญญาณ ความรักดีไปยังแกน ชาวอีสานจำนวนมากเชื่อว่าการจุดบั้งไฟเป็นการขอฝนจากพญาแถน และมีนิทานปรัมปราเช่นนี้ทั่วไปแต่ความเชื่อนี้ยังไม่พบหลักฐานที่แน่นอน นอกจากวรรณกรรมอีสาน ยังมีความเชื่ออย่างหนึ่งคือ เรื่องพญาคันคาก หรือคันคาก พญาคันคากได้รับกับพญาแถน จนชนะแล้วให้พญาแถนบันดาลฝนลงมาตกบนโลกมนุษย์

ภาณุวัฒน์ สวนกัน,เฉลิมชัย ชื่อดรง (2553,ออนไลน์) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดงาน ประเพณีบุญบั้งไฟดังนี้

1. ประชุมชาวบ้าน ผู้เฒ่าผู้แก่ พระสงฆ์ในหมู่บ้านเพื่อขอความเห็นว่าจะจัดงานบุญบั้งไฟหรือไม่ ถ้าไม่มีการจัดจะต้องส่งตัวแทน(ผู้มีอายุมากในหมู่บ้าน) ไปขอขมาต่อเจ้าปู่เพื่อขอเลื่อนไปจัดในปีถัดไป
2. เมื่อตกลงจัดผู้เฒ่าผู้แก่ของหมู่บ้านจะส่งข่าวบอกกล่าวเชื้อเชิญไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง ให้มาร่วมงานบุญ
3. ชาวบ้านจะเรียไรเงินและสิ่งของตามศรัทธาเพื่อร่วมสมทบกันสร้างบั้งไฟ
4. ในวันสุกดิบ ชาวบ้านจะจัดขบวนแห่บั้งไฟไปยังศาลปู่ตาของหมู่บ้าน พร้อมนำเอาเหล่าไปด้วยจำนวนมาก ส่วนหนึ่งใช้เช่นสรวง มีการจัดบั้งไฟขนาดเล็ก “บั้งเสียง” เพื่อเสี่ยงทายดูถึงความอุดมสมบูรณ์และความสำเร็จในการทำนาปีนั้น
5. จากนั้นก็จะพากันแห่บั้งไฟไปในสถานที่จัดงานหรือหมู่บ้านเรียก วันโฮม (รวม)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอनाจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจง ศึกษาเอกสาร วิทยานิพนธ์ บทความ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ประเภทข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในพื้นที่อำเภอनाจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1.1 ประชากรกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอनाจะหลวย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง จำนวน 6 คน ครอบคลุมทุกตำบลในพื้นที่อำเภอनाจะหลวย
 1. นายเกรียงไกร เครือจันทร์ กำนันตำบลนาจะหลวย
 2. นายทองบัน มะเตือ กำนันตำบลบ้านตุม
 3. นายฉัตรพล มงคลกาล กำนันตำบลโสกแสง
 4. นายอุดร ผกาศรี กำนันตำบลโนนสวรรค์
 5. นายประยงค์ พวงจันดา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลโนนสมบูรณ์
 6. นายประเสริฐ สามีลา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ตำบลพรสวรรค์
- 1.2 ประชากรประชาชนในพื้นที่อำเภอनाจะหลวย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจงจำนวน 6 คน ครอบคลุมทุกตำบลในพื้นที่อำเภอनाจะหลวย
 1. นายณนทวัฒน์ ผาดี ประชาชนตำบลนาจะหลวย
 2. นายทวีชัย วิสาร ประชาชนตำบลบ้านตุม
 3. นางสาวสุภารัตน์ ผดาเวช ประชาชนตำบลโนนสมบูรณ์
 4. นางสาวกมลลักษณ์ พวงแก้ว ประชาชนตำบลโสกแสง
 5. นางสาวณิชารีย์ สุริยะ ประชาชนตำบลพรสวรรค์
 6. นายณัฐภัทร พรหมภักดี ประชาชนตำบลโนนสวรรค์

1.3 ประชากรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตพื้นที่ อำเภอนาจะหลวย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง จำนวน 2 คน

1. นายประจักษ์ศักดิ์ จินตะเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 9 พรรคเพื่อไทย
2. นายสุพจน์ วรรณสุข ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 9 พรรคภูมิใจไทย

2. ประเภทข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

2.1 **ข้อมูลปฐมภูมิ** เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งการส่งแบบสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประมวลผล ตอบคำถามประเด็นหลักของการวิจัย

2.2 **ข้อมูลทุติยภูมิ** เป็นการรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นหนังสือ เพื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ แบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาวิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็นสองส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายปิด เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ที่เป็นคำถามปลายเปิด เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อการเลือกตั้งตามความรู้ความเข้าใจ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยได้กำหนดแนวทางการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 **เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร** โดยการศึกษาเอกสาร วิทยานิพนธ์ บทความที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพล อำนาจ มาประกอบการวิเคราะห์

4.2 **การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์** ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการดังนี้

4.2.1 **กำหนดรายชื่อผู้ที่ต้องสัมภาษณ์**

4.2.2 **นัดหมายประชากรกลุ่มตัวอย่าง** และกำหนดวัน เวลา สถานที่ เพื่อทำการสัมภาษณ์ ตลอดจนทำความเข้าใจต่อประเด็นการให้สัมภาษณ์ก่อนการสัมภาษณ์

4.2.3 **สัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์**

4.2.4 **รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์**

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา

5.2 การวิเคราะห์เนื้อหาสาระของอิทธิพลกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา

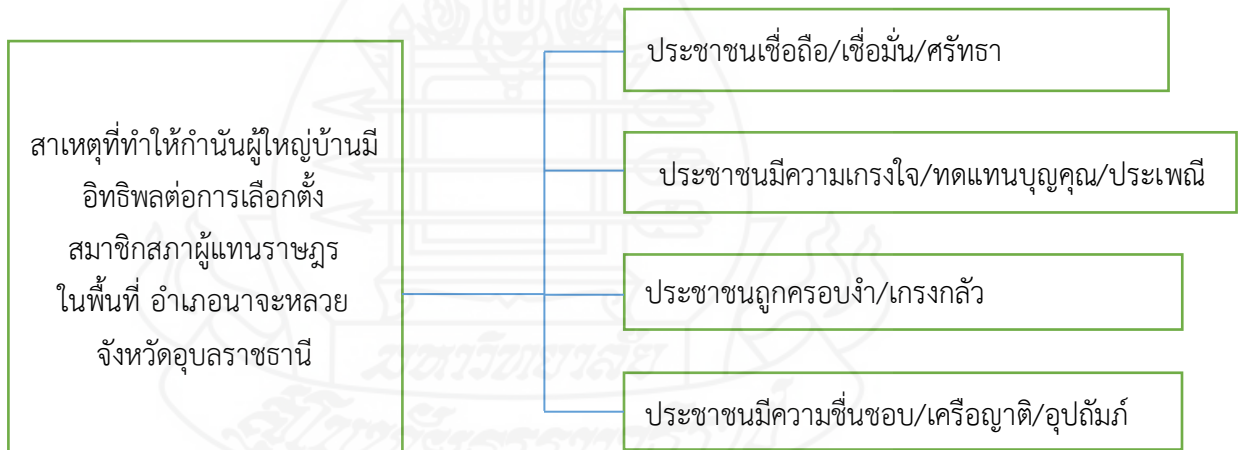
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ผลงานวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี” ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย นอกจากนี้ยังมีการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง บทความ งานวิจัยและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลผลงานวิจัยเรื่องดังกล่าว ซึ่งได้นำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 2 รูปแบบการใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 1 สาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2564, ออนไลน์) หลังจากหลังจากที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2475 ได้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2476 การเลือกตั้งครั้งนี้เป็น “การเลือกตั้งทางอ้อมครั้งแรกของไทย” จังหวัดอุบลราชธานีมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดแรกคือ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายเลียง ไชยกาล และนายเนย สุจิมนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด คือ 8 สมัย ได้แก่ นายอดิศักดิ์ โภคกุลกานนท์ และนายต๋น จินตะเวช... ตระกูลการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งมากที่สุดคือ ตระกูล จินตะเวช ได้แก่ นายต๋น จินตะเวช นายปัญญา จินตะเวช นางอุตร จินตะเวช และนายประภุศศักดิ์ จินตะเวช

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2563, ออนไลน์) นายตุ่น จินตะเวช อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุบลราชธานี 8 สมัย สังกัดพรรคชาติไทยพัฒนา และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงคนเดียวของพรรคฯ ที่ได้รับการเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการเลือกตั้ง พ.ศ.2554 และเป็นพี่ชายของ นายปัญญา จินตะเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเพื่อไทย...นายตุ่น จินตะเวช เสียชีวิตด้วยโรคหัวใจวายเฉียบพลัน เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2558... นายตุ่น จินตะเวช เป็นอดีตผู้ใหญ่บ้านและกำนันในอำเภอเดชอุดมต่อมาได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานีตั้งแต่ปี พ.ศ.2526 สังกัดพรรคกิจสังคม และได้รับเลือกตั้งเรื่อยมา ต่อมาในการเลือกตั้ง พ.ศ.2548 ได้ย้ายมาสังกัดพรรคมหาชน และเป็นหนึ่งในสอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคมหาชนที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและในการเลือกตั้งใน พ.ศ.2550 ได้ลงรับเลือกตั้ง สังกัดพรรคชาติไทยพัฒนา และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงคนเดียวของพรรคที่ชนะการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เห็นได้ชัดเจนนายตุ่น จินตะเวช เป็นบุคคลที่ชาวบ้านในพื้นที่ให้ความไว้วางใจในการเข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคใดก็ตาม ซึ่งสาเหตุหนึ่งน่าจะมาจากการที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันในพื้นที่ จึงทำให้รู้จักกับกำนันทุกตำบลเป็นธรรมดาเพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านจะมีชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านระดับอำเภอระดับจังหวัดและระดับประเทศ และจะมีการประชุมกันทุกเดือนเรียกว่าประชุมประจำเดือนกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งโดยหลักแล้วกำนันผู้ใหญ่บ้านจะเข้ามาดำรงตำแหน่งได้ก็โดยการได้รับเลือกจากประชาชนในพื้นที่กำนันจะอยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชาผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นๆจึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกำนันกับผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ทั้งระดับตำบลอำเภอจังหวัดอย่างใกล้ชิด และมีข้อที่น่าสังเกตบางประการว่าในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยไม่ว่าจะเป็นน้องชายหรือหลานชายของนายตุ่น จินตะเวช ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็จะได้รับการเลือกตั้งอยู่เสมอๆ จึงเป็นไปได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ใกล้ชิดและอาศัยความสัมพันธ์ต่างๆที่สามารถทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวคะแนนให้ได้บุคคลนั้นมีโอกาสสูงยิ่งที่จะได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีโดยอาศัยเหตุต่างๆที่กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อราษฎรดังนี้

1.1 ด้วยอำนาจหน้าที่ทำให้เกิดความเชื่อถือ / เชื่อมั่น/ศรัทธา จากประชาชน

1.1.1 กล่าวโดยสรุปบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในทางปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย / การฝึกอบรมราษฎรให้รู้จักกระทำการในยามรบ/ การอันเกี่ยวกับความอาญา เช่น อำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายส่งพนักงานสอบสวนท้องที่/ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดหรือจัดการให้เป็นไปตามหมายจับหรือหมายค้น ผู้ใหญ่บ้านและกำนันเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเมื่อกระทำตามอำนาจหน้าที่ ผู้ใดดูหมิ่นหรือขัดขวางย่อมมีความผิดต่อเจ้าพนักงานจะได้รับโทษหนักขึ้นกว่าความผิดต่อบุคคลธรรมดา/ การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย (คู่มือปฏิบัติงานสำหรับกำนันผู้ใหญ่บ้าน, 2562)

ในพื้นที่อำเภอนาจจะหลวยยังคงเป็นพื้นที่ที่ประกาศกฏอัยการศึก ซึ่งกฏอัยการศึกเป็นประกาศใช้อำนาจในพื้นที่ที่มีความจำเป็นจะต้องควบคุมโดยฝ่ายทหารเพื่อให้เกิดเสถียรภาพ มีความมั่นคงมีความปลอดภัย เกิดความสงบสุขของประชาชนในพื้นที่และรอดพ้นจากความหวาดระแวงภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทั้งนี้เพราะพื้นที่ดังกล่าวอาจเป็นพื้นที่ล่อแหลมต่อการเกิดความไม่สงบ อาจนำมาสู่ภาวะความไม่มั่นคงในพื้นที่ และยังขยายผลออกไปในวงกว้างได้ โดยปกติการประกาศกฏอัยการศึกจะต้องอาศัยอำนาจตาม “พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.2457” ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่มีได้ใช้เป็นประจำในเวลาปกติ และจะกระทำต่อได้เมื่อมีเหตุสามประการ คือ

1. มีสงครามเกิดขึ้นกับประเทศ
2. เกิดจลาจลขึ้นในประเทศ
3. มีเหตุจำเป็นที่จะต้องรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ เอกสารเผยแพร่ความรู้ (กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาททหาร, ออนไลน์)

ดังนั้นแล้ว อำเภอนาจจะหลวยจึงมีความจำเป็นในการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทั้งนี้เนื่องจากฝ่ายปกครองที่ทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และจังหวัดอื่นๆ ที่มีสถานการณ์ด้านความมั่นคงและความไม่สงบเรียบร้อยจึงมีแนวคิดต้องการให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านกระทรวงมหาดไทยได้มีการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.2551 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านและชุมชน โดยส่งเสริมให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และจังหวัดอื่นๆ

ซึ่งจังหวัดและอำเภอได้จัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.2522 เรียกว่า “หน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านหรือชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน” และหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 เรียกว่า “ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน” ราษฎรในพื้นที่จะเป็นชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ซึ่งในพื้นที่อำเภอนาจจะหลวย มีจำนวน 6 ตำบล 78 หมู่บ้าน มีชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านที่น้อยสุด 10 คน รวมจำนวน 1,206 คน

1.1.2 กำหนดผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ต้องรายงานต่อทางราชการ เช่น รายงานความเดือดร้อนของราษฎรให้ทางราชการทราบเพื่อขอความช่วยเหลือ ปฏิบัติตามคำสั่งของทางราชการ/ การบำรุงและส่งเสริมอาชีพแก่ราษฎร

สภาพภูมิประเทศพื้นที่อำเภอนาจจะหลวยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ มีป่าไม้กระจายอยู่ทั่วไป พื้นที่ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย เหมาะแก่การทำไร่ทำนา มีเทือกเขาสลับซับซ้อนอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติภูจองนายอย เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาพนมดงรัก มีลักษณะเป็นสันฐานคล้ายโดมและเป็นสันฐานของภูเขาไฟ ซึ่งในลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว ในห้วงหน้าฝนทำให้เกิดน้ำหลากไหลบ่าและท่วมพื้นที่ทางการเกษตรเป็นประจำทำให้

ราษฎรในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อนทรัพย์สินเสียหายเป็นวงกว้างยกตัวอย่างในปี พ.ศ. 2562 ได้เกิดสถานการณ์ อุทกภัย สาเหตุอันเนื่องมาจากพายุระดับ 2 (ดีเปรสชัน) “คาจิกิ” ทำให้ประเทศไทย มีฝนตกหนักบางแห่ง โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก และฝนที่ตกสะสม ซึ่งทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย ดังนี้

1. หมู่ที่ 1-19 ตำบลนาจะหลวย ซึ่งมีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 19 หมู่บ้าน
2. หมู่ที่ 1-17 ตำบลบ้านตุม ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 17 หมู่บ้าน
3. หมู่ที่ 3,4,5,6,11 ตำบลโสกแสง ซึ่งมีทั้งหมด 11 หมู่บ้าน
4. หมู่ที่ 2,3,4,8,9 ตำบลโนนสมบูรณ์ ซึ่งมีทั้งหมด 11 หมู่บ้าน
5. หมู่ที่ 1-10 ตำบลพรสวรรค์ ซึ่งมีทั้งหมด 10 หมู่บ้าน
6. หมู่ที่ 1-10 ตำบลโนนสวรรค์ ซึ่งมีทั้งหมด 10 หมู่บ้าน

อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2662 เวลา 15.00 น. ทำให้พื้นที่ทรัพย์สินทางการเกษตรพืชไร่ 11,314 ไร่ นาข้าว 13,555 ไร่ สวนยางพารา 1,969 ไร่ สิ่งสาธารณะประโยชน์ ถนน 10 สาย สะพาน 1 แห่ง คอสะพาน 1 แห่ง ฝาย 3 แห่ง และทรัพย์สิน อื่นๆได้รับความเสียหาย ส่งผลให้ราษฎรได้รับผลกระทบเป็นวงกว้างและภัยพิบัติยังไม่สิ้นสุดลง

ซึ่งระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ อุทกภัย พ.ศ.2562 เนื่องจากเป็นกรณีฉุกเฉินเร่งด่วน ในการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในจังหวัดอื่นๆ หากไม่สามารถประชุม ก.ช.ภ.จ. ได้ทันท่วงทีและ ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าความเสียหายดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ก็ให้มีอำนาจพิจารณาประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปก่อน โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจาก ก.ช.ภ.จ. จึงประกาศเป็นเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน และจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือเป็นกรณีเร่งด่วน ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันเกิดภัย ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการประกาศของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2562 ทั้งนี้ตามประกาศจังหวัดอุบลราชธานี เรื่อง ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย ประกาศ ณ วันที่ 18 เดือนกันยายน พ.ศ.2562

และได้มีประกาศเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2562 ได้เกิดสถานการณ์ อุทกภัย สาเหตุอันเนื่องมาจากพายุระดับ 2 (ดีเปรสชัน) “คาจิกิ” ทำให้ประเทศไทยมีฝนตกหนักบางแห่ง โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก และฝนที่ตกสะสม ซึ่งทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย ดังนี้

1. หมู่ที่ 1-19 ตำบลนาจะหลวย ซึ่งมีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 19 หมู่บ้าน
2. หมู่ที่ 1-17 ตำบลบ้านตุม ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 17 หมู่บ้าน
3. หมู่ที่ 3,4,5,6,11 ตำบลโสกแสง ซึ่งมีทั้งหมด 11 หมู่บ้าน
4. หมู่ที่ 2,3,4,8,9 ตำบลโนนสมบูรณ์ ซึ่งมีทั้งหมด 11 หมู่บ้าน
5. หมู่ที่ 1-10 ตำบลพรสวรรค์ ซึ่งมีทั้งหมด 10 หมู่บ้าน
6. หมู่ที่ 1-10 ตำบลโนนสวรรค์ ซึ่งมีทั้งหมด 10 หมู่บ้าน

อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2662 เวลา 15.00 น. ทำให้พื้นที่ทรัพย์สินทางการเกษตรบ่อปลา 200 บ่อ พืชสวนและอื่นๆ 1,792 ไร่ และทรัพย์สินอื่นๆ ได้รับความเสียหาย ส่งผลให้ราษฎรได้รับผลกระทบเป็นวงกว้างและภัยพิบัติยังไม่สิ้นสุดลง

ซึ่งเห็นได้ว่าประชาชน ประสบภัยทุกตำบลและเกือบทุกหมู่บ้านในพื้นที่ อำเภอจะหลวย ประกอบกับประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่อำเภอจะหลวยประกอบอาชีพเกษตรกร ประมาณร้อยละหกสิบ ของประชากรทั้งหมด กล่าวคืออำเภอจะหลวยมีจำนวน 19,946 ครัวเรือน ครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 10,447 ครัวเรือน อาชีพหลักของประชากรอำเภอจะหลวย คือ การทำนาข้าว ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ประจำปี ปลูกข้าวเหนียว ในการบริโภคในครัวเรือน ทำนาได้ปีละ 1 ครั้ง โดยอาศัยน้ำจากน้ำฝนธรรมชาติ มีเพียงบางส่วนของตำบลพรสวรรค์ ตำบลโสกแสง และโนนสมบูรณ์ที่มีระบบชลประทานผ่านจะสามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง ส่วนพื้นที่ตำบลนาจะหลวยเป็นพื้นที่ราบสูงเป็นภูเขาบางส่วน ทำให้เกษตรกร ใช้พื้นที่ดังกล่าวทำไร่มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์ม และมะม่วงหิมพานต์เป็นส่วนใหญ่ (รายงานผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ปี 2563/64 วันที่ 26 เมษายน 2564)รายได้เฉลี่ย/คน/ปี (บาท) อยู่ที่ 50,000 บาท-67,000 บาท (ข้อมูลสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจะหลวย พ.ศ. 2562) ดังนั้นเมื่อพืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหายก็ทำให้เกิดความยากลำบากในการดำรงชีวิต ให้ได้ทั้งปี แต่ทั้งนี้ก็จะมีการช่วยเหลือจากทางราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2562 แต่ทั้งนี้ต้องดำเนินการ ในรูปแบบการให้ความช่วยเหลือดำเนินการโดยมีคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือ

ซึ่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2562 ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ระดับอำเภอเรียกว่า “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ” เรียกโดยย่อว่า ก.ช.ภ.อ. ประกอบด้วยนายอำเภอเป็นประธานกรรมการหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอที่เกี่ยวข้อง หรือผู้แทนไม่เกิน 4 คน ผู้แทนกระทรวงกลาโหม 1 คนผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 1 คน เป็นกรรมการ และปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคงเป็นกรรมการและเลขานุการ ก.ช.ภ.อ. มีอำนาจคือ

- (1) สืบหาความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในอำเภอ และ ความต้องการรับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัยพิบัติ
- (2) ตรวจสอบและกลั่นกรองการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในด้านต่างๆ
- (3) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กระทรวงการคลังกำหนด
- (4) รายงานผลการสำรวจตาม (1) และการแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ ได้ดำเนินการไปแล้วให้ ก.ช.ภ.จ. ทราบหรือเพื่อพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป
- (5) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามที่ ก.ช.ภ.อ. มอบหมาย

ซึ่งการสำรวจความเสียหายการตรวจสอบกลิ่นกรองการประชุมพิจารณาให้ความช่วยเหลือของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยข้อมูลจากคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ซึ่งมีคณะกรรมการที่สำคัญคือกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ที่ประสบภัยประกอบกับการรับรองข้อมูลในที่ประชุมพิจารณาเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความช่วยเหลือ

นอกจากนี้กำนันผู้ใหญ่บ้านยังมีบทบาทสำคัญในการรับรองข้อมูลทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับมาตรการช่วยเหลือจากภาครัฐ ซึ่งในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยเป็นพื้นที่ที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่แล้ว เช่นโครงการประกันรายได้ข้าวนาปี ซึ่งจะได้รับค่าบริหารจัดการและคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2563/64 ไร่ละ 1,000 บาท ไม่เกิน 20 ไร่ โครงการประกันราคา ปาล์มน้ำมัน ราคาประกัน 4 บาท/กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย 2,948 กิโลกรัม/ไร่/ปี คราวเรือนละไม่เกิน 25 ไร่ อายุปาล์มน้ำมัน 3 ปีขึ้นไป โครงการประกันรายได้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พุศจิกายน 2563 - กันยายน 2564 ประกันรายได้กิโลกรัมละ 8.50 บาท คราวเรือนละ ไม่เกิน 30 ไร่ โครงการประกันรายได้มันสำปะหลัง ธันวาคม - ตุลาคม 2564 ประกันรายได้กิโลกรัมละ 2.50 บาท คราวเรือนละไม่เกิน 100 ตัน (สำนักงานเกษตรอำเภอนาจะหลวย ปี พ.ศ. 2564)

1.1.3 กำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาโรคระบาด หรือโรคติดต่อต่างๆ ในฐานะเจ้าพนักงานควบคุมโรคมีอำนาจที่จะดำเนินการเองหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ใดดำเนินการ ต่างๆเช่นแจ้งให้ผู้ที่เป็หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด หรือผู้ที่เป็นผู้สัมผัสโรคเป็นพาหะ มารับการตรวจหรือรักษา หรือรับการชันสูตรทางการแพทย์ และเพื่อความปลอดภัยอาจดำเนินการโดยการแยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต ณ สถานที่ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกำหนดจนกว่าจะได้รับการตรวจและการชันสูตรทางการแพทย์ว่าพ้นระยะติดต่อให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้ที่อาศัยในบ้าน โรงเรือน สถานที่หรือพาหนะที่มีโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดเกิดขึ้น กำจัดความติดต่อหรือทำลายสิ่งใด ๆ ที่มีเชื้อโรคติดต่อหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเชื้อโรคติดต่อ หรือแก้ไขปรับปรุงการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อการควบคุมและป้องกันการแพร่ของโรค หรือแก้ไขปรับปรุงการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ

ในการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายอย่างมากมายดังที่กล่าวมา เช่นอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2475 ทำให้มีอำนาจหน้าที่ เช่นการรักษาความสงบเรียบร้อย หน้าที่ต้องรายงานต่อทางราชการ เช่นรายงานความเดือดร้อนของราษฎรในทางราชการทราบเพื่อขอความช่วยเหลือ/การบำรุงและส่งเสริมอาชีพแก่ราษฎร นอกจากนั้นยังมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายอื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในฐานะเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ซึ่งในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยนั้นเป็นพื้นที่ที่มีพรมแดนที่กั้นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชาโดยมีเทือกเขาพนมดงรักเป็นแนวเขตซึ่งมีไม่มีค่าเช่นไม้พะยุง ไม้ประดู่ ฯลฯ อยู่อย่างมากมาย ทำให้มีขบวนการลักลอบการตัดไม้เพื่อทำการค้าซึ่งมีทั้งขบวนการของไทย ลาว และกัมพูชาในการลักลอบดำเนินการดังกล่าวและในขบวนการนั้นสิ่งที่แฝงมาคือขบวนการยาเสพติดซึ่งปรากฏการณ์นี้คนในพื้นที่จะเรียกว่า

ขบวนการยาแลกไม้มัลแกยา ซึ่งขบวนการลักลอบตัดไม้จะไ้ยาเสพติดเพื่อจ้างหรือมอมเมาคนในพื้นที่ให้ดำเนินการหาไม้และตัดไม้ให้กับพวกตนเองทำให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังมีขบวนการปล้นไม้พะยูนของชาวบ้านเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองซึ่งอยู่ในพื้นที่จำเป็นจะต้องใช้กำลังจัดตั้ง ที่เรียกว่าชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ซึ่งมีอย่างน้อยหมู่บ้านละสิบคน ทำหน้าที่อยู่เวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน ตรวจสอบตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน สืบสวนหาข่าวพฤติกรรมอันอาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงหรือความสงบเรียบร้อย เฝ้าระวังรักษาสถานที่สำคัญ ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ตรวจสอบบุคคลและยานพาหนะที่เข้าออกหมู่บ้าน รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้กับผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดอาญาในพื้นที่ซึ่งบทบาทหน้าที่ดังกล่าวทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความอบอุ่นใจมีความมั่นใจที่จะออกไปทำมาหากินในยามวิกาล ฯลฯ และตามลักษณะภูมิประเทศของอำเภอนาจะหลวยนั้นเป็นพื้นที่ติดกับเทือกเขาพนมดงรัก ประกอบกับชาวบ้านมีอาชีพส่วนหนึ่งคือหาของป่าทำให้มีการเกิดโรคติดต่อที่มาจากแมลง นั่นคือทั้งโรคไข้มาลาเรีย และไข้เลือดออก ซึ่งในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีนั้นหน่วยงานต่างๆ จะไม่มารับบริจาคโลหิตในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยเพราะเกรงว่าเลือดที่ได้รับไปจะมีเชื้อจากโรคไข้มาลาเรียและในปีพ.ศ. 2562 ยังมีสถิติที่คนเสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออกเป็นจำนวนมากที่สุด คือ 4 ราย และในปี พ.ศ.2563- พ.ศ. 2564 มีผู้ติดเชื้อจากโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 ถึง 2 ห้วง ห้วงแรกจำนวน 1 ราย ห้วงที่สองจำนวน 3 ราย ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ได้ดำเนินการในพื้นที่ของแต่ละหมู่บ้านตามกรอบของสาธารณสุขและการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจสร้างความเชื่อมั่นต่างๆ ทำให้ควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งหมด อีกทั้งในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยเป็นพื้นที่ต้นน้ำมีภูมิประเทศลาดชันเนื่องจากมีเทือกเขาต้นน้ำในฤดูน้ำหลากจะทำให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนในพื้นที่เป็นวงกว้าง ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะที่มีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและรายงานความเดือดร้อนของราษฎรให้ทางราชการทราบเพื่อขอความช่วยเหลือซึ่งทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับการบรรเทาจากภัยธรรมชาติและได้รับความช่วยเหลือ ด้วยเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมาจึงอาจเป็นเหตุให้ชาวบ้านในพื้นที่เชื่อถือเชื่อมั่นศรัทธาต่อกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ภาพที่ 4.1 ภาพกิจกรรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกำนันผู้ใหญ่บ้านชุดรักษาความสงบเรียบร้อย
ในหมู่บ้าน (ชรบ.) ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่
ที่มา: โดยที่ทำการปกครองอำเภอจะหลวย

ภาพที่ 4.2 ภาพกิจกรรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ สาธารณสุข ปฏิบัติหน้าที่
ในการควบคุมโรคระบาดในพื้นที่ ที่มา: โดยที่ทำการปกครองอำเภอจะหลวย

ภาพที่ 4.3 ภาพราษฎรอำเภอนาจะหลวยได้รับผลกระทบจากอุทกภัย
 ที่มา: โดยที่ทำการปกครองอำเภอนาจะหลวย

ภาพที่ 4.4 (การปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่
 อ.นาจะหลวย จ.อุบลฯ ที่มา: โดยที่ทำการปกครองอำเภอนาจะหลวย)

ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่คือกำนันผู้ใหญ่บ้านได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ต่างๆในพื้นที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธาปรากฏตามคำสัมภาษณ์ดังนี้

“กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภออาจจะหลายส่วนมากจะรู้จักกับผู้สมัครรับเลือกตั้งและหากมีการจัดตั้งหวัคเนน ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ที่เคยได้รับการช่วยเหลือจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน เช่นการติดต่อราชการ การดูแลความสงบเรียบร้อย การช่วยเหลือทางด้านสาธารณสุขต่างๆ ทำให้ชาวบ้านศรัทธา เชื่อมั่นในตัวของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ทำให้เป็นสาเหตุส่วนหนึ่งให้ชาวบ้านในพื้นที่ตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการให้ได้รับการเลือกตั้ง” (นางสาวสุภารัตน์ ผดุงเวช วันที่สัมภาษณ์ 20 พฤษภาคม 2564)

“เนื่องจากกำนันผู้ใหญ่บ้านมีส่วนช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภออาจจะหลายการประสานงานส่วนราชการ การรับรองเอกสารหรือบุคคลให้ประชาชนทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีส่วนช่วยเหลือให้มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” (นางสาวณิชาธิ์ สุริยะ ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“การที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้มีส่วนช่วยเหลือประชาชนประสานงานต่างๆ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีประชาชนนับถือและเป็นที่รู้จัก เป็นจำนวนมากถ้าหากกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นเครื่องมือในการเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในด้านใดก็ตาม ย่อมมีผลต่อการเลือกตั้งแน่นอน” (นายทวีชัย วิสาร ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่รู้จักกว้างขวาง ผู้คนให้การยอมรับนับถือ สำหรับกำนันผู้ใหญ่บ้านต้องยอมรับว่ามีส่วนช่วยเหลือประชาชนอย่างมาก ทำให้ประชาชน มีความเกรงใจ ถ้ากำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหวัคเนน จะส่งผลต่อการเลือกตั้งอย่างแน่นอน” (นางสาวกมลลักษณ์ พวงแก้ว ให้สัมภาษณ์วันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาททำงานภายในพื้นที่ ใกล้ชิดกับประชาชน รู้จักประชาชนในหมู่บ้านเป็นอย่างดี เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือประชาชน เป็นคนกลางช่วยประสานงานกับหน่วยงานรัฐ เมื่อเกิดสาธารณสุข วาตภัย นำท่วม ภัยแล้ง ชาวบ้านจึงมีความเชื่อถือและศรัทธา ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านใช้ประเด็นนี้เป็นเครื่องมือในการช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วจะมีผลต่อการเลือกตั้งอย่างแน่นอน” (นายณัฐภัทร พรหมภักดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“หากกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหวัคเนนก็จะมีแนวโน้มที่จะได้รับคะแนนมากเพราะว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลกว้างขวางในพื้นที่สามารถเข้าถึงราษฎรและพบปะให้ความช่วยเหลือราษฎรอยู่ตลอดเวลาทำให้ราษฎรมีความรัก ศรัทธาต่อกำนันผู้ใหญ่บ้าน” (นายพนทวัฒน์ ผาดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้านมีส่วนทำให้ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับการเลือกตั้งเพราะประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านจะเชื่อถือผู้ใหญ่บ้านและมีอำนาจเข้าถึงประชาชนโดยทั่วไปซึ่งหากเป็นที่เคารพศรัทธาแล้วประชาชนจะมองเป็นต้นแบบแม้แต่การเลือกตั้งทางการเมืองจึงสามารถโน้มน้าวให้มีผลต่อการเลือกตั้งได้” (นายประยงค์ พวงจินดา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

“สำหรับบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นมีความครอบคลุมกว้างขวางเป็นอย่างมาก พูดอีกนัยหนึ่งก็คือทำงานสนับสนุนทุกกระทรวงทบวงกรม และมีบทบาทในการปกครองในฐานะหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านในการช่วยเหลือราษฎรและรัฐทั้งในเรื่องความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนมีความสุขมากขึ้น ทุกข์น้อยลงหรือเรียกว่าบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนเป็นหลัก ภายใต้กฎหมายต่างๆ ที่ให้อำนาจไว้ หากถามว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ หากผู้ใหญ่บ้านกำนันช่วยเหลือผู้สมัครก็ย่อมมีผลธรรมดา เพราะได้รับความเชื่อถือเชื่อมั่นศรัทธาจากประชาชนเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว”(นายประเสริฐ สามีลา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ตำบลพรสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

“ในฐานะที่กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ได้รับเลือกมาจากประชาชน และเป็นผู้ที่มีอำนาจทางกฎหมายต่างๆในการปกครองท้องที่ทั้งในเขตตำบล หมู่บ้าน และได้ทำการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่างๆ ตามที่คำขวัญของกระทรวงมหาดไทยที่ว่าบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน จึงทำให้ประชาชนเชื่อถือเชื่อมั่นศรัทธาส่วนจะเป็นสาเหตุที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่ที่ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านจะให้การสนับสนุนหรือให้คำปรึกษาต่อผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตพื้นที่หรือไม่”(นายอุดร ผกาศรี กำนันตำบลโนนสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2564)

“ในฐานะที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและอยู่ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยและเป็นลูกบ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยนั้นเห็นว่าการทำงานของผู้ใหญ่บ้านมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับเลือกมาจากประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านนั้นๆ จึงทำให้ประชาชนเชื่อถือ เชื่อมั่น ศรัทธาในตัวผู้ใหญ่บ้านอย่างแน่นอน ดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านจะช่วยเหลือใครในการหาเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็จะมีส่วนที่จะให้ผลต่อการเลือกตั้งเป็นไปอย่างที่ต้องการ การที่ประชาชนเชื่อถือเชื่อมั่นศรัทธาจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี” (นายสุพจน์ วรรณสุข ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตพื้นที่อำเภอนาจะหลวย สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564)

แต่อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์นายประภูศักดิ์ จินตะเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตพื้นที่อำเภอนาจะหลวย นายฉัตรพล มงคลการ กำนันตำบลโสภแสง อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายทองบัน มะเตือ กำนันตำบลบ้านตุมอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายเกรียงไกร เครือจันทร์ กำนันตำบลนาจะหลวยจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อมูลว่า ถึงแม้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นบุคคลที่ประชาชนในพื้นที่ให้ความเคารพนับถือก็ไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านวางตัวเป็นกลาง

ดังนั้นจากข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลที่เชื่อได้ว่า จากบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีทั้งภารกิจด้านรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และภารกิจอื่นๆ อีกมากมาย โดยมุ่งหมายเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนในพื้นที่ ทำให้เกิดความเชื่อถือเชื่อมั่นและศรัทธากับประชาชนดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยมีความประสงค์

จะช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบุคคลใดหรือพรรคใดการที่ประชาชนมีความเชื่อถือเชื่อมั่นศรัทธากำนันผู้ใหญ่บ้านอยู่แล้วจะเป็นสาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีนั่นเอง ส่วนกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ให้ข้อมูลว่าถึงแม้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นบุคคลที่ประชาชนในพื้นที่ให้ความเคารพนับถือก็ไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านวางตัวเป็นกลางนั้น เห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวก็ให้ข้อมูลว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่ประชาชนในพื้นที่ให้ความเคารพนับถือ แต่ไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้ อาจไม่กล้าให้ข้อมูลที่ครบถ้วนเพราะเกรงว่าจะเป็นการกระทำที่ไม่เป็นกลางทางการเมืองทั้งนี้เพราะตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน) บัญญัติว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องรักษาวินัยอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอผู้ใดฝ่าฝืนให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิด ต้องได้รับโทษทางวินัยและโทษทางวินัยให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนบังคับโดยอนุโลม

1.2 ด้วยการให้คุณให้โทษทำให้ประชาชนมีความเกรงใจ/ทดแทนบุญคุณ/ประเพณี

โดยในพื้นที่ของอำเภอจะหลวยนั้น จะนับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องภูตผี เจ้าป่าเจ้าเขา จึงทำให้ผูกยึดกับเรื่องของความเชื่อในลักษณะที่ห้ามกระทำความผิดจารีตประเพณี ที่กระทำต่อกันมาหรือในเรื่องการตอบแทนผู้มีพระคุณหรือภูตผีหรือเจ้าป่าเจ้าเขาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆตามตามอำนาจหน้าที่ที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1.1 และการช่วยเหลือชาวบ้านในตำบลหมู่บ้านที่ตกทุกข์ได้ยาก เช่น ไม่มีที่อยู่อาศัยหรือที่อยู่อาศัยชำรุดทรุดโทรมขาดการดูแลหรือไม่มีญาติพี่น้องกำนันผู้ใหญ่บ้านแต่ละตำบลหมู่บ้านจะประชุมและหารือกันในการช่วยเหลือชาวบ้านเหล่านี้โดยระดมทุนจากส่วนต่างๆ และขอบริจาคจากชาวบ้านในตำบลหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือคนยากไร้กลุ่มดังกล่าว ซึ่งกรณีดังกล่าวมีทุกตำบลซึ่งในอำเภอจะหลวยถือได้ว่าบุคคลที่ยากไร้โดยไม่มีที่พักอาศัยจะได้รับการแก้ไขจากกลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นส่วนใหญ่ เช่นตำบลโนนสวรรค์ อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีซึ่งผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวได้ช่วยเหลือชาวบ้านในห้วงปี พ.ศ. 2563 จำนวนทั้งสิ้น 17 ครอบครัวด้วยกัน

ภาพที่ 4.5 การช่วยเหลือราษฎรของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการต่อเติมบ้านและสร้างห้องน้ำพื้นที่ อ.นาจะหลวย จ.อุบลฯ ที่มา: โดยกำนันตำบลโนนสวรรค์ อ.นาจะหลวย จ.อุบลฯ

ภาพที่ 4.6 การช่วยเหลือด้านสิ่งอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้ในเมื่อยามจำเป็นในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย ที่มา: โดยกำนันตำบลนาจะหลวย อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ

ภาพที่ 4.7 การช่วยเหลือด้านสิ่งอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้ในเมื่อยามจำเป็นในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย
 ที่มา: โดยกำนันตำบลนาจะหลวย อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ

ภาพที่ 4.8 การจัดกำลังให้ความช่วยเหลือตามที่ราษฎรร้องขอเช่นค้นหาผู้หลงป่าในพื้นที่อุทยาน
 แห่งชาติภูจองนายอย ที่มา: โดยกำนันตำบลนาจะหลวย อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ

ภาพที่ 4.9 การจัดกำลังให้ความช่วยเหลือตามที่ราษฎรร้องขอเช่นค้นหาผู้หลงป่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูจองนายอย ที่มา: โดยกำนันตำบลนาจะหลวย อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ

รวมทั้งการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านช่วยเหลือชาวบ้านในกรณีประกันตัว ผู้ถูกกล่าวหาในเรื่องต่างๆ ซึ่งโดยส่วนมากชาวบ้านจะให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ใช้ตำแหน่งในการประกันตัวเพื่อสู้คดีตามกระบวนการยุติธรรม

ประกอบกับความเชื่อและประเพณีในพื้นที่อาจทำให้ประชาชนในพื้นที่กล่าวคือ ชาวอำเภอนาจะหลวยจังหวัดอุบลราชธานีจะมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เรียกว่า ฮิตสิบสอง คลองสิบสี่ ซึ่งปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2561,ออนไลน์) ฮิตสิบสอง มาจากสองคำได้แก่ ฮิต คือคำว่า จาริต ซึ่งหมายถึง ความประพฤติ ธรรมเนียม ประเพณี ความประพฤติที่ดี และสิบสอง หมายถึง สิบสองเดือน ดังนั้นฮิตสิบสองจึงหมายถึงประเพณีที่ชาวลาวในภาคอีสาน ปฏิบัติกันมา ในโอกาสต่างๆ ทั้งสิบสองเดือนในแต่ละปี เป็นการผสมผสานพิธีกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องผีและพิธีกรรมทางการเกษตร เข้ากับพิธีกรรมทางพุทธศาสนา นักปราชญ์โบราณได้วางฮิตสิบสองไว้ดังนี้

เดือนอ้าย - บุญเข้ากรรม

เดือนยี่ - บุญคุณลาน

เดือนสาม - บุญข้าวจี

เดือนสี่ - บุญพระเวส

เดือนห้า - บุญสงกรานต์

เดือนหก - บุญบั้งไฟ

เดือนเจ็ด - บุญข้าสยะ

เดือนแปด - บุญเข้าพรรษา

เดือนเก้า - บุญข้าวประดับดิน

เดือนสิบ - บุญข้าวสาก
 เดือนสิบเอ็ด - บุญออกพรรษา
 เดือนสิบสอง - บุญกฐิน
 โดยประเพณีที่สำคัญของอำเภอนาจะหลวย คือบุญเดือนสี่หรือบุญพระเวสและ
 บุญเดือนหกหรือบุญบั้งไฟ

ภาพที่ 4.10 ภาพกิจกรรมบุญเดือนสี่ หรือบุญพระเวส ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย นำโดยกำนัน
 ตำบลโสกแสง อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ
 ที่มา: โดยที่ทำการปกครองอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ

ภาพที่ 4.11 ภาพกิจกรรมบุญเดือนสี่ หรือบุญพระเวส ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย อำเภอนาจะหลวย
 จังหวัดอุบลฯ ที่มา: โดยที่ทำการปกครองอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ

ภาพที่ 4.12 ภาพกิจกรรมบุญเดือนหก หรือบุญบังไฟ ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย
ที่มา: โดยที่ทำการปกครองอำเภอนาจะหลวย

ภาพที่ 4.13 ภาพกิจกรรมบุญเดือนหก หรือบุญบังไฟ ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย นำโดยกำนัน
ตำบลพรสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลฯ ที่มา: โดยที่ทำการปกครองอำเภอนาจะหลวย

ภาพที่ 4.14 ภาพกิจกรรมบุญเดือนหก หรือบุญบั้งไฟ ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย
ที่มา: โดยโรงเรียนนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

ทั้งนี้จากการช่วยเหลือชาวบ้านต่างๆในพื้นที่ข้างต้นนั้นแน่นอนว่าชาวบ้านต้องให้ความเกรงใจกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่แน่นอนทั้งนี้ด้วยความสำนึกในบุญคุณตามวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีกทั้งเรื่องประเพณีต่างๆ นั้นเป็นความเชื่อของคนในพื้นที่โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย ประเพณีที่ยิ่งใหญ่ซึ่งจะมีทุกหมู่บ้านคือบุญเดือนสี่หรือบุญผะเหวดและบุญเดือนหกหรือบุญบั้งไฟ ด้วยความเชื่อว่าหากได้กระทำแล้วจะได้บุญและฝนจะตกต้องตามฤดูกาลและเป็นการบอกผีสงเทวดาหากไม่ทำจะเกิดความไม่ปกติขึ้นและประเพณีดังกล่าวยังเป็นการแสดงถึงความสามัคคีของคนในหมู่บ้านตำบลโดยกำนันผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้ประชุมชาวบ้านและเป็นคนคิดอ่านในการจัดกิจกรรมต่างๆ หากชาวบ้านไม่ศรัทธาประเพณีต่างๆก็จะเกิดขึ้นไม่ได้อย่างแน่นอนจึงถือได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รวมใจของชาวบ้านในหมู่บ้านนั่นเองด้วยเหตุผลและปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทำให้ประชาชนให้ความเกรงใจและมีจิตใจที่จะตอบแทนบุญคุณและเป็นศูนย์รวมใจของชาวบ้านที่ปรากฏตามประเพณีที่สืบทอดกันมาซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“นอกจากกำนันผู้ใหญ่บ้านจะช่วยเหลือราษฎรตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้แล้วนั้น กำนันผู้ใหญ่บ้านยังเป็นที่รู้จักมักคุ้นกับราษฎรในหมู่บ้าน ทำคุณประโยชน์มากมาย เช่น มีการระดมทุนช่วยเหลือหมู่บ้าน วัด โรงเรียน และอื่นๆ ต่างๆ เหล่านี้ชาวบ้านมักจะมองว่าเป็นเรื่องของบุญคุณที่จะต้องตอบแทน ส่งผลให้เป็นสาเหตุที่ทำให้มีผลต่อการเลือกตั้ง” (นางสาวสุภารัตน์ ผตาเวช วันที่สัมภาษณ์ 20 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้านนอกจากจะช่วยเหลือประชาชนตามหน้าที่อยู่แล้วยังทำสาธารณประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมหรือประชาชนเมื่อได้รับความเดือดร้อนอีก ส่งผลให้ประชาชนเกรงใจจึงมีผลต่อการเลือกตั้งหากใช้ในการหาเสียง” (นางสาวณิชารีย์ สุริยะ ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านนอกจากใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแล้วยังมีหลายอย่างทำเพื่อสาธารณะประโยชน์ได้เพราะเป็นผู้กว้างขวางใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเช่น การประกันตัวบุคคลในคดีต่างๆ ส่วนเรื่องวัฒนธรรมจารีตประเพณีก็มีส่วนที่ทำให้ประชาชนเกรงใจ เช่น การสร้างศาลา กุฏิภายในวัดถ้าเป็นในนามกำนันผู้ใหญ่บ้านสิ่งเหล่านี้จะทำให้มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชน ถ้ามีการเลือกตั้งเกิดขึ้น” (นายทวีชัย วิจารณ์ ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤษภาคม 2564)

“ตามที่ประชาชนคนนาจะหลวยส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ แล้วศาสนาจะสั่งสอนให้ตอบแทนผู้มีพระคุณ ชาวบ้านจึงเลือกที่จะเห็นด้วยกับกำนันผู้ใหญ่บ้านเพราะคิดว่าเป็นผู้ที่มีความน่าเคารพนับถือ คิดมาดีแล้ว ชาวบ้านจึงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กำนันผู้ใหญ่บ้านแนะนำ” (นางสาวกมลลักษณ์ พวงแก้ว ให้สัมภาษณ์วันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“วัฒนธรรมและสังคมในชนบท บุคคลใดเคยทำประโยชน์หรือให้ผลตอบแทนไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือสิ่งของ เงิน นำประโยชน์มาสู่ตน มีโอกาสก็ต้องตอบแทนบุญคุณ หากกำนันผู้ใหญ่บ้านนำเรื่องดังกล่าวมาหาเสียงช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง ความเกรงใจผู้นำของตนก็ต้องช่วยเท่าที่ตัวเองช่วยได้ดังนั้นการกระทำดังกล่าวก็ย่อมส่งผลต่อการที่จะได้รับการเลือกตั้ง” (นายณัฐภัทร พรหมภักดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“นอกจากกำนันผู้ใหญ่บ้านจะช่วยเหลือชาวบ้านตามอำนาจหน้าที่แล้วกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้กว้างขวางในพื้นที่หากราษฎรในหมู่บ้านประสบปัญหา เช่นยากจนไร้ที่พึ่งพิงไร้บ้านพัก ผู้นำสามารถระดมทุนช่วยเหลือจากทั้งหน่วยงานราชการเอกชน ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ได้ทำให้ประชาชนไว้ใจ ศรัทธา ดังนั้นผู้นำสามารถนำข้อมูลข้างต้นนำมาพูดชักจูงชี้แนะให้เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่ตนเองต้องการได้” (นายณนทวัฒน์ ผาดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถชี้แจงเรื่องผลประโยชน์ของหมู่บ้านยกตัวอย่างเช่นการขอผ้าป่า ถูหนุนักการเมืองและเรื่องอื่นๆที่สามารถเข้าถึง จึงเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพราะหากกำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการความช่วยเหลือจากราษฎรก็ต้องได้รับความช่วยเหลือตอบแทนเป็นธรรมดา” (นายประยงค์ พวงจินดา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

“นอกจากจะช่วยตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว ยังช่วยสังคมในด้านต่างๆ เช่น จัดทำผ้าป่าช่วยวัด โรงเรียน เพื่อสนับสนุนในสิ่งที่ขาดแคลน เมื่อเกิดเป็นรูปธรรมทำให้หมู่บ้านได้รับการพัฒนาก็ทำให้ชาวบ้านเกรงใจดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องการให้ช่วยเหลือบุคคลที่กำนันผู้ใหญ่บ้านสนับสนุนก็จะได้รับความร่วมมือเป็นธรรมดาอย่างที่สุภาวิชิตว่าน้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า” (นายประเสริฐ สามีลา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ตำบลพรสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

“ในพื้นที่ตำบลหมู่บ้านในเขตปกครองของกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้น กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องดูแลทุกข์สุขของประชาชน ซึ่งในพื้นที่ของตำบลโนนสวรรค์นั้น ก็มีปัญหาที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องทำการแก้ไข ยกตัวอย่างเช่น ชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านที่อยู่อาศัยชำรุดทรุดโทรม ไม่มีงบประมาณที่จะทำการซ่อมแซมจนสร้างความเดือดร้อนเป็นอย่างยิ่งหรือเรื่องถนนหนทางที่ชำรุดแต่ขาดงบประมาณในการซ่อมแซม เป็นต้นในพื้นที่ตำบลโนนสวรรค์นั้นได้ให้ผู้ใหญ่บ้านทำการสำรวจ

และจัดความเร่งด่วนในการช่วยเหลือประชาชนโดยรับบริจาคเงินหรือหักเงินของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ขอรับสนับสนุนจากผู้หลักผู้ใหญ่ทำการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้แก่ราษฎรจนได้รับการแก้ไข
ซึ่งในพื้นที่ตำบลโนนสวรรค์ได้สร้างและซ่อมแซมบ้านเรือนให้กับราษฎรเป็นจำนวนหลายสิบหลัง
มาแล้วด้วยกันในส่วนนี้จึงทำให้เกิดความเกรงใจหรือจะตอบแทนบุญคุณกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ตามแบบธรรมเนียมประเพณีของชาวอีสานอย่างแน่นอนดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านจะช่วยใคร
หาเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้ง ”
(นายอุดร ผกาศรี กำนันตำบลโนนสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่
27 พฤษภาคม 2564)

“ในฐานะที่กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าราษฎรและเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ในตำบลหมู่บ้านเมื่อ
มีความทุกข์ร้อนใด คนแรกที่ประชาชนจะไปขอคำปรึกษา หรือขอความช่วยเหลือคือกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ยกตัวอย่างง่ายๆ คือประกันตัวผู้ต้องหาในคดีต่างๆ จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเกรงใจอยู่แล้ว
และถ้าเป็นไปได้ชาวบ้านที่เคยได้รับการช่วยเหลือก็จะตอบแทนบุญคุณ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผล
ที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง ” (นายสุพจน์ วรรณสุข ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตพื้นที่อำเภอนาจะหลวย สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564)

จากการสัมภาษณ์นายประภูศักดิ์ จินตเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่
อำเภอนาจะหลวย นายฉัตรพล มงคลการ กำนันตำบลโสภแสง อำเภอนาจะหลวย
จังหวัดอุบลราชธานี นายทองบัน มะเตือ กำนันตำบลบ้านตุม อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี
นายเกรียงไกร เครือจันทร์ กำนันตำบลนาจะหลวยจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อมูลว่ากำนัน
ผู้ใหญ่บ้านไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว

ดังนั้นจากข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูล
ที่เชื่อได้ว่าการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านได้กระทำการตามอำนาจหน้าที่และช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่
ที่รับผิดชอบของตนทั้งในทางตรงและทางอ้อมในเรื่องต่างๆ อันเป็นการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข
ให้แก่ประชาชนนั้นทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเกรงใจโดยเฉพาะบุคคลใดที่ได้รับความช่วยเหลือ
ในทางตรงก็จะเกิดความเกรงใจหากกำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการความช่วยเหลืออย่างใดตอบแทน
ก็จะได้รับการตอบแทนตามประเพณีพื้นถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากการจัดงานบุญ
ประจำปีซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านจะรวมชาวบ้านจัดกิจกรรมอย่างยิ่งใหญ่ซึ่งถือได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน
เป็นศูนย์รวมของชาวบ้านก็ว่าได้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนกลุ่มตัวอย่างบางส่วน
ที่ให้ข้อมูลว่าถึงแม้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าวและไม่ใช่ว่าสาเหตุที่ทำให้กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย
จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้อาจไม่กล้าให้ข้อมูลที่ครบถ้วนเพราะเกรงว่าจะเป็นการกระทำที่ไม่เป็นกลาง
ทางการเมืองทั้งนี้เพราะตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457
(แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน) บัญญัติว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องรักษาวินัยอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอผู้ใดฝ่าฝืน
ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดต้องได้รับโทษทางวินัยและโทษทางวินัยให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการพลเรือนบังคับโดยอนุโลม

1.3 ด้วยการบังคับทำให้ประชาชนถูกรวบจำ/เกรงกลัว

ในพื้นที่อำเภอจะหลวยเป็นพื้นที่ที่ประกาศกฎอัยการศึกเพราะเป็นพื้นที่ชายแดนและต้องรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตามสถานการณ์ที่กล่าวมาในข้อ 1.1 จึงทำให้มีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยทุกหมู่บ้านซึ่งหมู่บ้านที่น้อยที่สุดคือ 10 คน หมู่บ้านที่มากที่สุดมีถึง 20 คน ซึ่งส่วนมากการแต่งตั้งบุคคลเป็นเจ้าหน้าที่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านจะเกิดจากการเลือกของผู้ใหญ่บ้านเสนอผ่านอำเภอให้มีการแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่โดยผู้ใหญ่บ้านจะอยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชาซึ่งการมีกำลังจัดตั้งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาจำนวนมากอาจทำให้ใช้เป็นการบังคับครอบครัวหรือทำให้ประชาชนเกรงกลัวในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ปรากฏว่าไม่มีกรณีดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ยังไม่ถึงกับเป็นการบังคับครอบครัว หรือขู่เข็ญ เป็นการแต่เพียงทดแทนบุญคุณที่เคยช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาเท่านั้น” (นางสาวสุดารัตน์ ผดเวช วันที่สัมภาษณ์ 20 พฤษภาคม 2564)

“ถึงแม้ว่าผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้กว้างขวาง มีคนนับหน้าถือตา มีผู้เคารพ อย่างไรก็ตามไม่สามารถบังคับประชาชน ให้เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการอย่างแน่นอน” (นางสาวณิชาธิ์ สุริยะ ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“การที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอชื่อชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) และอยู่ในความบังคับบัญชาของกำนันผู้ใหญ่บ้านการเสนอชื่อส่วนมากผู้นำจะเลือกเครือญาติไว้ก่อน แบบระบบอุปถัมภ์ซึ่งจะมีผลเกี่ยวกับการตอบแทนบุญคุณ หากมีการกิจการเลือกตั้งก็ย่อมมีผล” (นายทวีชัย วิจารณ์ ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤษภาคม 2564)

“ไม่พบการบังคับให้ประชาชนเกรงกลัว” (นางสาวกมลลักษณ์ พวงแก้ว ให้สัมภาษณ์วันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“ในปัจจุบัน ประชาชนได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น ได้รับข่าวสารจากช่องทางต่างๆ มากขึ้น สามารถเลือกที่จะรับข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือได้ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบทางเลือก การที่จะบังคับครอบครัวทำให้ประชาชนเกรงกลัว จึงเป็นไปได้ยากยังไม่มีข้อมูลว่ามีพฤติกรรมดังกล่าว” (นายณัฐภัทร พรหมภักดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“ยังไม่ปรากฏในพื้นที่เรื่องการบังคับครอบครัวในด้านต่างๆ” (นายพนนทวัฒน์ ผาดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

จากการสัมภาษณ์ประมุขศักดิ์ จินตะเวชน นายสุพจน์ วรรณสุข นายประเสริฐ สามิลา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ตำบลพรสวรรค์ อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายอุดร ผกาศรี กำนันตำบลโนนสวรรค์ อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายฉัตรพล มงคลการ กำนันตำบลโสกแสง อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายทองบัน มะเตือ กำนันตำบลบ้านตุม อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายเกรียงไกร เครือจันทร์ กำนันตำบลนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้ข้อมูลว่าไม่ปรากฏข้อมูลดังกล่าวในพื้นที่

“ส่วนมากกำนันผู้ใหญ่บ้านจะมีคนของตนเองอยู่ในหมู่บ้านจะใช้อำนาจผ่านผู้ใต้บังคับบัญชา ในการชักจูงประชาชนให้เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองต้องการ” (นายประยงค์ พวงจันดา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

ดังนั้นจากข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูล ที่เชื่อได้ว่าการทำให้ประชาชนถูกรวบงำหรือเกรงกลัวไม่ปรากฏในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย และไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีแต่ทั้งนี้ยังตัวอย่างสัมภาษณ์ 1 ตัวอย่างให้ข้อมูลว่าส่วนมาก กำนันผู้ใหญ่บ้านจะมีคนของตนเองอยู่ในหมู่บ้านจะใช้อำนาจผ่านผู้ใต้บังคับบัญชาในการชักจูง ประชาชนให้เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองต้องการ

1.4 ประชาชนมีความชื่นชอบ/เครือญาติ/อุปถัมภ์

ในหมู่บ้านหนึ่งมีผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งและมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหมู่บ้านละสองคน และหาก ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรให้มีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบก็ให้มีได้ตามจำนวน ที่กระทรวงมหาดไทยจะเห็นสมควรซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกของประชาชนในหมู่บ้านมี อำนาจหน้าที่ปกครองบรรดาราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้านและหนึ่งในกรณีที่ต้องทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องพ้นจากตำแหน่งคือ เมื่อราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามในหมู่บ้านนั้น จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน เข้าชื่อกันขอให้ออกจากตำแหน่ง ในกรณีเช่นนั้นให้นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่งทั้งนี้ แม้ไม่มีความผิดใดๆก็ตามผู้ใหญ่บ้านและกำนันท้องถิ่นที่มีอำนาจร่วมกันพิจารณาคัดเลือกราษฎร ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ

จากเหตุผลที่นำมาในข้างต้นทั้งข้อ 1.1 และ 1.2 โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือก ของราษฎรในหมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองราษฎรในเขตหมู่บ้าน แต่ทั้งนี้ราษฎรสามารถ เข้าชื่อกันให้กำนันผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งได้แม้จะไม่มีผิดใดๆก็ตาม แต่ก็ยังไม่ปรากฏ เหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้นและจะเห็นบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้อุปถัมภ์ ต่อประชาชน ที่ได้รับการอุปถัมภ์ช่วยเหลือในด้านต่างๆที่กล่าวมาแล้วเห็นได้ว่าประชาชนนั้นยังให้ความเชื่อถือ ศรัทธา เกรงใจ เคารพนับถือ ให้ความเมตตา ประกอบกับสังคมในพื้นที่ทุกคนจะไปมาหาสู่กัน รู้จักกันทั้งหมู่บ้าน และส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันและอาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าบุคคลใด มีญาติมากมีโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านสูงจึงเป็นไปได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อำเภอนาจะหลวยนั้นประชาชนมีความชื่นชอบ เมตตา และยังมีระบบเครือญาติที่แน่นแฟ้นและ แฝงไปด้วยการอุปถัมภ์ซึ่งกันและกันซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้นประชาชนในพื้นที่ชื่นชอบประกอบกับมีเครือญาติจำนวนมากและต่างฝ่าย ต่างเป็นผู้อุปถัมภ์ซึ่งกันและกันปรากฏตามคำสัมภาษณ์ดังนี้

“กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการช่วยเหลือเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อย่างแน่นอนเพราะว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ถือว่าเป็นผู้อุปถัมภ์ ที่คอยช่วยเหลือ บรรเทาทุกข์ให้กับชาวบ้าน ทั้งนี้ก็เชื่อได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านได้รับคัดเลือกให้มาดำรงตำแหน่งนี้

มักจะมีเครือข่ายจำนวนมากภายในหมู่บ้านนั้นนั่นเองดังนั้นการเป็นผู้อุปถัมภ์และมีเครือข่ายที่กว้างขวางก็ย่อมส่งผลในการช่วยหาเสียงให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้” (นางสาวสุศารัตน์ ผดเวช วันที่สัมภาษณ์ 20 พฤษภาคม 2564)

“มีผลต่อการเลือกตั้งอย่างแน่นอน เนื่องจากในสังคมชนบทนั้น มีระบบเครือข่ายไปยังผู้ที่มีเครือข่ายที่กว้างขวางและความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นจะยิ่งได้เปรียบ และมีผลต่อการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยตรง กอปรกับบทบาทในการทำหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านส่งผลให้มีผลต่อการตัดสินใจเป็นอย่างยิ่ง” (นางสาวณิชารีย์ สุริยะ ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“การที่กำนันผู้ใหญ่บ้านได้เข้ามาทำหน้าที่ก็ต้องมาจากการเลือกของประชาชนในหมู่บ้าน การมีญาติพี่น้องจำนวนมากรู้จักมักคุ้นกัน ย่อมช่วยในการรับเลือกเข้ามาเป็นผู้นำได้ไม่ยาก และจากการที่ผู้นำมีเครือข่าย มีคนมักคุ้นมากหากมีการเลือกตั้งอย่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ ผู้นำย่อมใช้อำนาจในส่วนนี้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ และทำให้การเลือกตั้งมีผลอย่างแน่นอน” (นายทวีชัย วิสาร ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤษภาคม 2564)

“จากบทบาทหน้าที่ ในการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่างๆ ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้อุปถัมภ์ และในสังคมชนบท ระบบเครือญาตินั้นมีความสำคัญอย่างมาก การที่กำนันผู้ใหญ่บ้านจะใช้ความเป็นเครือญาติ และความอุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน เป็นสาเหตุให้ประชาชนตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านชักจูง” (นางสาวกมลลักษณ์ พวงแก้ว ให้สัมภาษณ์วันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“ต้องยอมรับความจริงว่าสังคมในชนบท ระบบเครือญาตินั้นมีความสำคัญมาก ระบบอุปถัมภ์ค้ำชูอยู่คู่กันมายาวนาน ฝังลึกจนกลายเป็นวัฒนธรรมคู่เคียง ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านก็ล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกันทางสายเลือด เป็นญาติพี่น้องกัน การที่กำนันผู้ใหญ่บ้านจะใช้ความเป็นเครือญาติ และอุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน เป็นสาเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการ ก็ย่อมจะมีผลต่อการที่จะได้รับการเลือกตั้งอย่างแน่นอน” (นายณัฐภัทร พรหมภักดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“จากบริบทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการประสานงานช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ และชาวบ้านที่เดือดร้อน เช่นมอบถุงยังชีพเป็นต้นทำให้ผู้คน ต่างมองเห็นความเอาใจใส่ในราษฎร รู้จักสนิทมักคุ้นไปมาหาสู่กับราษฎรตลอด เป็นเหมือนเครือญาติกันและถ้ากำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวคะแนนก็จะทำให้มีผลต่อการเลือกตั้งแน่นอน” (นายพนทวัฒน์ ผาดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้านถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากประชาชนและเป็นเสียงส่วนใหญ่ของหมู่บ้านและตามประสบการณ์ที่ผ่านมามีการเลือกตั้งในแต่ละครั้งส่วนมากผู้สูงอายุจะสอบถามกำนันผู้ใหญ่บ้านว่าชอบคนไหนพรรคไหนด้วยเหตุผลที่กล่าวมาจึงเป็นสาเหตุที่สามารถชี้แนะทิศทางในการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งได้” (นายประยงค์ พวงจินดา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

“จากบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในสังคมชนบท ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ และการเข้ามาทำหน้าที่นั้นประชาชนเลือกเข้ามาปฏิเสธไม่ได้ว่าแต่ละหมู่บ้านนั้นคนที่ได้รับการเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านส่วนหนึ่งมาจากการ

ที่มีเครือข่ายจำนวนมาก ดังนั้นเมื่อต่างฝ่ายต่างเป็นผู้ที่พึ่งพาอาศัยกันการให้ช่วยเหลือแม้กระทั่ง การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการก็ย่อมจะมีผลต่อการเลือกตั้ง ดังนั้น จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีผลต่อการเลือกตั้งนั่นเอง” (นายประเสริฐ สามีลา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ตำบลพรสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

“จากการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ คงเป็นที่ชื่นชอบและยอมรับ จากประชาชนมากพอสมควรเหตุผลเพราะว่าในยุคนี้ประชาชนได้รับการศึกษากันสูงแทบทั้งนั้น ประกอบกับเป็นยุคสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งหากประชาชนไม่ชื่นชอบในตัวกำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถเสนอ ชื่อเก็งกึ่งหนึ่งเพื่อให้อำเภอสอบสวนและสามารถทำการปลดออกจากตำแหน่งได้แม้ไม่มีความผิดก็ตาม ดังนั้นถือได้ว่าฐานเสียงในหมู่บ้านนั้นสามารถช่วยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน สนับสนุนได้รับการเลือกตั้งได้อย่างไม่ยากหากกำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ มีผลต่อการเลือกตั้งในพื้นที่” (นายอุดร ผกาศรี กำนันตำบลโนนสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2564)

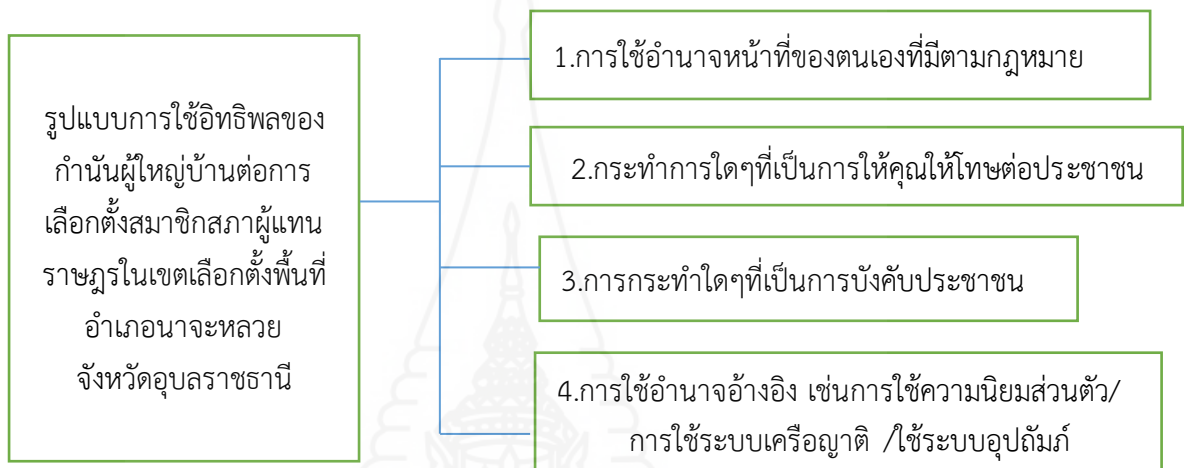
“กำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นมาจากการเลือกของประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งสาเหตุที่ได้รับการเลือกส่วนหนึ่งก็มาจากที่ประชาชนชื่นชอบ ประกอบกับมีเครือข่ายและคนสนิทสนมคุ้นเคย ที่เคยช่วยเหลือกันมาซึ่งเหตุผลทั้งหมดนี้ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งหากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านประสงค์จะช่วยเหลือบุคคลใด” (นายสุพจน์ วรรณสุข ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเขตพื้นที่อำเภอนาจะหลวย สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564)

จากการสัมภาษณ์นายประภูศักดิ์ จินตะเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ อำเภอนาจะหลวย นายฉัตรพล มงคลการ กำนันตำบลโสกแสง อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายทองบัน มะเตือ กำนันตำบลบ้านตมอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายเกรียงไกร เครือจันทร์ กำนันตำบลนาจะหลวยจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อมูลว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว

ดังนั้นจากข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูล ที่เชื่อได้ว่าจากบทบาทหน้าที่ในด้านต่างๆของกำนันผู้ใหญ่บ้านทำให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือ ทำให้ประชาชนเชื่อถือเชื่อมั่นศรัทธาโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่ได้รับการช่วยเหลือโดยตรง หรือทางอ้อมก็ตามประชาชนยังจะให้ความเกรงใจซึ่งหากได้ร้องขอให้ช่วยเหลือตอบแทนด้วยแล้ว ก็จะทำการตอบแทนทั้งนี้ตามวัฒนธรรมประเพณีประจำถิ่นซึ่งเป็นลักษณะของการอุปถัมภ์ซึ่งกันและ กันนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านได้รับเลือกมาจากประชาชนในพื้นที่ซึ่งผู้ที่มีเครือข่าย จำนวนมากก็ได้เปรียบและมักจะได้รับเลือกในที่สุดนอกจากนี้ประชาชนยังสามารถเข้าชื่อกัน เพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งได้โดยไม่มีความผิดก็ตามแต่ก็ยังไม่เห็นเหตุการณ์ดังกล่าว เกิดขึ้นในพื้นที่เห็นได้ว่าประชาชนยังให้ความเชื่อถือ ศรัทธา เคารพนับถือ ให้ความเมตตา จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ให้ข้อมูลว่าถึงแม้ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าวและไม่ใช่ว่าเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้อาจไม่กล้าให้ข้อมูลที่ ครอบคลุมเพราะเกรงว่าจะเป็นการกระทำที่ไม่เป็นกลางทางการเมืองทั้งนี้เพราะตามพระราชาบัญญัติ

ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน) บัญญัติว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องรักษาวินัยอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอผู้ใดฝ่าฝืนให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดต้องได้รับโทษทางวินัยและโทษทางวินัยให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนบังคับโดยอนุโลม

ตอนที่ 2 รูปแบบการใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

จากเหตุผลที่กล่าวมาในตอนต้นที่ 1 มูลเหตุที่ทำให้เกิดการเลือกตั้งขึ้นมาก็คือ การก่อให้เกิดสถานะที่มีระเบียบวินัยและมีแบบแผนการอยู่ร่วมกัน บุคคลจึงยอมสละสิทธิและเสรีภาพของตนเพื่อแลกสิทธิและเสรีภาพของการคงอยู่ร่วมกัน ซึ่งต้องหาตัวแทนของประชาชนที่จะทำหน้าที่เพื่อกิจกรรมส่วนรวม การเป็นตัวแทน และทำให้มีสิทธิและความชอบธรรมในการเป็นผู้ปกครอง การเป็นตัวแทนคือการได้รับการมอบหมายจากผู้ถูกปกครอง ดังนั้นการจะเป็นตัวแทนของประชาชน หัวคะแนนจึงมีความสำคัญในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน และผู้ที่จะสมัครเป็นตัวแทนประชาชนนั่นเอง โดยผ่านระบบการเลือกตั้งซึ่งอาจมีการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อแถลงนโยบายหรือโฆษณาตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งอาจกระทำโดยหาเสียงโดยเปิดเผย เช่นการติดโปสเตอร์ ปราศรัย เคาะประตูบ้านหรือการใช้สื่อมวลชนก็ตาม (พงษ์สนธิท คุณนะลา (2536) ศึกษาเรื่อง “สถานภาพและบทบาทของหัวคะแนนในการซื้อ-ขายเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2536 : ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 3 อำเภอตอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ” หัวคะแนนมีความสำคัญต่อการหาเสียงอย่างมากสำหรับการเมืองไทยที่มีรากฐานอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ความเป็นพรรคพวก เครือญาติ ความเป็นคนในที่วางใจได้ ความสำเร็จของผู้สมัครรับเลือกตั้งมาจากหัวคะแนนที่มีประสิทธิภาพสามารถหาคะแนนให้กับผู้สมัครเป็นจำนวนมาก (โอฬาร ถิ่นบางเตียว, นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2563, ออนไลน์) ในการเลือกตั้งของประเทศไทยนั้นจะมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง โน้มน้าวหรือชักจูงให้คนในชุมชนนั้นๆ ลงคะแนนเสียงให้แก่บุคคลที่ตนสนับสนุนบุคคลพวกนี้เรียกกันทั่วไปว่าหัวคะแนน (สกล จริงจิตร (2535) ศึกษาเรื่อง “บทบาทและพฤติกรรมของหัวคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร:ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดสตูล ”

วิธีดำเนินการในฐานะหัวคะแนน มีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ การสร้างทีมงานและเครือข่าย ในการคุมคะแนนเสียง การตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิและประเมินผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประเมินการใช้ จ่ายเงินในการซื้อเสียงให้แก่ผู้สมัคร และดำเนินการซื้อเสียงและติดตามผลผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (สุรเชษฐ์ สุขเกษม (2553) ศึกษาเรื่อง “บทบาทในฐานะหัวคะแนนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี”) ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับหัวคะแนน 3 ประเด็นด้วยกัน ดังนี้

1. คุณสมบัติของหัวคะแนนที่ดี ที่ผู้สมัครจะเลือกเพื่อช่วยในการหาเสียงประการแรก จะต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองไม่แสวงหาประโยชน์ตอบแทนประการที่สอง หัวคะแนน จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติประกอบด้วย 1. ความมีชื่อเสียง 2. ตำแหน่งหน้าที่ 3. ความเชื่อถือได้ 4.ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม 5.มนุษยสัมพันธ์ 6.ความสามารถในการพูด ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วน มีสถานภาพค่อนข้างสูงในชุมชน จะทำให้ข่าวสารที่หัวคะแนนส่งไปนั้นมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

2. ประเภทของหัวคะแนน มีทั้งระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ หัวคะแนนที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุดคือระดับหมู่บ้านเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

3. ลักษณะของหัวคะแนน ในด้านอาชีพส่วนใหญ่เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าก็จะมีบารมีทำให้เกิดความเชื่อถือมากกว่า (สุริยัมภ์ จิรสัตย์สุนทร (2531) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในระบบการเลือกตั้งไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี”)

ดังนั้น เห็นได้ว่าหัวคะแนนนั้นมีบทบาทในการเลือกตั้งในหลายพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งส่วนหนึ่งของหัวคะแนนนั้นเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน หนึ่งในอาชีพที่สำคัญในการเป็นหัวคะแนนคือกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งในพื้นที่อำเภอจะหลวยนั้นมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยชัดเจนเห็นได้ชัดว่าบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา คือ นายตุ่น จินตะเวช และนายอดิศักดิ์ โภคกุลกานนท์ คือ 8 สมัย และตระกูลที่ได้รับการเลือกตั้งมากที่สุดคือตระกูล จินตะเวช ได้แก่ นายตุ่น จินตะเวช นายปัญญา จินตะเวช นายศักดิ์ชัย จินตะเวช นางอุตร จินตะเวช และนายประภูศักดิ์ จินตะเวช ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นเครือญาติกัน ประกอบกับนายตุ่น จินตะเวช เป็นอดีตกำนันและผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง และที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งคือ ปี พ.ศ. 2548 สังกัดพรรคมหาชน เป็นหนึ่งในสอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคมหาชนที่ได้รับการเลือกตั้ง และการเลือกตั้งใน ปี พ.ศ. 2550 ลงสมัครในนามพรรคชาติไทยพัฒนาและเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนเดียวในพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งในภาคอีสาน ส่วนน้องชาย นายปัญญา จินตะเวช ในปี พ.ศ.2554 ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอจะหลวย ซึ่งได้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่โดยแยกออกจากเขตพื้นที่เดิม คือพื้นที่ที่นายตุ่น จินตะเวช เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้รับการเลือกตั้งเช่นกันและในปี พ.ศ.2562 นายประภูศักดิ์ จินตะเวช ก็ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่เดียวกันนี้ ซึ่งในพื้นที่อำเภอจะหลวย นั้นสิ่งที่ปรากฏและเป็นที่น่าสนใจก็คือเมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านมีกิจกรรมต่างๆ เช่นงานบุญประจำปี งานประชุมประจำเดือนของแต่ละตำบล การตั้งจุดบริการประชาชนของแต่ละหมู่บ้าน ฯลฯ ผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะไปร่วมทุกหมู่บ้านและสนับสนุน

สิ่งอุปกรณ์ต่างๆซึ่งอาจจะเป็นการถ่ายหากต่อไปจะได้ติดต่อหรือเข้าหากำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อเป็นหัวคะแนนในการเลือกตั้งครั้งต่อไปทั้งนี้เพื่อหวังผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภออาจจะหลวยโดยอาศัยการใช้อิทธิพลในด้านต่างๆที่กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อราษฎรดังนี้

2.1 การใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองที่มีตามกฎหมาย

จากที่กล่าวมาแล้วในตอนที 1 กำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายอย่างมากมายดังที่กล่าวมาเช่นอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475 ทำให้มีอำนาจหน้าที่ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย หน้าที่ต้องรายงานต่อทางราชการ เช่น รายงานความเดือดร้อนของราษฎรในทางราชการทราบเพื่อขอความช่วยเหลือ/การบำรุงและส่งเสริมอาชีพแก่ราษฎร นอกจากนั้นยังมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายอื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในฐานะเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ซึ่งในพื้นที่อำเภออาจจะหลวย นั้นเป็นพื้นที่ที่มีพรมแดนที่กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีเทือกเขาพนมดงรักเป็นแนวเขตซึ่งมีไม้มีค่าเช่นไม้พะยุง ไม้ประดู่ ฯลฯ อยู่อย่างมากมาย ทำให้มีขบวนการลักลอบการตัดไม้เพื่อทำการค้าซึ่งมีทั้งขบวนการของไทย ลาว และกัมพูชา ในการลักลอบดำเนินการดังกล่าว และในขบวนการนั้นสิ่งที่แฝงมาคือขบวนการยาเสพติด ซึ่งปรากฏการณ์นี้คนในพื้นที่จะเรียกว่าขบวนการยาแลกไม้ไม้แลกยา ซึ่งขบวนการลักลอบตัดไม้จะซื้อขายยาเสพติดเพื่อจ้างหรือมอมเมาคนในพื้นที่ให้ดำเนินการหาไม้และตัดไม้ให้กับพวกตนเองทำให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังมีขบวนการปล้นไม้พะยุงของชาวบ้านเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองซึ่งอยู่ในพื้นที่จำเป็นจะต้องใช้กำลังจัดตั้ง ที่เรียกว่าชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ซึ่งมีอย่างน้อยหมู่บ้านละสิบคน ทำหน้าที่อยู่เวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน ตรวจสอบตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน สืบสวนหาข่าวพฤติกรรมอันอาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงหรือความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ตรวจสอบบุคคลและยานพาหนะที่เข้าออกหมู่บ้าน รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้กับผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดอาญาในพื้นที่ ซึ่งบทบาทหน้าที่ดังกล่าวทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความอบอุ่นใจ มีความมั่นใจที่จะออกไปทำมาหากินในยามวิกาล ฯลฯ ซึ่งตามลักษณะภูมิประเทศของอำเภออาจจะหลวยนั้นเป็นพื้นที่ติดกับเทือกเขาพนมดงรัก ประกอบกับชาวบ้านมีอาชีพส่วนหนึ่งคือหาของป่าทำให้มีการเกิดโรคติดต่อที่มาจากแมลง นั่นคือทั้งโรคไข้มาลาเรีย และไข้เลือดออก ซึ่งในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีนั้น หน่วยงานต่างๆ จะไม่มารับบริจาคโลหิตในพื้นที่อำเภออาจจะหลวย เพราะเกรงว่าเลือดที่ได้รับไปจะมีเชื้อจากโรคไข้มาลาเรียและในปีพ.ศ. 2562 ยังมีสถิติที่คนเสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออกเป็นจำนวนมากที่สุด คือ 4 ราย และในปี พ.ศ. 2563 - พ.ศ. 2564 มีผู้ติดเชื้อจากโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 ถึง 2 ห้วง ห้วงแรกจำนวน 1 ราย ห้วงที่สองจำนวน 4 ราย ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ได้ดำเนินการในพื้นที่ของแต่ละหมู่บ้านตามกรอบของสาธารณสุขและการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจสร้างความเชื่อมั่นต่างๆ ทำให้ควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งหมด อีกทั้งในพื้นที่อำเภออาจจะหลวยเป็นพื้นที่ต้นน้ำมีภูมิประเทศลาดชันเนื่องจากมีเทือกเขาต้นน้ำในฤดูน้ำหลาก

จะทำให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนในพื้นที่เป็นวงกว้าง ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะที่มีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และรายงานความเดือดร้อนของราษฎรให้ทางราชการทราบเพื่อขอความช่วยเหลือซึ่งทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับการบรรเทาจากภัยธรรมชาติและได้รับความช่วยเหลือ ด้วยเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมา จึงทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านอาจใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ นี้เพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอที่จะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี โดยการเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มาติดต่อซึ่งในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ปรากฏว่ายังไม่ปรากฏว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองที่มีตามกฎหมายเพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอที่จะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีพูด ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ไม่พบการใช้อำนาจหน้าที่โดยตรงของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการช่วยเหลือเพียงแต่ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหาเสียงนั้นเป็นเรื่องของบุญคุณที่ช่วยเหลือกันมากกว่า” (นางสาวสุดารัตน์ ผดุงเวช วันที่สัมภาษณ์ 20 พฤษภาคม 2564)

“ผู้ใหญ่บ้านต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของตนอยู่แล้ว แต่ไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ของตนเอง หรือใช้อิทธิพลทำให้ประชาชนตัดสินใจในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่ตนเองต้องการได้” (นางสาวฉวีศรี สุริยะ ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่ต่างๆ ตามกฎหมายอยู่แล้วและเป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเชื่อถือ เชื่อมั่นศรัทธา แต่การใช้อำนาจหน้าที่โดยตรง เพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งยังไม่ปรากฏเพราะผู้นำต้องปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมาย ของตน เป็นหลัก ” (นายทวีชัย วิสาร ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤษภาคม 2564)

“การปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านต้องช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่างๆ อยู่แล้วจึงไม่คิดว่าจะนำเหตุผลนี้มาบังคับให้ ประชาชนเลือกในพรรคที่ตนเองเป็นหัวคะแนนอยู่” (นางสาวกมลลักษณ์ พวงแก้ว ให้สัมภาษณ์วันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“การปฏิบัติหน้าที่ของตนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกต่อประชาชนแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน นำนโยบายของรัฐมาสู่การขับเคลื่อนในพื้นที่ สิ่งเหล่านี้เป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ไม่อาจกล่าวได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของตนนั้น จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ตัดสินใจในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการ” (นายณัฐภัทร พรหมภักดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“ในกรณีนี้ยังไม่ปรากฏเพราะยังไม่แน่ชัดว่าจะใช้อย่างไรเพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนและตามที่ได้รับมอบหมายอยู่แล้ว” (นายพนทวัฒน์ ผาดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

จากการสัมภาษณ์ประจักษ์กิติ์ จินตะเวชน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอที่จะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายสุพจน์ วรรณสุข ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอที่จะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายประเสริฐ สามิลา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลพรสวรรค์ อำเภอที่จะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายอุตร ผกาศรี กำนันตำบลโนนสวรรค์ อำเภอที่จะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายฉัตรพล มงคลการ กำนันตำบลโสกแสง อำเภอที่จะหลวย

จังหวัดอุบลราชธานี นายทองบัน มะเตือ กำนันตำบลบ้านตูมอำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายเกรียงไกร เครือจันทร์ กำนันตำบลนาจะหลวยจังหวัดอุบลราชธานี นายประยงค์ พวงจินดา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้ข้อมูลไปในทำนองเดียวกับกลุ่มตัวอย่างข้างต้น

ดังนั้นจากข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูล ที่เชื่อได้ว่าถึงแม้กำนันผู้ใหญ่บ้านจะมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายอย่างมากมายทั้งในเรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยในด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการป้องกันและแก้ปัญหา โรคระบาดรวมทั้งการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่างๆทำให้ปัญหาต่างๆของราษฎรได้รับการแก้ไขซึ่งเป็นการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎรในพื้นที่ซึ่งทำให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีความเชื่อถือ เชื่อมั่นศรัทธาและประชาชนในพื้นที่ให้ความเกรงใจแต่การจะใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติในเรื่องต่างๆที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการเช่นเป็นหัวคะแนนให้ผู้สมัคร รับเลือกตั้งและใช้อำนาจหน้าที่ชักจูงหรือโน้มน้าวเพื่อให้ประชาชนเลือกตามที่ต้องการ นั้น ยังไม่สามารถทำได้กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงไม่สามารถใช้รูปแบบดังกล่าวเพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

2.2 กระทำการใดๆที่เป็นการให้คุณต่อประชาชน

โดยส่วนมากในพื้นที่ของอำเภอจะหลวยนั้น จะนับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อ เรื่องภูตผี เจ้าป่าเจ้าเขา จึงทำให้ผูกพันกับเรื่องของความเชื่อในลักษณะที่ห้ามกระทำความผิดจารีตประเพณี ที่กระทำต่อกันมาหรือในเรื่องการตอบแทนผู้มีพระคุณหรือภูตผีหรือเจ้าป่าเจ้าเขา ประกอบกับ ประชากรในพื้นที่เมื่อพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยแล้วถือว่ายังไม่สูงมากนักประกอบกับพื้นที่ ค่อนข้างห่างไกลจากตัวจังหวัดประชาชนยังใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติแบบเรียบง่ายเมื่อได้รับความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆจากกำนันผู้ใหญ่บ้านตามที่กล่าวมาแล้วในตอนที่ 1 ข้อ 1.2 ยิ่งทำให้ ประชาชนในพื้นที่มีความเกรงใจและมีความรู้สึกถ้าสามารถตอบแทนบางอย่างได้ก็จะตอบแทน ซึ่งเป็นไปตามความเชื่อและประเพณีในพื้นที่อำเภอจะหลวย ประกอบกับความเชื่อและประเพณี ในพื้นที่เช่นประเพณีบุญเดือนสี่(บุญผะเหวด) บุญเดือนหก(บุญบั้งไฟ) กำนันผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้รวม ผู้ประชุมชาวบ้านในการจัดงานต่างๆจนประสบความสำเร็จแสดงออกถึงความสามัคคีเป็นการอนุรักษ์ ประเพณีและความเชื่อซึ่งถือได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รวมใจของชาวบ้านนั่นเอง

ดังนั้นแล้วเมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นที่เคารพเกรงใจของประชาชนในพื้นที่ตำบลหมูบ้าน ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอจะหลวยจึงต้องพยายามเข้ามาพบหรือ ส่งผู้แทนมาพบกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอจะหลวยเป็นระยะรวมทั้งสนับสนุนสิ่งของที่จำเป็น ที่ต้องใช้ในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ เช่นเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อผู้ยากไร้ หรือนำงบประมาณต่างๆเข้ามาในพื้นที่ เป็นต้นเพื่อแลกกับการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านจะให้ความช่วยเหลือ ยิ่งหากมีสายสัมพันธ์ที่ดีหรือเป็นที่รู้จักมักคุ้นกับกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นอย่างดีอยู่แล้ว ยิ่งเป็นการง่าย ในการประสานงานและติดต่อสื่อสาร เพื่อที่จะให้กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอจะหลวย ช่วยเหลือในการเลือกตั้งหรือเป็นหัวคะแนนให้กับตน ส่วนวิธีการในการช่วยเหลือของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้นก็จะมีหลายรูปแบบโดยอาศัยความสามารถหรืออำนาจของตนเองที่เคยกระทำการใดๆ

ที่เป็นการให้คุณต่อประชาชนในพื้นที่อยู่แล้ว(ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนที่ 1 ข้อ 1.2) นั้นช่วยหาเสียง ซึ่งอาจจะเป็นขอร้องให้ประชาชนเลือกผู้ที่ตัวเองสนับสนุนโดยตรง หรือให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีตั้งแต่ระดับหมู่บ้านเช่น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคุ้ม คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือแม้กระทั่งญาติช่วยในการหาเสียง ทั้งนี้หากผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือกำนันผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่าคะแนนเสียงไม่ดีสุดท้ายแล้วอาจจะใช้วิธีการแจกจ่ายเงินทองสิ่งของด้วยก็ได้ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“การที่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวคะแนนนั้นหากว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำการซื้อเสียงกับชาวบ้านนั้น หัวคะแนนก็สามารถที่จะคาดการณ์ได้ว่าใครบ้างที่สามารถที่จะเลือกบุคคลที่ตนเป็นหัวคะแนนให้ส่วนชาวบ้านก็มีความเชื่อว่ารับเงินเขาแล้วก็ต้องลงคะแนนให้เพราะว่าเกรงกลัวต่อบาป” (นางสาวสุภารัตน์ ผดุงเวช วันที่สัมภาษณ์ 20 พฤษภาคม 2564)

“การแจกเงินและการเป็นหัวคะแนน การกระทำดังกล่าวมีผลต่อการเลือกตั้งอย่างแน่นอนหากเป็นฝ่ายที่กำนันผู้ใหญ่บ้านสนับสนุน” (นางสาวณิชาธิ์ สุริยะ ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“ประชาชนในพื้นที่ส่วนมากยังเชื่อในเรื่องของบุญคุณ ซึ่งถ้าหากมีการได้มาซึ่งสิ่งต่างๆ ที่ได้รับมาแล้ว ก็จะมีการเกรงกลัว บุญบาป ทำให้มีการตอบแทนบุญคุณกัน เช่น ถ้าในช่วงมีการเลือกตั้ง ถ้ามีการแจกจ่ายสิ่งของ หรือปัจจัยต่างๆการตอบแทนบุญคุณย่อมมีการเกิดขึ้นแน่นอน และย่อมมีผลกับการเลือกตั้ง” (นายทวีชัย วิสาร ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่สามารถคาดคะเนคะแนนเสียง และความนิยมแต่ละผู้สมัครได้อยู่แล้ว ส่วนใหญ่จะมีการจัดเลี้ยงสังสรรค์ หรือให้สิ่งของ หรือหาประโยชน์มาตอบแทนกับประชาชนที่สนับสนุนในฝ่ายที่ กำนันผู้ใหญ่บ้านสนับสนุนอยู่แล้ว” (นางสาวกมลลักษณ์ พวงแก้ว ให้สัมภาษณ์วันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่สามารถคาดคะเนคะแนนเสียง และความนิยมของผู้สมัครได้อยู่แล้ว ส่วนใหญ่ก็จะเป็นการให้สิ่งตอบแทน การจัดเลี้ยงสังสรรค์ ให้สิ่งของหรือผลประโยชน์อื่นตอบแทนกับประชาชนที่สนับสนุนฝ่ายของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งก็จะเป็นการรับประกันว่าฝ่ายสนับสนุนจะตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการ” (นายณัฐภัทร พรหมภักดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“การตอบแทนน้ำใจก็จะเป็นไปในทางแจกสิ่งของต่างๆหรือให้เงินไปใช้สอย เพราะผู้นำสามารถคาดคะเนคะแนนเสียงฝ่ายที่ผู้นำสนับสนุนหรือเป็นหัวคะแนน” (นายนนทวัฒน์ ผาดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“ด้วยอำนาจหน้าที่และการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ตำบลหมู่บ้านของตนนั้นจะส่งผลต่อการขึ้นาประชาชนในพื้นที่ได้อยู่แล้วหากกำนันผู้ใหญ่บ้านจะใช้ความสามารถดังกล่าวในการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนที่ตนต้องการ” (นายประยงค์ พวงจินดา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

“ถ้ากำนันผู้ใหญ่บ้านจะช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใด ไม่ว่าจะกระทำประการใดก็ตามที่เป็นการให้คุณกับประชาชน กำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถคาดคะเน คະแนนเสียงของชาวบ้านในหมู่บ้านได้อยู่แล้วจึงเป็นการง่ายต่อการคาดคะเนคะแนนเสียง ” (นายประเสริฐ สามีลา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ตำบลพรสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

“ในยุคปัจจุบันเป็นยุคสื่อสังคมออนไลน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องระมัดระวังตัวเป็นพิเศษ เพราะฉะนั้นในการเข้าหากำนันผู้ใหญ่บ้านในการช่วยหาเสียงก็ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ แต่การปฏิบัติก็จะเข้ามาหากำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อสอบถามถึงความเป็นไปได้ในการช่วยหาเสียง หรือหากกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่ช่วยก็ต้องสอบถามว่าควรให้ใครเป็นหัวคะแนนจึงจะประสบผลสำเร็จ ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงยังมีอิทธิพลในส่วนนี้อยู่” (นายอุดร ผกาศรี กำนันตำบลโนนสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2564)

“ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไปก่อนจะหาเสียงในพื้นที่ใดๆ ก็ต้องเข้าไปหากำนันผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านตำบลนั้นๆ อยู่แล้วอย่างน้อยที่สุดก็จะเป็นการเข้าไปหาเสียงโดยกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่ทราบ หรือโดยเฉพาอย่างยิ่งถ้ากำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยสนับสนุน ด้วยแล้วก็จะมีส่วนทำให้ได้รับเลือกตั้งในเขตนั้นๆ แต่ทั้งนี้ก็ยังมียุทธศาสตร์ที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง เช่นกระแสของพรรคการเมืองในแต่ละพรรคเป็นส่วนประกอบด้วย” (นายสุพจน์ วรรณสุข ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตพื้นที่อำเภอนาจะหลวย สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564)

จากการสัมภาษณ์นายประวิทย์ จินตะเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ อำเภอนาจะหลวย นายฉัตรพล มงคลการ กำนันตำบลโสกแสง อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายทองบัน มะเตือ กำนันตำบลบ้านตุมอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายเกรียงไกร เครือจันทร์ กำนันตำบลนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อมูลว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว

ดังนั้นจากข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูล ที่เชื่อได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้โดยอาศัยอำนาจของตนที่ประชาชนในพื้นที่ตำบลหมู่บ้านให้ความเคารพเกรงใจจากการช่วยเหลือประชาชน ในตำบลหมู่บ้านในเรื่องต่างๆทั้งตามอำนาจหน้าที่หรือเรื่องอื่นๆตามที่กล่าวมาแล้ว หรือที่เรียกว่า เป็นการกระทำที่ให้คุณต่อประชาชนในพื้นที่ และอาศัยเหตุดังกล่าวนี้ช่วยเหลือหรือช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนสนับสนุน หรือที่เรียกว่าเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนเองสนับสนุนนั่นเอง

2.3 การกระทำใดๆที่เป็นการบังคับประชาชน

ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยเป็นพื้นที่ที่ประกาศกฎอัยการศึกเพราะเป็นพื้นที่ชายแดน และต้องรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตามสถานการณ์ที่กล่าวมาในตอนต้นที่ข้อ 1.1 จึงทำให้มีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยทุกหมู่บ้านซึ่งหมู่บ้านที่น้อยที่สุดคือ 10 คน หมู่บ้านที่มากที่สุดมีถึง 20 คน ซึ่งส่วนมากชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านจะเกิดจากการเลือก

ของผู้ใหญ่บ้านเสนอผ่านอำเภอให้มีการแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่โดยผู้ใหญ่บ้านจะอยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชา ซึ่งหากมีการเลือกตั้ง ผู้ที่หวังผลในการเลือกตั้งอาจจะใช้กลไกดังกล่าวเป็นการหาเสียงเพื่อหวังผลคะแนนเสียงซึ่งในสังคมชนบทชาวบ้านทุกคนจะรู้จักกันทุกคนและเป็นเครือญาติกันเป็นส่วนใหญ่หากกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งและสั่งผู้ใต้บังคับบัญชาแบ่งหน้าที่กันทำเพื่อครอบงำหรือข่มขู่ประชาชนซึ่งจะทำให้ครอบงำหรือข่มขู่ประชาชนให้กระทำตามที่ตนต้องการเพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งเพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความสามารถสั่งการกำลังพลจัดตั้งได้พอสมควร ในการให้สัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ปรากฏว่ายังไม่พบการใช้อำนาจในกรณีดังกล่าวในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ยังไม่พบกรณีดังกล่าว” (นางสาวสุดารัตน์ ผดุงเดช วันที่สัมภาษณ์ 20 พฤษภาคม 2564)

“ไม่ปรากฏการบังคับประชาชน” (นางสาวณิชาธิ์ สุริยะ ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“ยังไม่ปรากฏในเขตพื้นที่” (นายทวีชัย วิสาร ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤษภาคม 2564)

“ยังไม่ปรากฏในพื้นที่” (นางสาวมลลักษ์ณ พวงแก้ว ให้สัมภาษณ์วันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“ไม่มีข้อมูลบังคับประชาชนแต่อย่างใด” (นายณัฐภัทร พรหมภักดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“ไม่ปรากฏในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย” (นายพนทวัฒน์ ผาดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

จากการสัมภาษณ์ประจักษ์กิต์ จินตะเวชนี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย นายสุพจน์ วรรณสุข ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย นายประเสริฐ สามีลา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ตำบลพรสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายอุดร ผกาศรี กำนันตำบลโนนสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายฉัตรพล มงคลการ กำนันตำบลโสกแสง อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายทองบัน มะเตือ กำนันตำบลบ้านตุม อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายเกรียงไกร เครือจันทร์ กำนันตำบลนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ให้ข้อมูลว่าไม่ปรากฏข้อมูลดังกล่าวในพื้นที่ ส่วนนายประยงค์ พวงจันดา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี เห็นว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านยังกระทำการต่างๆ เพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งผ่านผู้ใต้บังคับบัญชา

ดังนั้นจากข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลที่เชื่อได้ว่า ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ยังไม่ปรากฏการใช้อำนาจต่างๆ เพื่อเป็นการบังคับประชาชนเพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการ แต่ทั้งนี้ยังมีตัวอย่างที่ให้ข้อมูลว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจดังกล่าวผ่านไปยังผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้ง

2.4 การใช้อำนาจอ้างอิง เช่นการใช้ความนิยมส่วนตัว/ใช้ระบบเครือญาติ/ใช้ระบบอุปถัมภ์

จากตอนที่ 1 ข้อ 1.4 จะเห็นได้ว่าบทบาทของผู้ใหญ่บ้านอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ และการที่ได้รับเลือกประชาชนและประชาชนไม่เข้าเชื่อเพื่อเสนอนายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ทั้งที่สามารถทำได้แต่ไม่มีความผิดใดๆนั้น เห็นได้ว่าประชาชนนั้นยังให้ความเชื่อถือศรัทธา เกรงใจ เคารพนับถือ เมตตา ประกอบกับสังคมในพื้นที่ทุกคนจะไปมาหาสู่กันรู้จักกันทั้งหมู่บ้านและส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันและอาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าบุคคลใดมีญาติมากมีโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านสูงจึงถือได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยนั้นประชาชนยังมีความชื่นชอบและยังมีระบบเครือญาติที่แน่นแฟ้นและแฝงไปด้วยการอุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งหากกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการง่ายมากที่จะโน้มน้าวชักจูงให้ประชาชนเลือกตามที่ตนต้องการเพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความสามารถหรือมีอำนาจดังกล่าวอยู่แล้ว

ดังนั้นแล้วจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเป็นธรรมดาที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยที่ประสงค์จะได้ผู้ช่วยเหลือในการหาเสียงหรือหัวคะแนนที่ชาวบ้านให้การยอมรับมีความนิยมในตัวอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ของชาวบ้านและมีเครือญาติจำนวนมาก จึงต้องพยายามเข้ามาพบหรือส่งผู้แทนมาพบกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย เป็นระยะรวมทั้งสนับสนุนสิ่งของที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ เช่นเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อผู้ยากไร้ หรือนำงบประมาณต่างๆเข้ามาในพื้นที่ เป็นต้นเพื่อแลกกับการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านจะให้ความช่วยเหลือ ยิ่งหากมีสายสัมพันธ์ที่ดีหรือเป็นที่รู้จักมักคุ้นกับกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นอย่างดีอยู่แล้ว ยิ่งเป็นการง่ายในการประสานงานและติดต่อสื่อสาร เพื่อที่จะให้กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้งหรือเป็นหัวคะแนนให้กับตน ส่วนวิธีการในการช่วยหาเสียงของกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นก็จะมีหลายรูปแบบ ทั้งนี้โดยอาศัยความสามารถหรืออำนาจของตนเองที่มีความนิยมส่วนตัว มีเครือญาติจำนวนมากหรือเป็นผู้อุปถัมภ์ประชาชนในพื้นที่อยู่แล้วนั้นช่วยหาเสียง ซึ่งอาจจะขอร้องชักจูงให้ประชาชนเลือกผู้ที่ตัวเองสนับสนุนโดยตรง หรือให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีตั้งแต่ระดับหมู่บ้านเช่นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคุ้ม คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือแม้กระทั่งญาติช่วยในการหาเสียง ทั้งนี้หากผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือกำนันผู้ใหญ่บ้านเห็นว่าคะแนนเสียงไม่ดีสุดท้ายแล้วอาจจะใช้วิธีการแจกจ่ายเงินทองสิ่งของด้วยก็ได้ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“เนื่องจากผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมาดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นส่วนมากแล้วก็จะเป็นบุคคลที่มีญาติมากในพื้นที่หมู่บ้านอยู่แล้วเมื่อถูกเลือกขึ้นมาดำรงตำแหน่งก็มีหน้าที่ช่วยเหลือหมู่บ้าน วัด โรงเรียน ทั้งการติดต่อประสานงานต่างๆ กับทางหน่วยงานราชการให้กับคนในหมู่บ้าน ทำให้เกิดความศรัทธาเชื่อมั่น ในตัวของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งนี้ก็มีฐานเสียงเป็นส่วนมากในหมู่บ้านอยู่แล้วกำนันผู้ใหญ่บ้านก็มักจะเป็นเป้าหมาย ของผู้สมัครให้มาเป็นพวกอยู่แล้ว ดังนั้นหากชักชวน ชื้อเสียง ชาวบ้าน มีความเป็นไปได้สูงที่ผู้ที่กำนันและผู้ใหญ่บ้านสนับสนุน

เป็นหัวคะแนนให้จะได้คะแนนเสียงสนับสนุนในพื้นที่นั้นๆ” (นางสาวสุศารัตน์ ผดุงเวช วันที่สัมภาษณ์ 20 พฤษภาคม 2564)

“มีผลต่อการเลือกตั้งอย่างแน่นอน เพราะว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นมีฐานเสียงเป็นทุนเดิม ทั้งในระบบเครือข่าย ระบบอุปถัมภ์ ความนิยมในตัวกำนันผู้ใหญ่บ้าน หากมีการโฆษณา ชักจูง ชักชวน แจกทรัพย์สิน ยังมีผลต่อคะแนนเสียงเป็นอย่างมากส่งผลให้ผู้ที่ตนสนับสนุนมีคะแนนเสียงสูงในพื้นที่นั้นๆ” (นางสาวณิชาธิ์ สุริยะ ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกโดยตรงของประชาชนในพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่ต่างๆ ที่ใช้ปกครองประชาชนตามกฎหมาย ประชาชนมีความเชื่อถือ เชื่อมมั่น ศรัทธา เป็นบุคคลที่กว้างขวาง กำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งถูกเลือกมา ย่อมมีฐานเสียงที่ดีอยู่แล้ว หากนำเอามาช่วยในการหาเสียงหรือ สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็ย่อมมีผลต่อการเลือกตั้งเป็นอย่างสูง” (นายทวีชัย วิจารณ์ ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤษภาคม 2564)

“บทบาทและหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นส่วนสำคัญให้ประชาชนคล้อยตามได้ง่ายๆ อยู่แล้วรวมทั้งการได้รับเลือกมาจากประชาชนที่มีเสียงข้างมากเป็นทุนเดิมอยู่แล้วทั้งในเรื่อง การควบคุมต่างๆ ดังนั้นหากผู้ใหญ่บ้านชักจูง ชักจูง หรือให้ลงคะแนนให้พรรคที่ตนสนับสนุน เป็นไปได้ที่ประชาชนจะคล้อยตามผู้ใหญ่บ้าน” (นางสาวกมลลักษณ์ พวงแก้ว ให้สัมภาษณ์วันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“บทบาทและหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประชาชนในหมู่บ้าน คล้อยตามได้ง่ายทำให้ได้เปรียบคู่แข่งกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่นั้นหากทำหน้าที่หัวคะแนน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีต้นทุนฐานเสียงเดิมระบบเครือข่ายที่แน่นแฟ้นหากแจกสิ่งของ เงิน หรือรับปากจะทำให้ ถ้าได้คะแนนเสียงให้ผู้สนับสนุน ก็มีความเป็นไปได้สูงที่จะได้คะแนนเสียงมากในพื้นที่นั้นด้วย” (นายณัฐภัทร พรหมภักดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564)

“อย่าลืมนะกำนันผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจในการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่างๆ แน่นนอน มีทั้งคนชื่นชม ศรัทธารวมทั้งได้รับการเลือกมาจากประชาชน มีฐานเสียงของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นทุนเดิม ทั้งในรูปแบบเครือข่าย ดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านชักจูง ชักจูง หรือให้ลงคะแนน ให้ผู้สนับสนุนก็มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับการเลือกตั้งสูง” (นายพนทวัฒน์ ผาดี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564)

“กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากประชาชนในหมู่บ้านให้มาทำหน้าที่ เป็นหัวหน้าราษฎรในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขดังนั้นในเรื่องของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงสามารถชี้แนะได้ โดยการชักจูง ชักจูง หรือแนะนำ ซึ่งผู้สูงอายุในหมู่บ้าน จะสอบถามว่า ชอบคนใด พรรคไหน จึงถือได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถใช้ความนิยมในตัวกำนันผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวชี้แนะผลการเลือกตั้งได้” (นายประยงค์ พวงจินดา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

“อย่าลืมนะกำนันผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจในการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่างๆ เพราะฉะนั้นต้องมีคนชื่นชม ชื่นชอบ ศรัทธา รวมทั้งการที่ได้รับการเลือกมาจากประชาชนซึ่งมีการแข่งขัน เป็นตัวชี้วัดได้อยู่แล้วว่าในหมู่บ้านหนึ่งๆ มีฐานเสียงของผู้ใหญ่บ้านอยู่เป็นทุนเดิมอยู่แล้วทั้งในเรื่อง

เครือข่าย และความเกรงอกเกรงใจให้ความเคารพกำนันผู้ใหญ่บ้าน ดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านชักจูงชักชวน โน้มน้าวหรือให้ประโยชน์ต่างๆ เป็นไปได้อย่างสูงยิ่งที่ผู้ที่ตนสนับสนุนจะได้คะแนนเสียงในเขตนั้นๆ” (นายประเสริฐ สามีลา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ตำบลพรสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2564)

“จากการทำงานในพื้นที่ในการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ โดยได้รับเลือกมาจากประชาชน และดำรงตำแหน่งจนถึง 60 ปี จึงถือว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ต้องประชาชนให้ความเคารพศรัทธานับถือ ดังนั้นจึงเป็นการง่ายถ้าจะกระทำการใดก็แล้วแต่ชาวบ้านส่วนมากจะเชื่อฟังและคล้อยตามได้ง่ายดังนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งจะใช้ช่องทางนี้ในการเข้าหากำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อสอบถามหรือให้ช่วยเหลือในการหาเสียงหรือความเป็นไปได้ถึงคะแนนเสียงที่จะได้มาถึงแม้ไม่กล้าให้กำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยเหลือก็ต้องถามกำนันผู้ใหญ่บ้านว่าบุคคลต่างๆที่จะเป็นหัวคะแนนในหมู่บ้านนั้นจะสามารถทำให้ตนได้คะแนนชนะคู่แข่งหรือไม่” (นายอุดร ผกาศรี กำนันตำบลโนนสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2564)

“ในความเป็นจริงต้องยอมรับว่าสาเหตุที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้งนั้นมีหลายปัจจัย เช่น การมีหัวคะแนนที่ดึกกล่าวคือสามารถโน้มน้าวให้ราษฎรเลือกได้ กระแสของพรรคต่างๆในพื้นที่ประชาชนชื่นชอบหรือไม่ ส่วนกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่นั้นการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นก็ต้องเข้าไปพบกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ก่อนเพื่อไม่เป็นการไม่ให้เกียรติ หรือหากเป็นไปได้จะได้แนะนำในการหาเสียงซึ่งการใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเรื่องต่างๆ เพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งนั้นมีอยู่แล้วขึ้นอยู่กับว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านจะให้การช่วยเหลือบุคคลนั้นๆ หรือไม่” (นายสุพจน์ วรรณสุข ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตพื้นที่อำเภอนาจะหลวย สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564)

จากการสัมภาษณ์นายประจักษ์ดี จินตะเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย นายฉัตรพล มงคลการ กำนันตำบลโสกแสง อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายทองบัน มะเตือ กำนันตำบลบ้านตมอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี นายเกรียงไกร เครือจันทร์ กำนันตำบลนาจะหลวยจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อมูลว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว

ดังนั้นจากข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลที่เชื่อได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านอาศัยอำนาจของตนที่สามารถชักจูงโน้มน้าวเครือข่ายของตนในตำบลหมู่บ้านผู้ที่เป็นฐานคะแนนเสียงเดิมหรือผู้ที่เคยให้การอุปถัมภ์ค้าชู่เพราะเหตุที่เคยให้การช่วยจนชาวบ้านเกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือศรัทธา เกรงใจและอาศัยเหตุต่างๆนี้ช่วยเหลือหรือช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนสนับสนุนหรือเรียกว่าการใช้อำนาจอ้างอิง เช่นการใช้ความนิยมส่วนตัว/ใช้ระบบเครือข่ายระบบอุปถัมภ์โน้มน้าวชักจูงให้เลือกบุคคลที่ตนสนับสนุนกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนสนับสนุนนั่นเอง

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

1.1.2 เพื่อศึกษาการใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

1.1.3 เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 ผลการวิจัย

จากการศึกษาอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1.2.1 สาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่ามาจากสาเหตุหลักๆ ดังนี้

1) ประชาชนเชื่อถือเชื่อมั่นศรัทธากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายต่างๆ เช่น มีหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตำบลหมู่บ้าน หน้าที่ต้องรายงานต่อทางราชการหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ การมีบุคคลกรอยู่ในบังคับบัญชา มากพอสมควร การประสานงานกับส่วนราชการต่างๆ เพื่อความสะดวกและการเข้าถึงบริการด้านต่างๆ ในพื้นที่ ประกอบกับพื้นที่อำเภอหนองหลวง นั้นเป็นพื้นที่ยังมีภัยคุกคามด้านความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติด้านยาเสพติดด้านสาธารณสุขรวมทั้งโรคติดต่อต่างๆ เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่างๆ แล้วปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไขประชาชนได้รับความช่วยเหลือและมีความรู้สึกปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่อำเภอหนองหลวงเกิดความเชื่อถือเชื่อมั่นและศรัทธากำนันผู้ใหญ่บ้านดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็จะเป็นสาเหตุที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้งได้

2) ประชาชนมีความเกรงใจ/ทดแทนบุญคุณ/ประเพณี

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่านอกจากกำนันผู้ใหญ่บ้านจะช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ของตนแล้วกำนันผู้ใหญ่บ้านยังเป็นผู้ที่มีความกว้างขวางในพื้นที่หากราษฎรในหมู่บ้านประสบปัญหา เช่น ยากจน ไร้ที่พึ่ง ไร้ที่พักอาศัยกำนัน

ผู้ใหญ่บ้านสามารถระดมทุนจากทั้งหน่วยงานทางราชการหน่วยงานเอกชนหรือจากประชาชนในพื้นที่ให้ความช่วยเหลือการหาผ้าป่าทอดถวายวัดหรือสร้างสาธารณณะประโยชน์ต่างๆโดยเฉพาะผ้าป่าจากนักการเมือง การประกันตัวผู้ต้องหาซึ่งการช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ต่างๆตามที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ประชาชนที่ได้รับการช่วยเหลือหรือประชาชนที่ได้ประโยชน์จากสิ่งสาธารณณะประโยชน์ต่างๆให้ความเกรงใจดังสุภาษิตที่ว่า”น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า” ประกอบกับกำนันผู้ใหญ่บ้านเปรียบเสมือนศูนย์รวมของหมู่บ้านตำบลเห็นได้จากการจัดประเพณีที่สำคัญของหมู่บ้านตำบลกำนันผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้ประชุมคิดอ่านและร่วมดำเนินการจนประสบความสำเร็จ ดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็จะเป็นสาเหตุที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้งได้

3) ประชาชนชื่นชอบ/ใช้ระบบเครือญาติ/ใช้ระบบอุปถัมภ์

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่าจากบทบาทหน้าที่การช่วยเหลือประชาชนด้านต่างๆ โดยเฉพาะสังคมชนบท ทำให้ผู้ใหญ่บ้านอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ และการเข้ามาทำหน้าที่นั้นประชาชนเลือกเข้ามา ปฏิเสธไม่ได้ว่าสังคมชนบทนั้นรู้จักมักคุ้นกันทุกหลังคาเรือนโดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านนั้นสิ่งที่จะช่วยให้ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านคือเครือญาติ แต่ทั้งนี้ราษฎรสามารถเข้าซื้อกันเพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งได้แม้จะไม่มีความคิดใดก็ตาม แต่ก็ยังไม่ปรากฏเหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้น เห็นได้ว่าประชาชนนั้นยังให้ความเชื่อถือศรัทธาเกรงใจ เคารพนับถือ ให้ความเมตตา ประกอบกับสังคมในพื้นที่อำเภอนาจจะหลวยทุกคนจะไปมาหาสู่กันรู้จักกันทั้งหมู่บ้านและส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันและอาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าบุคคลใดมีญาติมากมีโอกาศที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านสูงจึงเป็นไปได้ว่ายังมีระบบเครือญาติที่แน่นแฟ้นและแฝงไปด้วยการอุปถัมภ์ซึ่งกันดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็จะเป็นสาเหตุที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้งได้

1.2.2 การใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอนาจจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่ามีการใช้อิทธิพลดังต่อไปนี้

1) การกระทำการใดๆอันเป็นการให้คุณต่อประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้นในพื้นที่ของอำเภอนาจจะหลวยนั้นเชื่อได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้โดยอาศัยอำนาจของตนที่ประชาชนในพื้นที่ตำบลหมู่บ้านให้ความเคารพเกรงใจจากการช่วยเหลือประชาชนในตำบลหมู่บ้านในเรื่องต่างๆทั้งตามอำนาจหน้าที่หรือเรื่องอื่นๆตามที่กล่าวมาแล้ว หรือที่เรียกว่าเป็นการกระทำที่ให้คุณต่อประชาชนในพื้นที่ และอาศัยเหตุดังกล่าวนี้ช่วยเหลือหรือช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนสนับสนุนหรือที่เรียกว่าเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนเองสนับสนุนนั่นเอง

2) การใช้อำนาจอ้างอิงประชาชนนิยมขึ้นขอส่วนตัว/ใช้ระบบเครือข่าย/ ใช้ระบบอุปถัมภ์

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้นในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย เชื่อได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านอาศัยอำนาจของตนที่สามารถชักจูงโน้มน้าวเครือข่ายของตนในตำบลหมู่บ้านผู้ที่เป็นฐานคะแนนเสียงเดิมหรือผู้ที่เคยให้การอุปถัมภ์คำชูเพราะเหตุที่เคยให้การช่วยจนชาวบ้านเกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือศรัทธา เกรงใจและอาศัยเหตุต่างๆนี้ช่วยเหลือหรือช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนสนับสนุนหรือเรียกว่าการใช้อำนาจอ้างอิง เช่นการใช้ความนิยมส่วนตัว/ใช้ระบบเครือข่ายระบบอุปถัมภ์โน้มน้าวชักจูงให้เลือกบุคคลที่ตนสนับสนุนกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนสนับสนุนนั่นเอง

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่ได้สรุปข้างต้น ผู้ศึกษาแยกการอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 สาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายที่มีโทษทางอาญาต่างๆ ฯลฯ โดยในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยยังคงเป็นพื้นที่ที่ประกาศกฎอัยการศึกเพราะเป็นพื้นที่ที่ล่อแหลมต่อการเกิดความไม่สงบอาจนำไปสู่ภาวะความไม่มั่นคงในพื้นที่และอาจขยายผลออกไปในวงกว้างได้ และมีลักษณะพิเศษคือลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบมีเทือกเขาสลับซับซ้อนอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วยสถานการณ์ทางด้านความมั่นคงในพื้นที่สภาพภูมิประเทศดังกล่าวทำให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบหรืออาชญากรรมต่างๆเกิดขึ้นในพื้นที่และเกิดสาธารณภัยที่ซ้ำซากด้วยลักษณะของภูมิประเทศเช่นน้ำไหลบ่าจากภูเขาและท่วมพืชผลทางการเกษตรเสียหายซ้ำซากแล้งซ้ำซากและเกิดโรคระบาดตามฤดูกาลค่อนข้างรุนแรง เช่น โรคไข้มาลาเรียเนื่องจากชาวบ้านมีอาชีพหาของป่าบางส่วน โรคไข้เลือดออก แม้กระทั่งโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ตามกฎหมายต่างๆ ในการช่วยเหลือประชาชนให้ปัญหาต่างๆได้รับการแก้ไขและช่วยเหลืออย่างทั่วถึงซึ่งปัญหาต่างๆในพื้นที่ก็ได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาเบาบางลงและประชาชนได้รับความช่วยเหลือ ทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเชื่อถือเชื่อมั่นและศรัทธาในตัวของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยจังหวัดอุบลราชธานี

ประกอบกับพื้นที่อำเภอนาจะหลวยนั้น จะนับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องภูตผีเจ้าป่าเจ้าเขา ทำให้ผูกยึดกับเรื่องความเชื่อในลักษณะที่ห้ามทำผิดจารีตประเพณีที่กระทำต่อกันมาในเรื่องของการตอบแทนผู้มีพระคุณบูชาภูตผีเจ้าป่าเจ้าเขาโดยเฉพาะเมื่อได้รับการช่วยเหลือ

ในเรื่องต่างๆแล้วประชาชนในพื้นที่นั้นจะมีความรู้สึกเกรงใจถ้าสามารถตอบแทนบางสิ่งได้ก็จะตอบแทน เมื่อพิจารณาในพื้นที่ของอำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีนอกจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน จะช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่แล้วกำนันผู้ใหญ่บ้านยังเป็นผู้ที่มีความกว้างขวางในพื้นที่ หากราษฎรในหมู่บ้านประสบปัญหา เช่นยากจน ไร้ที่พึ่งไร้ที่พึ่งอาศัยกำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถ ระดมทุนจากทั้งหน่วยงานทางราชการหน่วยงานเอกชนหรือจากประชาชนในพื้นที่ให้ความช่วยเหลือ การหาผ้าป่าทอดถวายวัดหรือสร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆโดยเฉพาะผ้าป่าจากนักการเมือง การประกันตัวผู้ต้องหาซึ่งการช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ต่างๆทำให้ประชาชนที่ได้รับความช่วยเหลือ เกิดความเกรงใจ ในบุญคุณที่ได้รับความช่วยเหลือดังกล่าว

อีกทั้งยังถือว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านเปรียบเสมือนศูนย์รวมของหมู่บ้านตำบลเห็นได้จากการ จัดประเพณีที่สำคัญของหมู่บ้านตำบลกำนันผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้ประชุมคิดอ่านและร่วมดำเนินการ จนประสบความสำเร็จ

แต่ถึงแม้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้มีอำนาจอย่างไรในพื้นที่อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านก็ไม่ได้ใช้อำนาจนั้นบังคับข่มเหงข่มขู่ผู้ใดให้กระทำการใดๆ ตามที่ตนเองต้องการแต่อย่างใด

และจากการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นได้รับเลือกมาจากราษฎรในหมู่บ้านโดยตรงนั้น เห็นได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านมีฐานเสียงอยู่ในหมู่บ้านพอสมควรประการหนึ่งที่จะส่งผลให้ได้รับการเลือกนั้นก็คือระบบเครือญาติกล่าวคือบุคคลใดมีเครือญาติจำนวนมากก็จะได้เปรียบ ในการที่จะชนะผู้สมัครแข่งขันเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน และการที่กฎหมายเปิดโอกาสให้ประชาชนเกินกึ่งหนึ่ง เข้าชื่อกันเสนอต่อนายอำเภอเพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งโดยไม่มี ความผิดใดๆเลย ก็ยอมได้ แต่ในพื้นที่อำเภอจะหลวยไม่ปรากฏเหตุการณ์ในทำนองนี้ขึ้น ประกอบกับการช่วยเหลือ ประชาชนในพื้นที่ทั้งตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและช่วยเหลือเรื่องอื่น ๆ ทำให้เกิดความสงบ ในพื้นที่ปัญหาได้รับการแก้ไขประชาชนได้รับการช่วยเหลือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คืออยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ กี่ว่าได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ได้ก็ด้วยเพราะความเมตตา สงสารซึ่งชอบส่วนตัวรวมทั้งยังอาศัยระบบเครือญาติและการใช้ระบบอุปถัมภ์อยู่นั่นเอง

ซึ่งทั้งหมดนั้นถือว่าเป็นความสามารถหรือการมีอำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เกิดจากอำนาจ หน้าที่อำนาจให้รางวัลหรือให้คุณและอำนาจอ้างอิงทำให้ประชาชนให้ความเชื่อถือเชื่อมั่นศรัทธา ให้ความเกรงใจมีความรู้สึกอยากตอบแทนบุญคุณและชื่นชมชื่นชอบเป็นการส่วนตัว

สอดคล้องกับแนวคิดอำนาจและอิทธิพล Schein (อ้างในปรัชญา เวสารัชช, อรุณ รักรธรรม, ออนไลน์) ซึ่งต้นตอของอำนาจเป็นเกณฑ์ดังนี้

1. **อำนาจหน้าที่** ซึ่งเป็นอำนาจที่เกิดจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กฎหมายสถาบัน ขนบธรรมเนียม ค่านิยม หรือวัฒนธรรม ซึ่งบุคคลส่วนใหญ่ยอมรับว่าถูกต้องชอบธรรม ควรเชื่อฟัง และตามแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นโดยกำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับล่าสุด และตามกฎหมายและ ระเบียบอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่โดยปกติสุข (คู่มือปฏิบัติงานสำหรับกำนันผู้ใหญ่บ้าน, 2555)

2. **อำนาจบังคับ** เป็นอำนาจที่เกิดจากกำลังไม่ว่าจะเป็นกำลังกาย อาวุธ กำลังทางใจ

3. **อำนาจในการให้รางวัลหรือลงโทษ** ต้นกำเนิดของอำนาจชนิดนี้อยู่ที่ทรัพยากร สิทธิพิเศษ เงิน ความสะดวกสบาย ซึ่งอาจจะเรียกสั้นๆว่า สิ่งที่มีค่า ในสายตาของผู้ถูกใช้อำนาจ ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่สามารถให้ประโยชน์หรือให้ความดีความชอบแก่บุคคลอื่นได้ มักจะเป็นผู้มีอำนาจ

4. **อำนาจอ้างอิง** เป็นอำนาจที่เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของตัวบุคคลที่ทำให้เกิดความชื่นชอบส่วนตัว

ดังนั้นเห็นได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี มีอำนาจหรือความสามารถอยู่แล้วหากผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้ระบบห้วคะแนน โดยใช้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นห้วคะแนนเพื่อใช้ในการหาเสียงก็จะเป็นสาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องห้วคะแนนของโอฟาร์ ถิ่นบางเตียว และ รศ.ดร.นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2559,ออนไลน์) กล่าวคือในหลายพื้นที่ห้วคะแนนต้องเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นผู้ที่มิญาติ เพื่อนฝูงมาก เป็นที่นับถือของประชาชน ผู้สมัครให้การยอมรับห้วคะแนนก็เพราะห้วคะแนน เป็นผู้มีความสัมพันธ์ส่วนตัวอย่างใกล้ชิดกับผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านให้ความยอมรับนับถือ ห้วคะแนนที่ประสบความสำเร็จที่ชักจูงให้ชาวบ้านมาลงคะแนนให้กับผู้สมัครจะใช้ความสัมพันธ์และการยอมรับที่ชาวบ้านมีให้กับเขา เป็นเครื่องมือสำคัญในการโน้มน้าวให้ชาวบ้านคล้อยตาม แต่ถ้าหากความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับห้วคะแนนไม่มากพอห้วคะแนนอาจจะใช้ปัจจัยอื่น ในบางกรณีห้วคะแนนอาจทำหน้าที่เป็นเพียงกลไกประสานระหว่าง “การซื้อ - ขายคะแนนเสียง” ของผู้สมัครกับชาวบ้าน

2.2 การใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งพื้นที่อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นมีบทบาทหน้าที่ ตามกฎหมายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายที่มีโทษทางอาญาต่างๆ ฯลฯ โดยในพื้นที่อำเภอจะหลวย ยังคงเป็นพื้นที่ที่ประกาศกฎอัยการศึกเพราะเป็นพื้นที่ที่ล่อแหลมต่อการเกิดความไม่สงบ อาจนำไปสู่ภาวะความไม่มั่นคงในพื้นที่และอาจขยายผลออกไปในวงกว้างได้ และมีลักษณะพิเศษ คือลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบมีเทือกเขาสลับซับซ้อนอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วยสถานการณ์ทางด้านความมั่นคงในพื้นที่สภาพภูมิประเทศดังกล่าว ทำให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบหรืออาชญากรรมต่างๆเกิดขึ้นในพื้นที่และเกิดสาธารณภัยที่ซ้ำซาก ด้วยลักษณะของภูมิประเทศเช่นน้ำไหลบ่าจากภูเขาและท่วมพืชผลทางการเกษตรเสียหายซ้ำซาก แล้งซ้ำซากและเกิดโรคระบาดตามฤดูกาลค่อนข้างรุนแรงเช่น โรคไข้มาลาเรียเนื่องจากชาวบ้าน มีอาชีพหาของป่าบางส่วน โรคไข้เลือดออก แม้กระทั่งโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ตามกฎหมายต่างๆ ในการช่วยเหลือประชาชนให้ปัญหาต่างๆได้รับการแก้ไขและ ช่วยเหลืออย่างทั่วถึงซึ่งปัญหาต่างๆในพื้นที่ก็ได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาเบาบางลงและประชาชน ได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึงแต่อย่างไรก็ตามถึงแม้กำนันผู้ใหญ่บ้านจะมีบทบาทหน้าที่ ตามกฎหมายอย่างมากมายและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่จนประชาชนในพื้นที่เชื่อถือเชื่อมั่นศรัทธา

แต่การใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติในเรื่องต่างๆที่กำหนด ผู้ใหญ่บ้านต้องการนั้นยังไม่สามารถใช้รูปแบบดังกล่าวเพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตพื้นที่อำเภอที่จะหลาย จังหวัดอุบลราชธานีตามที่กำหนดผู้ใหญ่บ้านต้องการได้

แต่ถึงอย่างไรก็ตามในพื้นที่อำเภอที่จะหลายนั้นยังมีวัฒนธรรมที่ผูกยึดกับเรื่องของความเชื่อในลักษณะที่ห้ามกระทำความผิดจารีตประเพณีที่กระทำต่อกันมาหรือในเรื่องการตอบแทนผู้มีพระคุณหรือญาติหรือเจ้าป่าเจ้าเขาประกอบกับประชากรในพื้นที่เมื่อพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยแล้วถือว่ายังไม่สูงมากนักพื้นที่ค่อนข้างห่างไกลจากตัวจังหวัดยังใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติแบบเรียบง่ายเมื่อได้รับความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆจากกำนันผู้ใหญ่บ้านจะทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเกรงใจและมีความรู้สึกว่าจะต้องตอบแทนบุญคุณและกำนันผู้ใหญ่บ้านยังเป็นศูนย์รวมของชาวบ้านในตำบลหมู่บ้านนั้นๆสัปดาห์จากการจัดงานบุญประเพณีต่างๆซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้นำในการดำเนินการเมื่อเป็นเช่นนี้แล้วผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่หวังจะมีผู้ช่วยหาเสียงหรือหัวคะแนนที่มีฐานเสียงอยู่ในตำบลหมู่บ้านต้องพยายามเข้ามาหาผู้ใหญ่บ้านเพื่อจะให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวคะแนนโดยมีรูปแบบวิธีการต่างๆคือสนับสนุนสิ่งของเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ขาดแคลนในพื้นที่ จัดหางบประมาณมาลงในพื้นที่ สนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆ ยิ่งหากมีสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใหญ่บ้านก็ยิ่งเป็นการง่ายในการประสานงานเพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวคะแนนให้กับตนส่วนวิธีการในการช่วยหาเสียงของกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นก็จะมีหลายรูปแบบโดยอาศัยความสามารถหรืออำนาจของตนเองที่เคยกระทำการใดๆที่เป็นการให้คุณกับประชาชนในพื้นที่อยู่แล้วนั้นช่วยหาเสียง ซึ่งอาจจะขอร้องให้ประชาชนเลือกผู้ที่ตัวเองสนับสนุนโดยตรง หรือให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีตั้งแต่ระดับหมู่บ้านเช่นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคุ้ม คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือแม้กระทั่งญาติช่วยในการหาเสียง ทั้งนี้หากผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือกำนันผู้ใหญ่บ้านเห็นว่าคะแนนเสียงไม่ดีสุดท้ายแล้วอาจจะใช้วิธีการแจกจ่ายเงินทองสิ่งของด้วยก็ได้ ดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยการเป็นหัวคะแนนก็จะสามารถส่งผลให้มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอที่จะหลายได้อย่างแน่นอน

และถึงแม้ว่าในพื้นที่อำเภอที่จะหลายเป็นพื้นที่ประกาศกฎอัยการศึกเพราะเป็นพื้นที่ชายแดนต้องรักษาความสงบเรียบร้อยในด้านต่างๆ จึงได้มีการจัดกำลังจัดตั้งในการทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยโดยมีการ แบ่งสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนโดยมีกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บังคับบัญชาในพื้นที่ตำบลหมู่บ้านแต่อย่างไรก็ตามก็ยังไม่ปรากฏว่ามีการใช้อำนาจต่างๆโดยตรงหรือผ่านผู้ได้บังคับบัญชาในการบังคับประชาชนเพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอที่จะหลาย จังหวัดอุบลราชธานีตามที่กำหนดผู้ใหญ่บ้านต้องการซึ่งยกเว้นจะมีเป็นส่วนน้อยเท่านั้น

จากบทบาทหน้าที่กำนันผู้ใหญ่บ้านจะเห็นได้ว่าบทบาทของผู้ใหญ่บ้านอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ และการที่ได้รับเลือกจากประชาชนและประชาชนไม่เข้าเชื่อเพื่อเสนออำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่งทั้งที่สามารถทำได้แม้ไม่มีคามผิดใดๆ เห็นได้ว่าประชาชนนั้นยังให้ความเชื่อถือศรัทธาเกรงใจ เคารพนับถือ เมตตา ประกอบกับสังคมในพื้นที่ทุกคนจะไปมาหาสู่กันรู้จักกันทั้งหมู่บ้านและส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันและอาจจะกล่าวได้อีกหนึ่งว่าบุคคลใดมีญาติมากมีโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านสูงจึงถือได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอที่จะหลายนั้นประชาชน

ยังมีความชื่นชอบและยังมีระบบเครือข่ายที่แน่นแฟ้นและแฝงไปด้วยการอุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งหากกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการง่าย เป็นอย่างยิ่งที่จะโน้มน้าวชักจูงให้ประชาชนเลือกตามที่ตนต้องการเพราะกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีความสามารถหรือมีอำนาจดังกล่าวอยู่แล้ว

ดังนั้นแล้วจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเป็นธรรมดาที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภออาจจะหลายที่ประสงค์จะได้ผู้ช่วยเหลือในการหาเสียงหรือหัวคะแนนของตนที่ชาวบ้านให้การยอมรับมีความนิยมในตัวอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ของชาวบ้านและมีเครือข่ายจำนวนมาก จึงต้องพยายามเข้ามาพบหรือส่งผู้แทนมาพบกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอที่จะหลาย เป็นระยะรวมทั้งสนับสนุนสิ่งของที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ เช่น เครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อผู้ยากไร้ หรือนางบประมาณต่างๆเข้ามาในพื้นที่ เป็นต้น เพื่อแลกกับการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านจะให้ความช่วยเหลือ ยิ่งหากมีสายสัมพันธ์ที่ดีหรือเป็นที่รู้จักมักคุ้น กับกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นอย่างดีอยู่แล้ว ยิ่งเป็นการง่ายในการประสานงานและติดต่อสื่อสาร เพื่อที่จะให้กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอจะหลายช่วยเหลือในการเลือกตั้งหรือเป็นหัวคะแนน ให้ ส่วนวิธีการในการช่วยเหลือของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นก็จะมีหลายรูปแบบโดยอาศัยความสามารถหรืออำนาจของตนเองที่มีความนิยมส่วนตัว มีเครือข่ายในตำบลหมู่บ้านจำนวนมากและอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ประชาชนในพื้นที่อยู่แล้วนั้น ช่วยหาเสียง ซึ่งอาจจะร้องชักจูงให้ประชาชนเลือกผู้ที่ตัวเองสนับสนุนโดยตรง หรือ ให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีตั้งแต่ระดับหมู่บ้านเช่นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคุ้ม คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือแม้กระทั่งญาติช่วยในการหาเสียง ทั้งนี้หากผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ กำนันผู้ใหญ่บ้านเห็นว่าคะแนนเสียงไม่ดีสุดท้ายแล้วอาจจะใช้วิธีการแจกจ่ายเงินทองสิ่งของด้วยก็ได้ ดังนั้นหากกำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยการเป็นหัวคะแนนก็จะสามารถส่งผล ให้มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอจะหลายได้อย่างแน่นอน

ซึ่งที่กล่าวมาถือว่าเป็นรูปแบบการใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งพื้นที่อำเภอจะหลายจังหวัดอุบลราชธานีโดยผ่านการ ช่วยเหลือในการหาเสียงหรือเป็นหัวคะแนนของกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งได้อาศัยอำนาจหรือความสามารถ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เคยให้ประโยชน์หรือกระทำการใดๆที่เป็นคุณต่อประชาชนซึ่งเปรียบเสมือน เป็นผู้อุปถัมภ์ประชาชนและรวมถึงการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านมีเครือข่ายจำนวนมากมีฐานเสียงหรือ ประชาชนนิยมชมชอบอยู่แล้วจึงทำให้ชักจูงโน้มน้าวประชาชนในพื้นที่ให้เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนเป็นหัวคะแนนให้ได้โดยง่ายและสามารถส่งผลต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอจะหลาย จังหวัดอุบลราชธานีได้ในที่สุด

สอดคล้องกับแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

แนวคิดเรื่องอำนาจและอิทธิพล Schein (อ้างในปรัชญา เวสารัชช, อรุณ รักธรรม, ออนไลน์) ซึ่งสรุปได้ว่าอำนาจเป็นเรื่องของความสามารถส่วนอิทธิพลเป็นเรื่องของการใช้ ความสามารถเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติของบุคคลซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อำเภอจะหลายได้นำวิธีการใช้อิทธิพลในรูปแบบการชักชวนให้ทำตามทำให้ประชาชนเชื่อว่าหาก ทำตามก็จะได้รับผลประโยชน์อีกและโดยอาศัยความรัก ความชื่นชม ความเมตตาสงสาร

ความใกล้ชิด และความสัมพันธ์ส่วนตัวซึ่งอาจมองว่าเป็นการใช้อิทธิพลโดยการใช้อำนาจ ในการให้รางวัลและการใช้อำนาจอ้างอิงจนทำให้เกิดอิทธิพลในทางบวกคือสามารถเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของเป้าหมายคือประชาชนในพื้นที่อำเภอที่จะหลวย

แนวคิดระบบอุปถัมภ์ ไพรัช บุรพชัยศรี (2553,ออนไลน์) กล่าวคือมีผู้อุปถัมภ์และ ผู้รับอุปถัมภ์ระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้านกับประชาชนซึ่งเอื้อประโยชน์ให้แก่กันและกัน

แนวคิดเรื่องหัวคะแนน โอฬาร ถิ่นบางเตียว,นครินทร์ เมฆไตรรัตน์(2559, ออนไลน์) หัวคะแนนต้องเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นผู้ที่มิญาติเพื่อฝูงมาก เป็นที่นับถือ ของประชาชน ผู้สมัครให้การยอมรับหัวคะแนนก็เพราะหัวคะแนนเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ ผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านให้การยอมรับนับถือ หัวคะแนนที่ประสบความสำเร็จที่ชักจูงให้ชาวบ้านมา ลงคะแนนให้กับผู้สมัครจะใช้ความสัมพันธ์และการยอมรับที่ชาวบ้านมีให้กับเขาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการโน้มน้าวให้ชาวบ้านคล้อยตาม

สกล จริงจิตร์ (2535) ศึกษาเรื่อง “บทบาทและพฤติกรรมของหัวคะแนนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร:ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดสตูล” ได้กล่าวถึงแนวคิด ที่ใช้วิจัยเกี่ยวกับหัวคะแนนดังนี้ A.C. MAYER เรียกหัวคะแนนหรือผู้รณรงค์การเลือกตั้งในอินเดีย โดยเรียกว่า Political Worker คือผู้มีอิทธิพลในการโน้มน้าวจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ลงคะแนนเสียงสนับสนุนผู้สมัครโดยให้ผลประโยชน์ด้านเงินทอง หรือการหางานให้ทำ หรือ การใช้ความผูกพัน เช่น การมีวาระเดียวกัน การเป็นญาติกัน หรือการเป็นเพื่อนกัน และการมี ภูมิลำเนาเดียวกัน

สุรเชษฐ์ สุขเกษม(2553) ศึกษาเรื่อง “บทบาทในฐานะหัวคะแนนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า การเข้ามาเป็นหัวคะแนน กำนันผู้ใหญ่บ้านมี 2 รูปแบบ คือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรติดต่อกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยตรงหรือติดต่อมายังนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อให้ติดต่อกำนันผู้ใหญ่บ้านอีกทอดหนึ่งส่วนแรงจูงใจ ที่ทำให้เป็นหัวคะแนนได้แก่การเกรงกลัวอำนาจหรืออิทธิพลของผู้สมัคร การมีสายสัมพันธ์ส่วนตัว ในระบบอุปถัมภ์กับผู้สมัครต้องการอำนาจบารมีและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัคร ปัจจุบันที่ทำให้การเป็นหัวคะแนนประสบความสำเร็จได้แก่การมีตำแหน่งในทางราชการมีอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายการมีเครือข่ายจำนวนมากอยู่ในตำบลและหมู่บ้าน การมีฐานะการเงินที่ดีและการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ราษฎร

ศมานันท์ วัฒนพงศ์ผาสุก (2556) ศึกษาเรื่อง “ความสำคัญของหัวคะแนน ในการเลือกตั้งของจังหวัดสิงห์บุรี” ผลการศึกษาพบว่าหัวคะแนนมีความสำคัญในการแสดงบทบาท ในการช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยอาชีพหลักของหัวคะแนนคือเกษตรกร รองลงมาคือ ผู้มีตำแหน่งในชุมชนผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

สรียันต์ จิรสัตย์สุนทร (2531) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัคร รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบการเลือกตั้งไทย:ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการศึกษาพบว่า หัวคะแนนจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติประกอบด้วย ความมีชื่อเสียง ตำแหน่งหน้าที่ ความเชื่อถือได้ มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มนุษย์สัมพันธ์ดี มีความสามารถในการพูดถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนมีสถานภาพค่อนข้างสูงในชุมชนจะทำให้ข่าวสาร

ที่หวัคเนนส่งไปมีน้ำหนักมากขึ้นในด้านอาชีพส่วนใหญ่เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าก็จะมีบารมีทำให้เกิดความเชื่อถือมากกว่า

ดังนั้นเห็นได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี เป็นผู้มีความสามารถหรืออำนาจอยู่แล้วซึ่งเป็นอำนาจที่เกิดจากการที่ประชาชนมีความเกรงใจเป็นหนี้บุญคุณกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงต้องตอบแทนบุญคุณตามประเพณีรวมทั้งมีฐานะเสียงเดิมอยู่แล้วได้รับความนิยมนิยมชอบส่วนตัว มีเครือข่ายจำนวนมากและอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ต่อชาวบ้าน ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องการให้กำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยเหลือในการเลือกตั้งหรือมาเป็นหวัคเนนให้กับตนโดยเข้ามาพบหรือส่งตัวแทนมาพบกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยให้ประโยชน์บางสิ่งเช่นสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ในหมู่บ้าน หรืองบประมาณต่างๆ ในพื้นที่ยิ่งหากผู้สมัครคนใดมีความสัมพันธ์ที่ดีกับกำนันผู้ใหญ่บ้านอยู่แล้วก็จะเป็นการง่ายในการรับเป็นหวัคเนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสาเหตุอาจเพราะเกรงใจหรือมีผลประโยชน์ต่างๆเมื่อตกลงเป็นหวัคเนนและการดำเนินการของหวัคเนนในการหาเสียงของกำนันผู้ใหญ่บ้านก็จะใช้รูปแบบการชักชวนให้ทำตามทำให้ประชาชนเชื่อว่าหากทำตามจะได้ผลประโยชน์อีกและโดยอาศัยความรักความชื่นชมความเมตตา สงสารความใกล้ชิดและความสัมพันธ์ส่วนตัวโดยหวัคเนนที่เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านอาจจะดำเนินการเองหรือผ่านผู้ใต้บังคับบัญชา เครือญาติก็ได้ซึ่งถือว่าเป็นการใช้อิทธิพลโดยการใช้อำนาจในการให้รางวัลหรือให้คุณและการใช้อำนาจอ้างอิงจนทำให้เกิดผลในทางบวกคือสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเป้าหมายคือประชาชนในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยเพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีได้ในที่สุด

2.3 แนวทางแก้ไขปัญหาอิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

ผลจากการศึกษานั้นทำให้ทราบสาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีนั้น ก็เพราะว่าราษฎรในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีนั้นมีความเชื่อถือ เชื่อมั่น ศรัทธาให้ความเกรงใจรวมถึงเป็นประเพณีในพื้นที่ในการตอบแทนบุญคุณผู้ที่ได้ช่วยเหลือรวมทั้งประชาชนมีความชื่นชอบกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นการส่วนตัวทั้งนี้รวมถึงการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านและประชาชนอยู่ในฐานะเป็นผู้อุปถัมภ์ซึ่งกันและกันอีกทั้งระบบเครือข่ายที่ค่อนข้างที่จะแน่นแฟ้นและมีจำนวนมากในพื้นที่ จึงเป็นการง่ายที่กำนันผู้ใหญ่บ้านจะกระทำการใดๆที่เป็นการให้คุณให้โทษหรือใช้อำนาจอ้างอิงความชื่นชอบส่วนตัวรวมถึงการใช้ระบบอุปถัมภ์ระบบเครือข่ายทำการจูงใจ ชักนำ หรือกระทำการใดๆให้ราษฎรเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่ตัวเองต้องการ ผู้ศึกษาวิจัยจึงมีความเห็นว่ามีแนวทางแก้ไขดังต่อไปนี้

1. การแก้ไขปัญหาระยะสั้น จากผลการศึกษานั้นจะเห็นได้ว่าในแต่ละตำบลหมู่บ้านนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถชักนำประชาชนเพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ได้ และในฐานะที่กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดกระทรวงมหาดไทยย่อมมีผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นในการบังคับบัญชาอยู่แล้วเมื่อพิจารณาจากข้อดีของแต่ละตำบลหมู่บ้านจะพบว่าในตำบลหมู่บ้านนั้นส่วนใหญ่ชาวบ้านจะเป็นพวกเดียวกัน ญาติพี่น้องกันกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน

หากผู้บังคับบัญชาเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปด้วยวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติต้องใช้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นกลไกในกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวซึ่งอาจจะใช้วิธีการ ปลุกฝังให้ความรู้และกระบวนการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้ช่วยพัฒนาและ ชี้นำการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. การแก้ไขปัญหาระยะยาว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2560 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ และ บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ เป็นสำคัญ

พรรคการเมือง เรียกว่าพรรค คือองค์กรทางการเมืองที่รวมบุคคลที่มีอุดมการณ์เดียวกัน นั่นคือมีแนวความคิดทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ แบบเดียวหรือคล้ายคลึงกัน เพื่อส่งบุคคล เข้ารับเลือกตั้ง เพื่อให้ได้เสียงข้างมากในรัฐสภาและจัดตั้งรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศ ตามแนวความคิดหรือนโยบายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของกลุ่ม ซึ่งความหมาย ของพรรคการเมืองหมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความคิดและผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองที่คล้ายคลึงกัน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี,2564,ออนไลน์) จึงกล่าวได้ว่า พรรคการเมือง มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

อาจอง บิดศิริวานิช (2561) ศึกษาเรื่อง “ความเป็นสถาบันทางการเมือง ศึกษากรณี พรรคเพื่อไทยเปรียบเทียบกับพรรคกิจประชาชน”

ดุष्ฎิณีพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อศึกษา ความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคการเมือง ประการที่สอง เพื่อเปรียบเทียบ ความเป็นสถาบันทางการเมืองระหว่างพรรคเพื่อไทยและพรรคกิจประชาชน (PAP) ประการที่สาม เพื่อศึกษาแนวทางไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนา ความเป็นสถาบันของพรรคการเมือง ประกอบไปด้วย (1) พรรคการเมืองไม่ควรพึ่งพิงผู้นำ เพียงคนเดียวแต่ควรที่จะเป็นการพึ่งพิงตัวพรรคเป็นหลัก (2) โครงสร้างต่างๆของพรรค สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ (3) สร้างให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของพรรค และเป็นส่วนหนึ่งของพรรค (4) มีกิจกรรมทางการเมืองออกสู่สาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ และ (5) ต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับประชาชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตย อย่างยั่งยืน

ดังนั้นเมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถชี้นำประชาชนเพื่อให้มีผลต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ได้ก็จะสามารถชักจูงในเรื่องต่างๆได้จึงควรเพิ่มบทบาทหน้าที่ของ กำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองและสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนลงในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่และ มีการประเมินติดตามผลเป็นระยะต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.1.1 การศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านกับการพัฒนาสถาบันพรรคการเมืองเพื่อพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างมั่นคง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จักรมนตรี ชนะพันธ์. (2564). ที่มาและความหมายของบุญผะเหวดอีสาน งานบุญสำคัญกับมหาทานบารมี. สืบค้นจาก https://www.silpa-mag.com/history/article_6667
- แบบรายงานผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ส.ส. 5/18 ชุดที่เก็บไว้ในเล่มเพื่อส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง.
- ปรัชญา เวสารัชช์, อรุณ รักธรรม. อำนาจและอิทธิพลในองค์กร. สืบค้นจาก https://library1.nida.ac.th/nida_jour0/Njv19n4_0.2.dpf
- พงษ์สนธิ คุณนะลา. (2536). สถานภาพและบทบาทของหัวคะแนนในการซื้อ - ขายเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2536: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 3 อำเภอตอแยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพรัช บุรพชัยศรี. (2553). บรรษัทภิบาลของธุรกิจกับการยกระดับการเมืองและการเลือกตั้งของไทย. (รายงานวิชาการส่วนบุคคล)
- ภาณุวัฒน์ สอนกัน, เฉลิมชัย ชี้อตรง. (2564). ขั้นตอนการจัดงาน - ประเพณีบุญบั้งไฟ. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/praphenibuybangfitru/events>
- รมชัย ภูตรี. (2553). บทบาทหัวคะแนนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของกำลังคุ้มครอง และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.2551. สืบค้นจาก <https://lamphundopa.go.th/download/830291.pdf>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2550). จังหวัดอุบลราชธานีในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ.2550. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2554). จังหวัดอุบลราชธานีในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ.2554. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2562). จังหวัดอุบลราชธานีในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2563). ตุ่น จินตะเวช. สืบค้นจาก <https://www.Wikipedia.org/-index.php>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). บุญบั้งไฟ. สืบค้นข้อมูลจาก <http://th.wikipedia.org/wiki>

- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). พรรคการเมือง. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/w/index.php?title=พรรคการเมือง&oldid=9350994>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี. สืบค้นจาก <https://www.Wikiwand.com/th>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). ฮีตสิบสอง คลองสิบสี่. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki>
- ศมานันท์ วัฒนพงศ์ผาสุก. (2556). ความสำคัญของ “หัวคะแนน” ในการเลือกตั้งของจังหวัดสิงห์บุรี การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาความสำคัญของหัวคะแนนในการเลือกตั้งและปัจจัยที่มีผลต่อความสำคัญของหัวคะแนนในการเลือกตั้งของจังหวัดสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สกล จริงจิตร. (2535). บทบาทและพฤติกรรมของหัวคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดสตูล. (สารานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สตีธร ธนาธิโชติ. (2550). พฤติกรรมนิยม และสถาบันนิยมในการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของไทย. สืบค้นจาก [http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title= พฤติกรรมนิยม_และสถาบันนิยมในการเมือง เรื่องการเลือกตั้งของไทย](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=พฤติกรรมนิยม_และสถาบันนิยมในการเมือง_เรื่องการเลือกตั้งของไทย).
- สุรเชษฐ์ สุขเกษม. (2553). ศึกษาเรื่อง บทบาทในฐานะหัวคะแนนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรียนต์ จิรสัตย์สุนทร. (2531). ความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบการเลือกตั้งของไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักการบริหารการปกครองท้องถิ่น. (2562). คู่มือปฏิบัติงานสำหรับกำนันผู้ใหญ่บ้าน. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- อาจอง บิณศิริวานิช. (2561). ความเป็นสถาบันทางการเมือง ศึกษากรณีพรรคเพื่อไทยเปรียบเทียบกับพรรคกิจประชาชน. (ดุขฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอกสารเผยแพร่ความรู้กฎหมายที่เกี่ยวกับบทบาททหาร. (2563). สืบค้นจาก <http://www.rtna.ca.th>
- โอฬาร ถิ่นบางเตียว, นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2559). ระบบหัวคะแนน. สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ระบบหัวคะแนน&oldid=6467>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่องที่สัมภาษณ์ อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่งปัจจุบัน.....
- 1.2 เพศ ชาย หญิง
- 1.3 อายุ.....ปี
- 1.4 ระดับการศึกษา
ประถมศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตร (ปวท. ปวส.)
ปริญญาตรี
ปริญญาตรีขึ้นไป

ตอนที่ 1 สาเหตุที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

1.1 ประชาชนเชื่อถือ/เชื่อมั่น/ศรัทธา

ท่านคิดว่าการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ประชาชนในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยให้ความเคารพเหตุเพราะว่ามีอำนาจหน้าที่ต่างๆตามกฎหมายในการช่วยเหลือประชาชน เช่น ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบลหมู่บ้าน การช่วยเหลือในด้านสาธารณสุข การรับรองข้อมูลเพื่อช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่างๆ หรือการมีส่วนร่วมเป็นอย่างยิ่งการป้องกันและแก้ไขโรคระบาดต่างๆ จนปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาเบาบางลง และประชาชนได้รับความช่วยเหลือ เป็นเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ เชื่อถือ เชื่อมั่น ศรัทธา ทำให้เป็นสาเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการให้ได้รับการเลือกตั้ง ท่านมีความเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

1.2 ด้วยการให้คุณให้โทษทำให้ประชาชนมีความเกรงใจ/ทดแทนบุญคุณ/ประเพณี

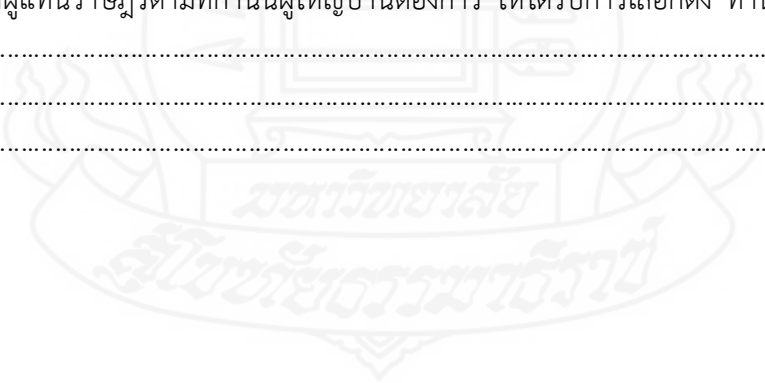
โดยในพื้นที่ของอำเภอจะหลวยนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ถือศาสนาพุทธ และมีความเชื่อเรื่องภูตผี เจ้าป่าเจ้าเขา จึงทำให้ผูกยึดกับเรื่องของความเชื่อในลักษณะที่ห้ามกระทำผิดจารีตประเพณีที่กระทำต่อกันมาหรือในเรื่องการตอบแทนผู้มีพระคุณหรือภูตผีหรือเจ้าป่าเจ้าเขาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1.1 ประกอบกับความเชื่อและประเพณีในพื้นที่อาจทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความเกรงใจและมีความรู้สึก ถ้าสามารถตอบแทนบางอย่างได้ก็จะตอบแทนซึ่งเป็นไปตามความเชื่อและประเพณีทำให้เป็นสาเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการให้ได้รับการเลือกตั้ง ท่านมีความเห็นอย่างไร

.....
.....
.....

1.3 ด้วยการบังคับทำให้ประชาชนถูกครอบงำ/เกรงกลัว

ในพื้นที่อำเภอจะหลวยเป็นพื้นที่ที่ประกาศกฎอัยการศึกเพราะเป็นพื้นที่ชายแดนและต้องรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตามสถานการณ์ที่กล่าวมาในข้อ 1.1 และข้อ 1.2 จึงทำให้มีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยทุกหมู่บ้านซึ่งหมู่บ้านที่น้อยที่สุดคือ 10 คน หมู่บ้านที่มากที่สุดมีถึง 20 คน ซึ่งส่วนมากการแต่งตั้งบุคคลเป็นเจ้าหน้าที่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านจะเกิดจากการเลือกของผู้ใหญ่บ้านเสนอผ่านอำเภอให้มีการแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่โดยผู้ใหญ่บ้านจะอยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชาซึ่งการมีกำลังจัดตั้งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาจำนวนมากอาจทำให้ใช้เป็นการบังคับครอบงำหรือทำให้ประชาชนเกรงกลัวทำให้เป็นสาเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการ ให้ได้รับการเลือกตั้ง ท่านมีความเห็นอย่างไร

.....
.....
.....

1.4 ด้วยการใช้อำนาจอ้างอิงประชาชนขึ้นชอบ/ใช้ระบบเครือญาติ/ใช้ระบบอุปถัมภ์

จากเหตุผลที่ให้มาในข้างต้นทั้งข้อ 1.1-1.3 และโดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองราษฎรในเขตหมู่บ้าน แต่ทั้งนี้ราษฎรสามารถเข้าชื้อกันให้กำนันผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งได้แม้จะไม่มีมติใดก็ตาม แต่ก็ยังไม่ปรากฏเหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้นจะเห็นบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้อุปถัมภ์ และการที่ได้รับเลือกและประชาชนไม่เข้าเชื่อเพื่อเสนอนายอำเภอเพื่อปลดออกทั้งที่สามารถทำได้แม้ไม่มีมติใดๆ เห็นได้ว่าประชาชนนั้นยังให้ความเชื่อถือศรัทธา เกรงใจ เคารพนับถือ ให้ความเมตตา ประกอบกับสังคมในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยทุกคนจะไปมาหาสู่กันรู้จักกันทุกหมู่บ้านและส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันและอาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าบุคคลใดมีญาติมากมีโอกาที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านสูงจึงเป็นไปได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยนั้นประชาชนมีความขึ้นชอบ เมตตา และยังมีระบบเครือญาติที่แน่นแฟ้นและแฝงไปด้วยการอุปถัมภ์ซึ่งกันและกันทำให้เป็นสาเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการ ให้ได้รับการเลือกตั้ง ท่านมีความเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 การใช้อิทธิพลของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยจังหวัดอุบลราชธานี

2.1 การใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองที่มีตามกฎหมาย

ท่านคิดว่าการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยมีอำนาจหน้าที่ต่างๆ ตามกฎหมายในการช่วยเหลือประชาชน เช่นในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบลหมู่บ้าน การช่วยเหลือในด้านสาธารณสุข การรับรองข้อมูลเพื่อช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่างๆ หรือการมีส่วนร่วมเป็นอย่างดีการป้องกันและแก้ไขโรคระบาดต่างๆ จนปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาเบาบางลง และประชาชนได้รับความช่วยเหลือ เป็นเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ เชื่อถือ เชื่อมั่น ศรัทธา จึงเป็นการง่ายหากมีการใช้ความสามารถหรืออิทธิพลดังกล่าวทำให้ประชาชนในพื้นที่ตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการ ให้ได้รับการเลือกตั้ง ท่านมีความเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.2 การกระทำการใดๆอันเป็นการให้คุณให้โทษต่อประชาชน

ในพื้นที่ของอำเภอนาจะหลวยนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ถือศาสนาพุทธ และมีความเชื่อเรื่องภูตผี เจ้าป่าเจ้าเขา จึงทำให้ผูกยึดกับเรื่องของความเชื่อในลักษณะที่ห้ามกระทำผิดจารีตประเพณีที่กระทำต่อกันมาหรือในเรื่องการตอบแทนผู้มีพระคุณหรือภูตผีหรือเจ้าป่าเจ้าเขาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1.1 ประกอบกับความเชื่อและประเพณีในพื้นที่อาจทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเกรงใจและมีความรู้สึกถ้าสามารถตอบแทนบางอย่างได้ก็จะตอบแทนซึ่งเป็นไปตามความเชื่อและประเพณีจึงเป็นการง่ายหากมีการใช้ความสามารถหรืออิทธิพลดังกล่าวให้ประชาชนในพื้นที่ตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการให้ได้รับการเลือกตั้ง ท่านมีความเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.3 การกระทำใดๆที่เป็นการบังคับประชาชน

ในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยเป็นพื้นที่ที่ประกาศกฎอัยการศึกเพราะเป็นพื้นที่ชายแดนและต้องรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตามสถานการณ์ที่กล่าวมาในข้อ 1.1 และข้อ 1.2 จึงทำให้มีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยทุกหมู่บ้านซึ่งหมู่บ้านที่น้อยที่สุดคือ 10 คน หมู่บ้านที่มากที่สุดมีถึง 20 คน ซึ่งส่วนมากการแต่งตั้งบุคคลเป็นเจ้าหน้าที่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านจะเกิดจากการเลือกของผู้ใหญ่บ้านเสนอผ่านอำเภอให้มีการแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่โดยผู้ใหญ่บ้านจะอยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชาซึ่งการมีกำลังจัดตั้งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาจำนวนมากอาจทำให้ใช้เป็นการบังคับครอบงำหรือทำให้ประชาชนเกรงกลัวจึงเป็นการง่ายหากมีการใช้ความสามารถหรืออิทธิพลดังกล่าวให้ประชาชนในพื้นที่ตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการ ให้ได้รับการเลือกตั้ง ท่านมีความเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.4 การใช้อำนาจอ้างอิงประชาชนนิยมขึ้นชอบส่วนตัว/ใช้ระบบเครือญาติ/ใช้ระบบอุปถัมภ์

จากเหตุผลที่นำมาในข้างต้นทั้งข้อ 1.1-1.3 และโดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองราษฎรในเขตหมู่บ้าน แต่ทั้งนี้ราษฎรสามารถเข้าชื่อกันให้กำนันผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งได้แม้จะไม่มีมติใดก็ตาม แต่ก็ยังไม่ปรากฏเหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้นจะเห็นบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้อุปถัมภ์ และการที่ได้รับเลือกและประชาชนไม่เข้าชื่อเพื่อเสนอนายอำเภอเพื่อปลดออกทั้งที่สามารถทำได้แม้ไม่มีมติใดๆ เห็นได้ว่าประชาชนนั้นยังให้ความเชื่อถือศรัทธา เกรงใจ เคารพนับถือ ให้ความเมตตา ประกอบกับสังคมในพื้นที่อำเภอน่าจะหลวยทุกคนจะไปมาหาสู่กันรู้จักกันทุกหมู่บ้านและส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันและอาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าบุคคลใดมีญาติมากมีโอกาศที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านสูงจึงเป็นไปได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอน่าจะหลวยนั้นประชาชนมีความขึ้นชอบ เมตตา และยังมีระบบเครือญาติที่แน่นแฟ้นและแฝงไปด้วยการอุปถัมภ์ซึ่งกันและกันจึงเป็นการง่ายหากมีการใช้ความสามารถหรืออิทธิพลดังกล่าวให้ประชาชนในพื้นที่ตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องการ ให้ได้รับการเลือกตั้ง ท่านมีความเห็นอย่างไร

.....

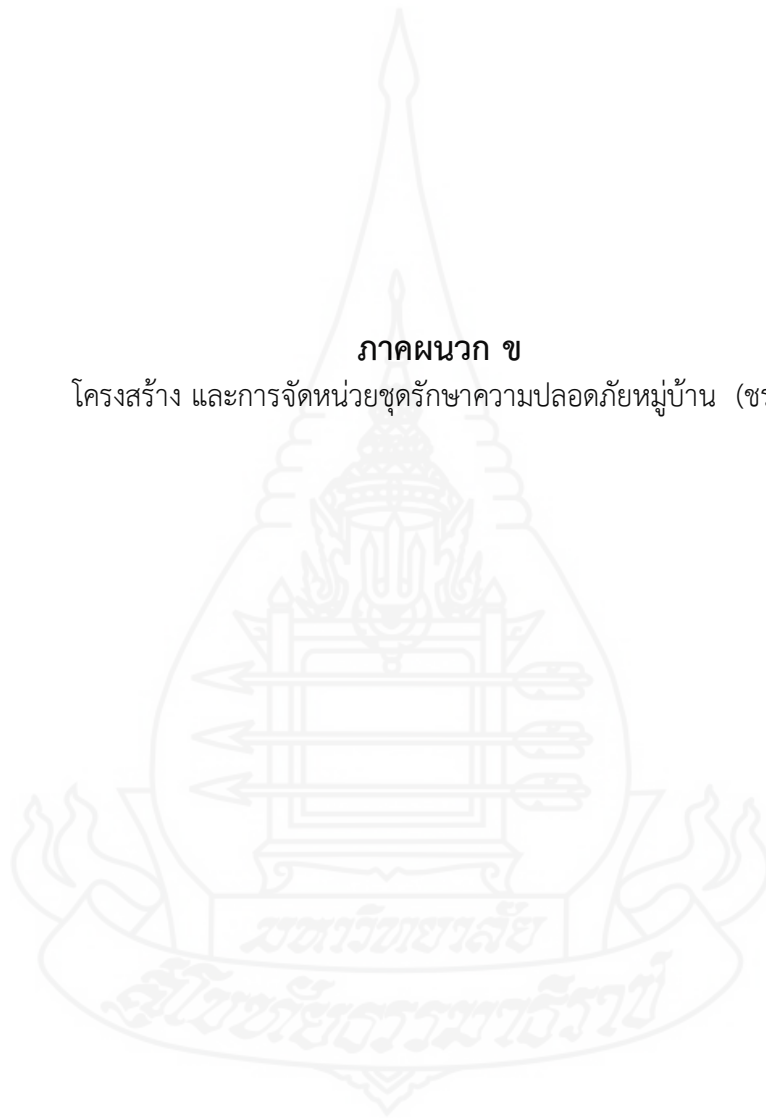
.....

.....

ภาคผนวก ข

โครงสร้าง และการจัดหน่วยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

โครงสร้าง และการจัดหน่วยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

ได้กำหนดโครงสร้างและการจัดหน่วยไว้ดังนี้

1) อำเภอหนึ่ง ให้มีกองพันรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน มีนายอำเภอเป็นผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และมีปลัดอำเภอ นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร และข้าราชการในพื้นที่ตามที่นายอำเภอแต่งตั้ง เป็นรองผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

2) ตำบลหนึ่ง ให้มีกองร้อยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) โดยมีปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นผู้บังคับกองร้อยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านและมีข้าราชการอื่นตามที่นายอำเภอแต่งตั้งเป็นรองผู้บังคับกองร้อยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ฝ่ายยุทธการและการข่าวกิจการมวลชน ฝ่ายกำลังพลและส่งกำลังบำรุงและฝ่ายสื่อสารและงบประมาณ โดยให้กำนันในตำบลนั้นเป็นผู้ช่วยผู้บังคับกองร้อย ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

3) หมู่บ้านหนึ่ง ให้มีชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บังคับหมวดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทหาร ตำรวจหรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จำนวน 2 คนเป็นเจ้าหน้าที่โครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้บังคับหมวด ในหมวดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ให้แบ่งการปกครองบังคับบัญชาออกเป็นอย่างน้อยสองหมู่บ้านหนึ่งหมู่บ้านมี ชรบ. 7-15 คน เรียกว่า “ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่ 1 หมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่ 2 และหมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่.... ตามลำดับต่อไป ”

4) การบังคับบัญชาและการสั่งใช้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ผู้บังคับหมวดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแลและให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ตามนโยบายของทางราชการ กองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านและกองร้อยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

ภารกิจหน้าที่ของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

ภารกิจหน้าที่ของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในการช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

- 1) อยู่เวรยามรักษาความสงบเรียบร้อย
- 2) ตรวจตระเวนรักษาความสงบเรียบร้อย
- 3) สืบสวนหาข่าวพฤติกรรมอันอาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงหรือความสงบเรียบร้อย
- 4) เผื่อระวังรักษาสถานที่สำคัญ ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ตรวจสอบบุคคลและยานพาหนะที่เข้าออกหมู่บ้าน
- 5) รายงานเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
- 6) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา และการก่อความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่

7) ตรวจค้นบุคคลหรือยานพาหนะ ซึ่งมีเหตุสงสัยตามสมควรว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น ยึดสิ่งของหรืออาวุธที่ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยได้กระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิดตามกฎหมาย ให้รายงานไปผู้บังคับบัญชาใกล้เคียงโดยเร็ว

8) จับผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และควบคุมตัวผู้ถูกจับส่งผู้บังคับบัญชาใกล้เคียงโดยเร็วหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

9) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายอำนาจ ทองรินทร์
วัน เดือน ปีเกิด	16 เมษายน 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
ประวัติการศึกษา	น.บ.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2552
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการปกครองอำเภอนาจะหลวย อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี
ตำแหน่ง	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ)

